

SPRAWOZDANIE
Z EGZAMINU GIMNAZJALNEGO
PRZEPROWADZONEGO W 2014 ROKU
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

18-400 Łomża, Al. Legionów 9, tel. fax (86) 216-44-95

(86) 473-71-20, (86) 473-71-21, (86) 473-71-22

www.oke.lomza.pl e-mail: sekretariat@oke.lomza.pl

SPRAWOZDANIE

z egzaminu gimnazjalnego
przeprowadzonego w 2014 roku
w województwie warmińsko-mazurskim

Łomża 2014

Opracowanie

Opracowanie analiz statystycznych

dr Agnieszka Barbara Muzyk (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Krzysztof Najda (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)

Opracowanie analiz jakościowych:

język polski

Robert Chamczyk (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Małgorzata Pastusiak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)
Mariola Matejkowska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)

historia i wiedza o społeczeństwie

Bożena Anusiewicz-Działak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Grzegorz Wnuk (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Sylwia Derda (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)
Andrzej Bobrow (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)

matematyka

Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Renata Świrko (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)
Czesława Pacholska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu)

przedmioty przyrodnicze

Alicja Kwiecień (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Elżbieta Tyralska-Wojtycza (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie)
Monika Nowak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)
Urszula Ilczuk (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie)

język angielski

Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Joanna Kowalska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)
Marcin Jakubowski (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

język niemiecki

Anna Kusztal (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Elżbieta Malinowska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)
Przemysław Mróz (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu)

język francuski

Mariusz Mazurek (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Beata Zawisza (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

język rosyjski

Svetlana Galant (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Jadwiga Kubiak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

język hiszpański

Anna Łochowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Katarzyna Kruszewska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)

język włoski

Dorota Mierzejewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Zofia Koprowska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie)

Opieka merytoryczna:

dr Marcin Smolik (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Grażyna Miłkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca:

Elżbieta Prószyńska (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Grażyna Klimuszko (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 022 536 65 00, fax 022 536 65 04
e-mail: ckesekr@cke.edu.pl www.cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

18-400 Łomża, Al. Legionów 9, tel. fax (86) 216-44-95
(86) 473-71-20, (86) 473-71-21, (86) 473-71-22
www.oke.lomza.pl e-mail: sekretariat@oke.lomza.pl

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA	5
Język polski	5
1. Opis arkusza standardowego	5
2. Dane dotyczące populacji uczniów	5
3. Przebieg egzaminu	6
4. Podstawowe dane statystyczne	7
Komentarz	12
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	22
Historia i wiedza o społeczeństwie	24
1. Opis arkusza standardowego	24
2. Dane dotyczące populacji uczniów	24
3. Przebieg egzaminu	25
4. Podstawowe dane statystyczne	26
Komentarz	32
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	34
II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA	36
Matematyka	36
1. Opis arkusza standardowego	36
2. Dane dotyczące populacji uczniów	36
3. Przebieg egzaminu	37
4. Podstawowe dane statystyczne	38
Komentarz	44
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	52
Przedmioty przyrodnicze	54
1. Opis arkusza standardowego	54
2. Dane dotyczące populacji uczniów	54
3. Przebieg egzaminu	55
4. Podstawowe dane statystyczne	56
Komentarz	62
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	67
III. JĘZYKI OBCE	69
Język angielski – poziom podstawowy	69
1. Opis arkusza standardowego	69
2. Dane dotyczące populacji uczniów	69
3. Przebieg egzaminu	70
4. Podstawowe dane statystyczne	71
Język angielski – poziom rozszerzony	77
1. Opis arkusza standardowego	77
2. Dane dotyczące populacji uczniów	77
3. Przebieg egzaminu	78
4. Podstawowe dane statystyczne	79
Komentarz	84

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	95
Język niemiecki – poziom podstawowy	99
1. Opis arkusza standardowego	99
2. Dane dotyczące populacji uczniów	99
3. Przebieg egzaminu	100
4. Podstawowe dane statystyczne	101
Język niemiecki – poziom rozszerzony	107
1. Opis arkusza standardowego	107
2. Dane dotyczące populacji uczniów	107
3. Przebieg egzaminu	108
4. Podstawowe dane statystyczne	109
Komentarz	111
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	121
Język rosyjski – poziom podstawowy	124
1. Opis arkusza standardowego	124
2. Dane dotyczące populacji uczniów	124
3. Przebieg egzaminu	125
4. Podstawowe dane statystyczne	126
Język rosyjski – poziom rozszerzony	132
1. Opis arkusza standardowego	132
2. Dane dotyczące populacji uczniów	132
3. Przebieg egzaminu	133
4. Podstawowe dane statystyczne	134
Komentarz	137
Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych	148
Język francuski – poziom podstawowy	149
1. Opis arkusza standardowego	149
2. Dane dotyczące populacji uczniów	149
3. Przebieg egzaminu	150
4. Podstawowe dane statystyczne	150
Język francuski – poziom rozszerzony	154
1. Opis arkusza standardowego	154
2. Dane dotyczące populacji uczniów	154
3. Przebieg egzaminu	155
4. Podstawowe dane statystyczne	156
Komentarz	157
IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE	162

I. CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA

Język polski

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Podstawę zadań stanowiły teksty kultury: literacki oraz publicystyczne.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 22 zadań, wśród których było 20 zadań zamkniętych różnego typu i 2 zadania otwarte wymagające od ucznia samodzielnego, zgodnego z poleceniem sformułowania krótkiej wypowiedzi oraz dłuższej – rozprawki. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań można było uzyskać 32 punkty.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GH-P1-142)

Liczba uczniów		14 184
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	12 427
	z dysleksją rozwojową	1 757
	dziewczeta	6 882
	chłopcy	7 302
	ze szkół na wsi	4 164
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	4 385
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 873
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 762
	ze szkół publicznych	13 138
	ze szkół niepublicznych	1 046
	w języku ukraińskim	6

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 201 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	19
	słabowidzący i niewidomi	25
	słabosłyszacy i niesłyszacy	59
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	444
	Ogółem	547

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

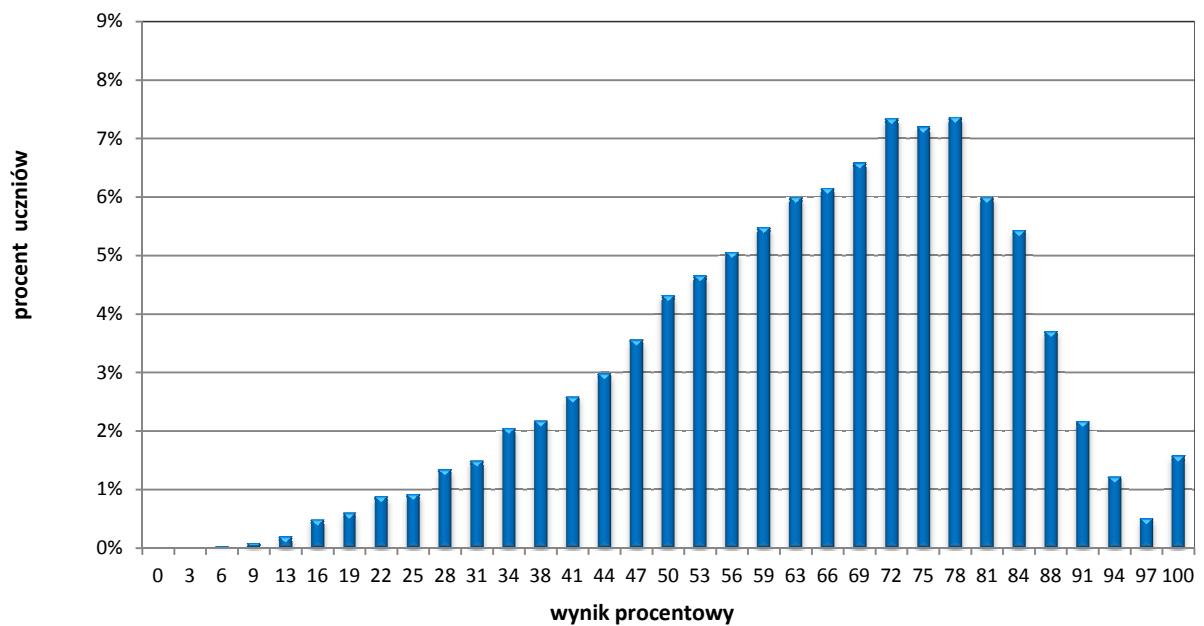
Termin egzaminu		23 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 135 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół (arkusz standardowy)		271	
Liczba zespołów egzaminatorów		17*	
Liczba egzaminatorów		354*	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 143)		33	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	1
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom)	-
	§ 47 ust. 2	w przypadku stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	w razie stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	2	
Liczba wglądów ¹ (§ 50)		12*	

* Dane dotyczą województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego

¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-P1-142)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GH-P1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
14 184	6	100	65,6	72	64,4	17,9

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GH-P1-142)

Część humanistyczna – język polski		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
13	1	
16	1	
19	2	
22	2	
25	3	
28	4	
31	6	2
34	7	
38	9	
41	12	
44	14	3
47	17	
50	20	
53	24	
56	28	4
59	33	
63	38	
66	44	
69	51	5
72	58	
75	65	6
78	73	
81	80	
84	87	7
88	92	
91	96	8
94	98	
97	100	9
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka polskiego uzyskał 78% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 73% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 27% zdających i znajduje się on w 6 staninie.

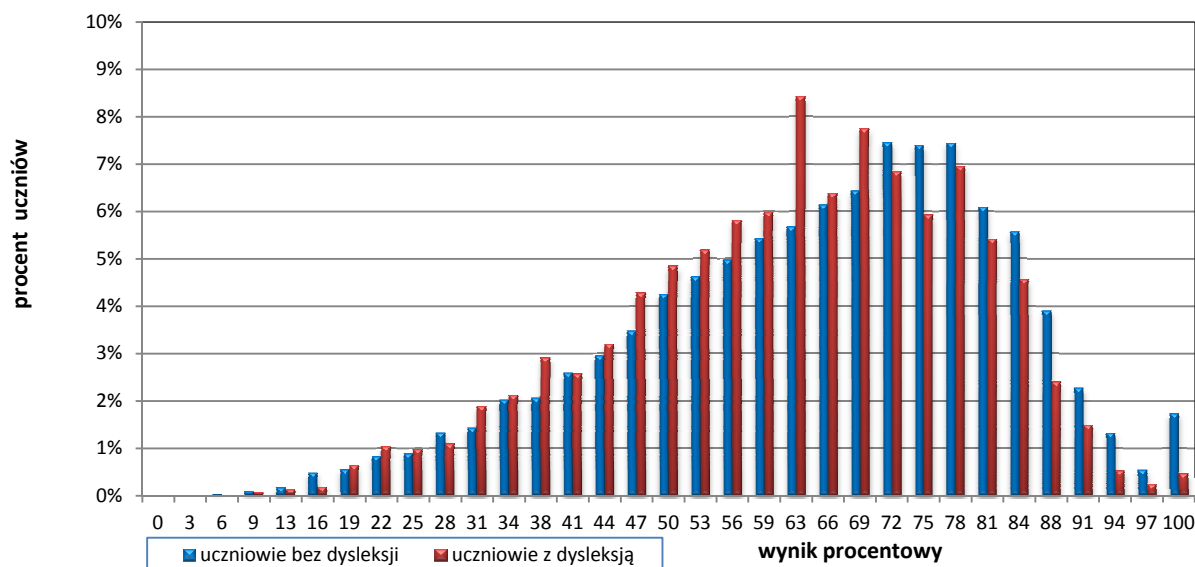
Średnie wyniki szkół² na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GH-P1-142)

Stanin	Przedział wyników (w%)
1	16,8–40,5
2	40,6–56,4
3	56,5–61,5
4	61,6–65,1
5	65,2–68,7
6	68,8–72,0
7	72,1–76,0
8	76,1–82,1
9	82,2–93,2

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

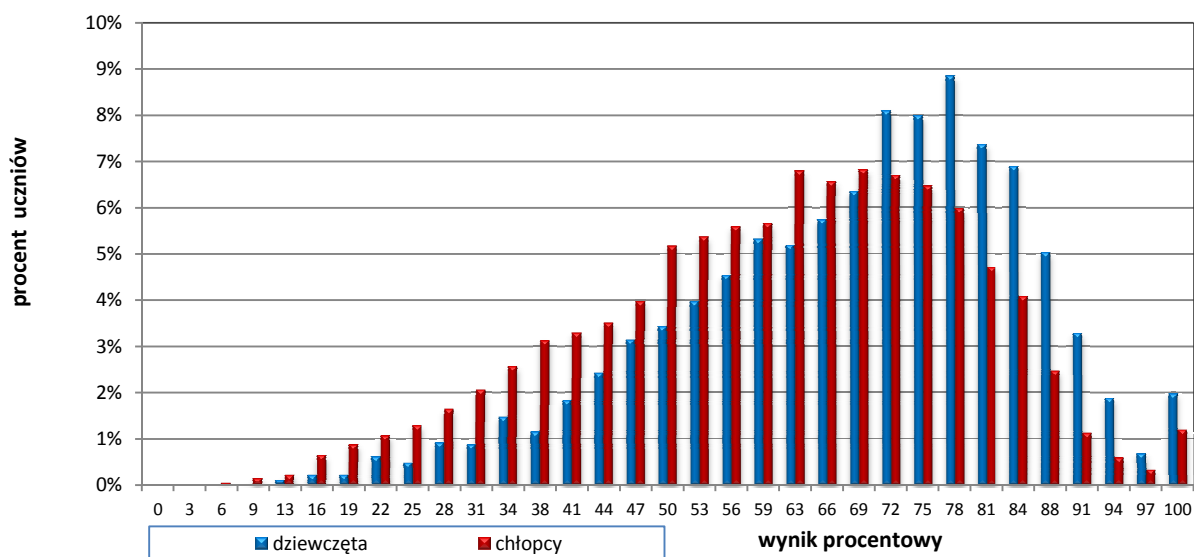
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GH-P1-142)

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GH-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	12 427	6	100	68,8	72	64,7	18,0
Uczniowie z dysleksją	1 757	9	100	62,5	63	62,1	16,8

²Ileokroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-P1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GH-P1-142)

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GH-P1-142)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	6 882	9	100	71,9	78	68,3	16,9
Chłopcy	7 302	6	100	62,5	69	60,8	18,1

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne – (arkusz GH-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	4 164	6	100	65,6	72	62,7	17,1
Miasto do 20 tys. mieszkańców	4 385	6	100	65,6	72	63,1	17,8
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 873	6	100	68,8	75	66,1	18,4
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 762	9	100	68,8	78	67,4	18,2

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Tabela 15. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne – (arkusz GH-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	13 138	6	100	65,6	72	64,4	17,6
Szkoła niepubliczna	1 046	6	100	68,8	84	64,9	21,4

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań (arkusz GH-P1-142)

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje.	93
2.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.	72
3.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 4) rozpoznaje w tekście formy [...] czasów – rozumie ich funkcje w wypowiedzi.	62
4.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 10) rozróżnia gatunki publicystyczne prasowe, radiowe i telewizyjne (reportaż).	79
5.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 4) wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu składni (pytań retorycznych).	49
6.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobate).	78
7.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	83
8.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.	88
9.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury.	77
10.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 11) identyfikuje bajkę.	65
11.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 5) rozpoznaje w zdaniach i w równoważnikach zdań różne rodzaje okoliczników i rozumie ich funkcje.	72
12.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje.	91
13.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 7) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost lub pośrednio.	92
14.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury.	68
15.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje.	78

16.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (zaimek).	58	
17.	II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury i uzasadnia ją.	57	
18.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie.	83	
19.	I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2. Samokształcenie i docieranie do informacji. Uczeń: 3) korzysta ze słownika: [...] frazeologicznego, synonimów i antonimów oraz szkolnego słownika terminów literackich.	79	
20.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	70	
21.	III. Tworzenie wypowiedzi.	2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	76	
22.	III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy wypowiedź pisemną w formie rozprawki.	48	43
		1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat.	73	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się; świadomie dobiera synonimy i antonimy dla wyrażenia zamierzonych treści.	73	
		2. Świadomość językowa. Uczeń: 5) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; dostosowuje szyk wyrazów i zdań składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom.	13	
		<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 3) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennej.	49	
		<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Świadomość językowa. Uczeń: 6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych.	19	

Komentarz

Celem analizy jest zwrócenie uwagi na te umiejętności, które trzecioklasiści opanowali na poziomie zadowalającym, i te, które wymagają jeszcze kształcenia oraz doskonalenia. Punktem odniesienia dla formułowanych wniosków są wyniki uzyskane przez uczniów za rozwiązanie zadań.

Zadania z zakresu języka polskiego sprawdzały treści zapisane w podstawie programowej dla III etapu edukacyjnego, ale niektóre zadania odnosiły się również do wymagań przypisanych do wcześniejszych etapów edukacyjnych.

Analiza wyników osiągniętych przez uczniów przystępujących do egzaminu z zakresu języka polskiego potwierdza prawidłowość obserwowaną w kolejnych latach – umiejętność odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji jest opanowana przez gimnazjalistów na poziomie wysokim.

Wśród zadań zamkniętych bardzo łatwe dla tegorocznych gimnazjalistów okazały się trzy zadania (1., 12. i 13.), sprawdzające umiejętność wyszukiwania w wypowiedzi potrzebnych informacji. Niezależnie od rodzaju zadania (wybór wielokrotny, prawda-fałsz) wyniki uzyskane przez piszących były podobne; w każdym z zadań ponad 90% trzecioklasistów wskazało poprawną odpowiedź. Zatem, podstawowa, nie tylko polonistyczna umiejętność, jaką jest wyszukiwanie i analizowanie informacji podanych w sposób przystępny, została opanowana przez gimnazjalistów na poziomie wysokim.

Umiejętność interpretacji tekstu sprawdzano na przykład zadaniem 14., w którym należało najpierw odczytać sens podanego fragmentu artykułu, a następnie wskazać wypowiedź synonimiczną do podanej. Oczekiwano zatem od uczniów samodzielnej interpretacji tekstu, poprzedzonej jego uważną analizą. Mimo że 70% zdających poradziło sobie z tym zadaniem, to jednak można sądzić, że zdający wykorzystywali wiedzę wynikającą nie bezpośrednio z tekstu, ale z potocznych skojarzeń lub własnych doświadczeń. Wśród nieprawidłowych odpowiedzi uczniowie najczęściej wskazywali tę, w której znalazła się myśl o książce – przyjacielu człowieka, powszechna, ale pominięta przez autora tekstu.

Tegoroczni gimnazjaliści bez trudu poradziło sobie z dwoma zadaniami (7. i 8.), odwołującymi się do wiadomości i umiejętności kształconych już od szkoły podstawowej, które wymagały scharakteryzowania i oceny bohaterów bajki Ignacego Krasickiego. W zadaniu 8. uczeń dokonywał charakterystyki i oceniał bohaterów, wnioskując o relacjach między nimi na podstawie opisanej w tekście sytuacji, a w zadaniu 7. dodatkowo miał nazwać cechę bohaterki, jaką ujawniło przedstawione w utworze wydarzenie. Wynik uzyskany za zadanie 8. był nieco wyższy niż ten, który osiągnęli gimnazjaliści za rozwiązanie zadania 7., co prowadzi do wniosku – im bardziej złożone umiejętności sprawdzało zadanie, tym trudniejsze okazywało się ono dla uczniów. Mimo wspomnianych zastrzeżeń, poziom wykonania zadań sytuuje je wśród tych, które były dla piszących łatwe. Ponad 80% uczniów wykonało zadanie poprawnie.

Umiejętności kształcone na przestrzeni wszystkich etapów edukacyjnych sprawdzano też zadaniem, w którym na podstawie bajki należało wskazać jej cechy gatunkowe. Aby je rozwiązać, uczeń musiał najpierw rozstrzygnąć, które stwierdzenia dotyczące cech gatunkowych bajki są prawdziwe. Zadanie to okazało się dla trzecioklasistów umiarkowanie trudne – 65% właściwie wskazało poprawną odpowiedź.

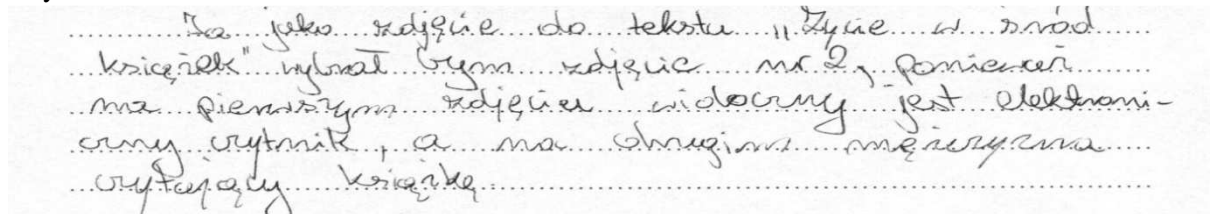
Umiarkowanie trudne okazały się również zadania odwołujące się do wiadomości poznawanych na II etapie edukacyjnym, dotyczące świadomości językowej. Zadania wymagały wskazania najpierw części mowy (zaimek) lub jej formy (czasowniki w czasie przeszłym), a następnie określenia jej roli w podanym fragmencie tekstu. 62% zdających poprawnie wskazało dynamizującą opis funkcję czasowników w czasie teraźniejszym, a 58% – zaimka zastępującego rzeczownik.

Zadania sprawdzające funkcjonalne, świadome posługiwanie się językiem sprawiły tegorocznym trzecioklasistom najwięcej problemów. Umiejętność określania funkcji środków stylistycznych, użytych w tekście opanowała mniej więcej połowa gimnazjalistów. W zadaniu 5. piszący mieli zweryfikować prawdziwość informacji odnoszących się do roli pytań retorycznych, kończących wskazany akapit tekstu. Mimo iż pytano o podstawowe funkcje tego środka językowego (podkreślenie przekonania osoby mówiącej i zaakcentowanie jej zaangażowania emocjonalnego), zadanie okazało się najtrudniejsze w całym arkuszu.

Zadanie krótkiej odpowiedzi, w którym należało sformułować opinię i przedstawić jej uzasadnienie, okazało się dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne.

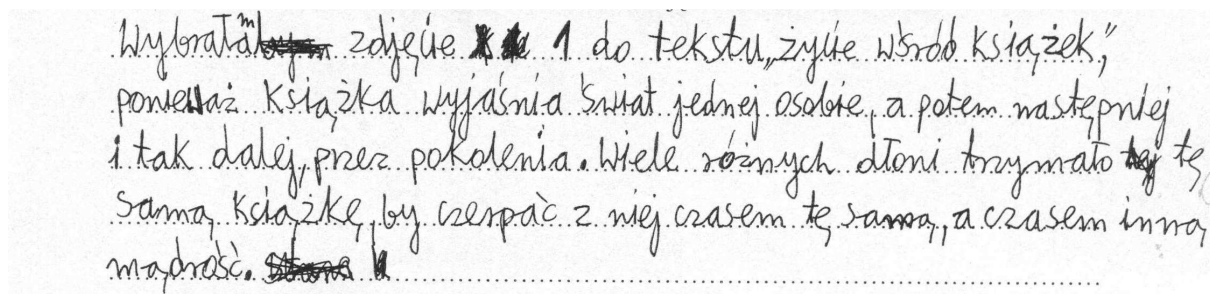
Polecenie jednoznacznie wskazywało kolejne etapy pracy (wybór ilustracji, odnalezienie w tekście właściwego uzasadnienia wyboru i sformułowanie argumentu), prowadzące do poprawnego rozwiązania. Okazuje się jednak, że tak oczywista wstępna czynność, jaką jest uważne odczytanie i przeanalizowanie polecenia do zadania, prawdopodobnie jest przez niektórych uczniów zanedbywana, o czym świadczą poniższe przykłady różnych rozwiązań uczniowskich.

Przykład 1.

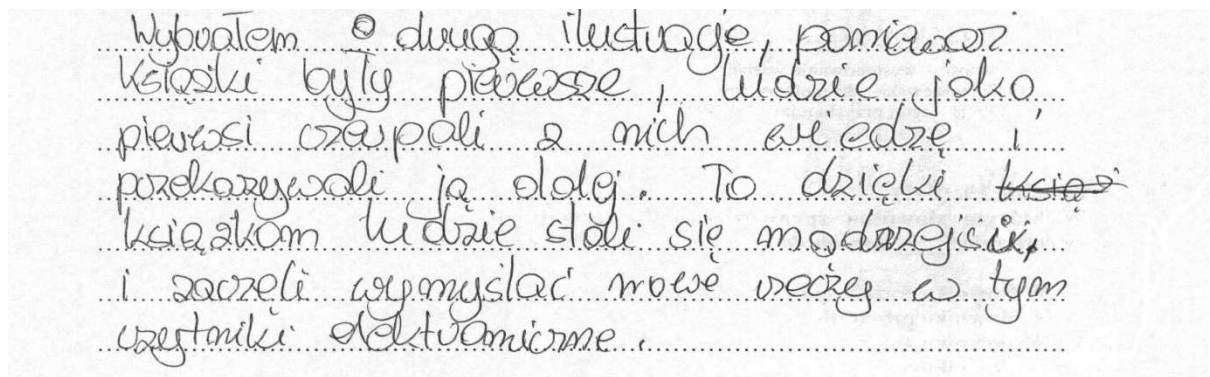
Do jako zdjęcie do tekstu „Zywie wśród książek” wybrałbym zdjęcie nr 2, ponieważ ma pierwszym zdjęciem widoczny jest elektroniczny czytnik, a na drugim miejscu jest zwykła czytająca książka.

Przykład 2.

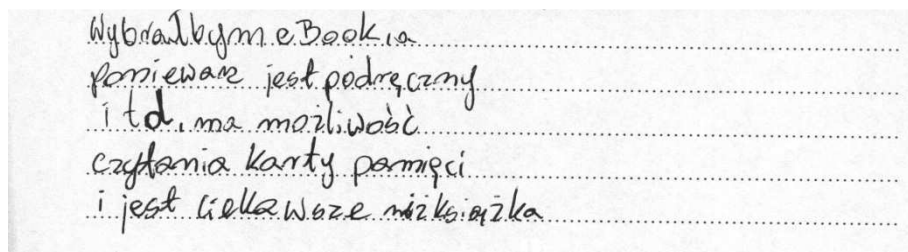
Wybrałabym ~~z~~ zdjęcie nr 1 do tekstu „Zywie wśród książek,” ponieważ książka wyjdzie z rąk jednej osoby, a potem następną i tak dalej przez pokolenia. Wiele różnych ludzi trzymało tę samą książkę, by czasem z niej czasem tę samą, a czasem inną mądrość.

Przykład 3.

Wybrałem dwa ilustracje, ponieważ książki były pierwsze, ludzie jako pierwsi zaczęli z nich wiedzę i przekazywali ją dalej. To dzięki książkom ludzie stali się mądrzejsi, i zaczęli wymyślać nowe rzeczy w tym zakresie dokonać.

Przykład 4.

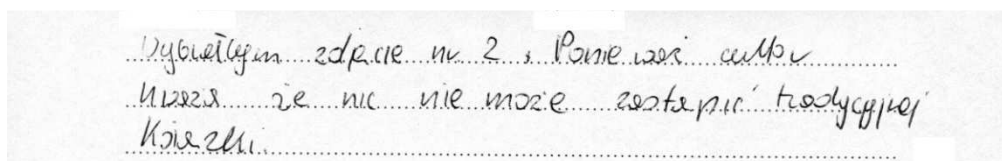

Wybrałbym e.Book,ia ponieważ jest podręczny i t.d. ma możliwość czytania karty pamięci i jest kilka wazne niż książka.

Z powyższych prac wynika, że zdający dokonali wyboru zdjęcia, ale sam wybór nie skutkowało jeszcze uzyskaniem punktu, gdyż o punktacji decydował poziom argumentacji. Autor pierwszego przykładu ograniczył się do opisu obu ilustracji, a drugiego zastąpił argumentację cytatem, niespójnym z treścią wybranego zdjęcia. Rozwiązania dwóch pozostałych uczniów mają wprawdzie charakter wypowiedzi argumentacyjnej, ale nie jest to argumentacja odwołująca się do tekstu, a do własnych doświadczeń i powszechnie obowiązujących opinii. Autorzy przykładów 1.–4. uzyskali za rozwiązanie zadania 0 punktów.

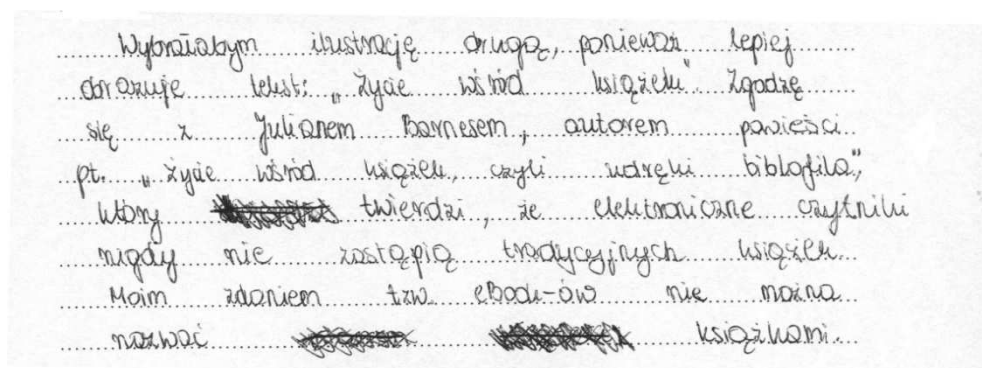
Różne sposoby realizacji zadania, za które przyznano jeden punkt, pokazują dwa kolejne przykłady.

Przykład 5.

Wybrałbym zdjęcie nr 2. Ponieważ autor uważa, że nic nie może zastąpić tradycyjnej książki.

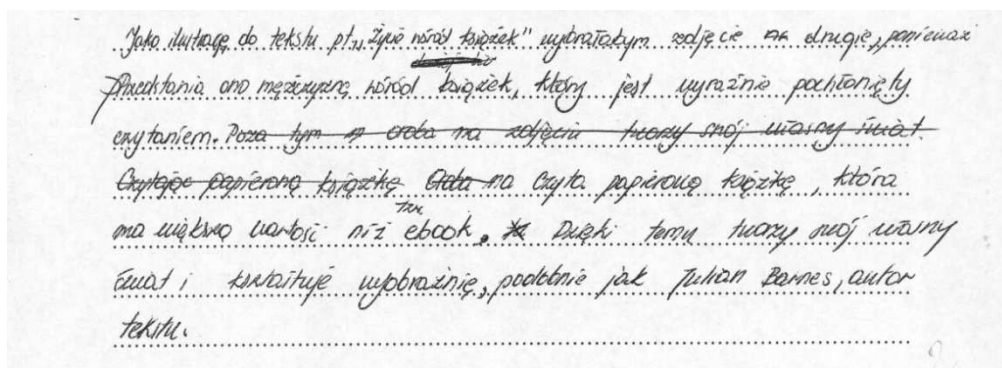
Przykład 6.

Wybrałbym ilustrację drugą, ponieważ lepiej odzwierciedla tekst: „Życie wśród książek” zgodzę się z Julianem Barnesem, autorem powieści pt. „Życie wśród książek, czyli waleki bibliofila”, który twierdzi, że elektroniczne czytelniki nigdy nie zastąpią tradycyjnych książek. Moim zdaniem tak e-booków nie można porównać do książek.

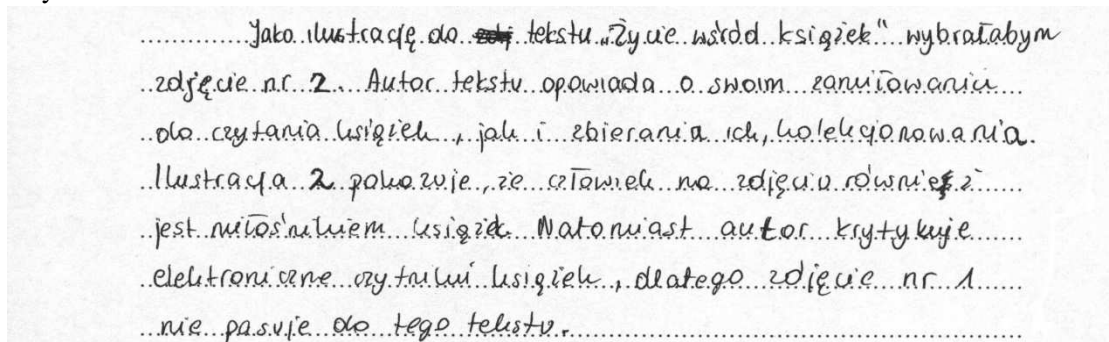
Wypowiedź przedstawiona w przykładzie 5. jest lakoniczna; w funkcji argumentacyjnej pojawia się stwierdzenie dotyczące ogólnikowo ujętej problematyki tekstu. Autor przykładu 6. buduje wypowiedź obszerniejszą i, uzasadniając swój wybór, objaśnia, dlaczego zdjęcie przez niego odrzucone, nie mogłoby ilustrować tekstu. Przytoczona argumentacja, podobnie jak uzasadnienie podane w przykładzie 5., odwołuje się do tematyki artykułu zaledwie ogólnikowo. Ostatnie zdanie to opinia autora odpowiedzi, która, jako niemająca uzasadnienia w tekście, nie podlega ocenie. Dwa kolejne przykłady prezentują najwyższy poziom wykonania zadania.

Przykład 7.

Jako ilustrację do tekstu pt. „Życie wśród książek” wybrałbym zdjęcie nr drugie, ponieważ przedstawia ono mechanizm wśród książek, który jest wyraźnie połączony z czytaniem. Poza tym widać na zdjęciu twarz mojej własnej matki. Czytając papierowe książki. Długo na czyta. papierowe książki, która ma wielkość kartki niż e-book. Długo temu twarz mojej własnej matki i kształtuję wyobraźnię, podobnie jak Julian Barnes, autor tekstu.

Przykład 8

Jako ilustrację do tekstu „Życie wśród książek” wybrałbym zdjęcie nr 2. Autor tekstu opowiada o swoim zanurzeniu w świecie książek, jak i zbierania ich, kolekcjonowaniu. Ilustracja 2 pokazuje, że autor nie ma zdjęć w równieży jest miłośnikiem książek. Natomiast autor krytykuje elektroniczne czytelniki książek, dlatego zdjęcie nr 1 nie pasuje do tego tekstu.

W przykładzie 7. zdający opiera swoją argumentację na wskazaniu podobieństwa między autorem tekstu, a postacią przedstawioną na ilustracji. Dostrzega zatem zamiłowanie do książek (*mężczyzna wyraźnie pochłonięty czytaniem*) i jego skutki (*tworzy swój własny świat i kształtuje wyobraźnię*), wartościuje (*[książka] ma większą wartość niż tzw. e-book*), wykorzystując informacje dotyczące autora, zawarte w tekście, a próbując opisać czytelnika z ilustracji (*mężczyzna wśród książek*), posługuje się parafrazą tytułu. Podobna metoda widoczna jest w przykładzie 8., dodatkowo zdający uzupełnia swoje uzasadnienie odwołaniem do zdjęcia, które odrzuca, uzasadniając tę decyzję. W obu odpowiedziach odnajdujemy argumentację rzeczową, przekonującą i właściwie, a więc logicznie i w sposób nawiązujący do tekstu, uzasadniającą wybór.

W zadaniu 22. gimnazjaliści musieli zredagować rozprawkę na temat *Ciekawość – ułatwia czy utrudnia życie?*, właśnie to zadanie przysporzyło im najwięcej trudności. Zdający musieli wykazać się w nim umiejętnościami:

- tworzenia tekstu na zadany temat,
- przeprowadzania logicznie uporządkowanego wywodu argumentacyjnego, z wykorzystaniem odpowiednio dobranych do tematu przykładów z literatury,
- analizowania, porównywania i syntetyzowania informacji,
- formułowania i wartościowania argumentów uzasadniających zajęte stanowisko.

Ponadto musieli zredagować rozprawkę charakteryzującą się słownictwem odpowiednim dla stylu tej formy wypowiedzi oraz poprawnością językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Treść i segmentacja tekstu

Uczniowie redagujący rozprawkę, by uzasadnić odpowiedź na pytanie *Ciekawość – ułatwia czy utrudnia życie?*, mieli do wyboru dwie drogi dowodzenia. Mogli zaprezentować gotową odpowiedź – tezę – następnie potwierdzić ją argumentami, a w zakończeniu dokonać podsumowania, lub przedstawić hipotezę dotyczącą problemu sformułowanego w temacie rozprawki, a następnie zaprezentować argumenty i kontrargumenty pozwalające na rozstrzygnięcie problemu zawartego w temacie. Niezależnie od wybranej drogi autorzy rozprawki, uzasadniając swoje stanowisko, mieli obowiązek przywołać w argumentacji odpowiednie przykłady z literatury. Polecenie zadania dawało pełną swobodę w ich doborze. Uczniowie w argumentacji przywoływali różnorodne teksty literackie. Nieliczni trzecioklasiści odwoływali się do lektur ze szkoły podstawowej (*Jaś i Małgosia, Kopciuszek, Pinokio, W pustyni i w puszczy*), jednak zdecydowana większość powoływała się na przykłady – tytuły lub autorów – które znajdują się w podstawie programowej języka polskiego dla III etapu edukacyjnego. Przywoływali mity (*Dedal i Ikar, Demeter i Kora*); fragmenty Biblii (*Przypowieść o synu marnotrawnym*, historię o Adamie i Ewie z *Księgi Rodzaju*). W pracach zauważyć można duże zainteresowanie literaturą fantasy, zarówno związaną z podstawą programową (*Saga o Wiedźminie, Hobbit, Władca pierścieni*), jak też literaturą modną wśród młodzieży, która jest częścią kultury masowej (*Czarnoksiężnik z Archipelagu, Metro 2033, Złodziejka książek, Malowany człowiek, Niezgodna, Zwiadowcy*). Niektórzy gimnazjaliści powoływali się na przykłady z powieści psychologicznej i obyczajowej (*Dotknąć prawdy, Ostatnia piosenka, O krok za daleko, Pamiętnik narkomanki*). Byli też tacy, których wybory czytelnicze w znacznym stopniu zbliżały się do preferencji dorosłych czytelników. Ta grupa zdających odwoływała się do takich pozycji, jak: *Zabić drozda, Folwark zwierzęcy, Poczwarzka*.

Znajomość pewnego zasobu tekstów literackich przez uczniów jest niezbędna, ponieważ poszerza wiedzę, umożliwia wykorzystywanie i przetwarzanie informacji w nich zawartych w różnych sytuacjach życiowych oraz pozwala na formułowanie i przekonujące wyrażanie argumentów.

Zgodnie z poleceniem rozprawka uczniowska powinna zająć co najmniej połowę miejsca wyznaczonego w arkuszu. Jeżeli ten warunek nie został spełniony, to ocenie podlegała tylko treść wypowiedzi. Z umiejętnością dotyczącą pełnej realizacji tematu poradziła sobie niewiele ponad połowa gimnazjalistów.

Uczniowie na ogół zachowywali proporcje pomiędzy poszczególnymi częściami rozprawki i wyróżniali je graficznie, dbali o porządek logiczny i spójność wywodu. Przeważały wypowiedzi o przejrzystej konstrukcji. Zaczynały się one wstępem od tezy lub hipotezy, w rozwinięciu zawierały

argumenty odwołujące się do różnych przykładów z literatury i potwierdzające słuszność przyjętego stanowiska, a kończyły się przemyśleniami i uogólnieniami wynikającymi z prowadzonych wcześniej rozważań. Umiejętnością segmentowania własnej wypowiedzi wykazała się zdecydowana większość uczniów w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim.

Praca spełniająca kryterium treści i kryterium segmentacji tekstu
 (zdający otrzymał za nią maksymalną liczbę punktów)

..... Ciekawość... towarzyszy... człowiekowi... już od... najmłod-
 szych... lat... ~~On... stwierdza... Razem... z... nim... robię...~~ ^{i dojrzewa}
 ...wzbudzając... pragnienie... poznawania, ^{odkrywania,} i... doświad-
 czania... Myślę, że ciekawość... utrwala... życie... Jest... wa-
 sadnie, dwoma... argumentami:.....

..... Ciekawość... prowadzi... w... nas... dąż... poznawania... świata,
 w... którym... żyjemy... ^{i pomaga go zrozumieć,} Dotyczy... to... zarówno... dzieci, jak
 i... dorosłych... ~~dotyczy... to... zarówno... dzieci, jak... i... dorosłych...~~ ^{dotyczy... to... zarówno... dzieci, jak... i... dorosłych...}
~~Przykładem... tego... jest... postawa... wobec... życia... tytułowego... bohatera...~~
 jest... postawa... wobec... życia... tytułowego... bohatera...
 ...opowiadanie... „Mały... księż...”.... Chłopiec, gdy... ~~opis...~~
 ...porzucił... planetę, na... której... mieszkał, ^{podróżował} ~~przeleciał...~~
 ...po... kosmosie, odwiedził... coraz... to... nawi... ciała... nie-
 bieskie... i... ich... mieszkańcy... Intrygowało... go... postępo-
 wanie... dorosłych, którym... odpowiadał... wiele... pytań,
 ...oczekując... prostych... odpowiedzi... Po... dotarciu...
 na... Ziemię, zaprzyjaźnił... się... z... ^{Pilotem} ~~Atlesem~~... Razem...

z nim odkrywają ^{przerobne} i ^{miejscu} świadczą naszą planetę. Świadczą to o ciekawości chłopca wobec niemych mu ~~o rzeczy~~, ~~dzieci~~ której która pomogła mu porwać ~~o także~~ ~~uścisnąć~~ mu ~~admiration~~ ~~afekt~~ wiele obł. i ~~planet~~ ciał międzygwiezdnych.

Ciekawość motywuje człowieka do szukania odpowiedzi na nurtujące nas kwestie ^{dotyczące} ~~dotyczące~~ rzeczy niematerialnych, duchowych. ^{Wskazuje} ~~Prowadzi~~ do zrozumienia sensu życia. Jego przykładem jest postać śmiertelnie chorego chłopca, bohatera opowiadania pt. „Oskar i pani Róża”. Dziecko chowało przed śmiercią porwać ~~odpowiedzi~~ i definiuje rzeczy, które spotykają każdego człowieka, takie jak „miłość”, „choroba”, „cierpienie”. Usilnie próbował dowiedzieć się od innych, jak wygląda życie i jaki jest jego sens. Pomogła mu w tym wolontariuszka „pani Róża”. Wskazała to chłopcu pogodzenie się z nadchodzącym ^{dotykn} kresem jego dni i w ^{przeżyciu} czasie, jaki mu pozostał. Na podstawie powyższych argumentów stwierdzam, że ciekawość ~~uścisnąć~~ życie. Towarzyszy człowiekowi od dziecka, staje się częścią motorem jego działań. Wskazuje porównanie i rozumienie świata i życia.

Sposób realizacji tematu rozprawki przez niektórych uczniów świadczy o nieporadności w zakresie redagowania tej formy wypowiedzi. Z przeanalizowanych prac wynika, że zdający nie potrafili sformułować tezy lub hipotezy. Mieli problem z dokonaniem wyboru przykładów, które poprawnie nawiązywałyby do problemu sformułowanego w temacie rozprawki. Zdarzało się, że uczniowie streszczali przywołany utwór, zamiast w formie argumentacyjnej, do postawionej tezy, wykorzystywać treści tekstów literackich. Nieliczni nie zrozumieli tematu rozprawki, mylili ciekawość np. z ciekawostką lub byciem ciekawskim.

Zgodnie z zasadami oceniania stosowanymi podczas sprawdzania, jeżeli praca nie odnosiła się do problemu sformułowanego w temacie, gimnazjalista nie otrzymywał punktów za treść i pozostałe kryteria rozprawki.

Zdarzało się, że uczniowie wprowadzali fałszywe treści do wywodu: wskazywali tytuły książek, które nie istnieją, mylili gatunki, tytuły utworów, imiona i nazwiska autorów dzieł, postaci i wydarzenia, co ilustrują poniższe fragmenty prac. Nieodpowiedni dobór przykładów oraz różnego rodzaju błędy merytoryczne wpływały na obniżenie oceny w zakresie kryterium treści. W województwie warmińsko-mazurskim 48% piszących tegoroczny egzamin uczniów poradziło sobie z napisaniem rozprawki zgodnej z tematem.

Przykład 1.

Argumentem, który potwierdził
natomiast fakt iż ciekawość utrudnia
zycie jest przykładem tytułowej bohaterki
którą Sofokles pt. "Balladyna", która była
ciekawa ^{lepszego życia} i zarazem tak iśdnos wiaćchy,

Przykład 2.

W książce S.E. Perriego "Mały książę" główny bohater

Przykład 3.

Postać się przykładem z literatury jakim pt.
Balladyna z książki pod tytułem "Balladyna"
Dziwnym było bardzo ciekawe jako ciekawe
je przyszłość, gdy wyjdzie ze swojego króla
Głównie ciekawość jej doprowadziła do
śmierci jej siostry Aliny. Dokładnie myślam,
że je zabije w turcji u młodego, aby go
wygrać i być panie na dworze w Grecji.

Styl

Zdecydowana większość gimnazjalistów dostosowała styl wypowiedzi do jej argumentacyjnego charakteru. Stosowali oni:

- słownictwo służące osiągnięciu spójności wypowiedzi, np.: *poza tym, przede wszystkim, tak więc, otóż, o czym świadczy, zatem*, itp.
- słownictwo podkreślające porządek wyjaśniania i argumentowania, np.: *zaczę od sprawy, po pierwsze, a o to kolejny argument, następna sprawa, na zakończenie*, itp.
- słownictwo wyrażające opinię piszącego, np.: *sądzę, uważam, według mnie, z całą pewnością, śmiało można wyciągnąć wniosek, być może*, itp.

Wśród analizowanych prac można było jednak zauważyć elementy charakterystyczne dla stylów innych wypowiedzi, np.:

- ✓ opowiadania:

.....Następnym argumentem odwołałem się.....
do literatury. „Książka w mowiu”, druga część powieści.....

Stephanie Meyers, Bella została porwana przez Edwarda,
i zwraca się z prośbą do swojego przyjaciela Jacoba.....
(poznała go w pierwszej części „Zmierzch”, ich ojcowie się.....
przyjaźnią). Jacobem jednak coś się działo, zachowy-
wał się dziwnie. Aż pewnego dnia przestał się do niej.....
odzywać. Bellę to zaiekwiliło, nie wiedziała co się.....
stało. Ciekawość nie dawała jej spokoju, i się.....
dowiedziała. Jacob zmienić się w wilka, chociaż mógł
zmieniać przemieniać się w ludzką postać.....

- ✓ listów otwartych, przemówień, np.: *Mam nadzieję, że przekonałem Was...; Postaram się Wam to udowodnić.*

Język

Z analizy rozprawek wynika, że najtrudniejszą umiejętnością do opanowania było napisanie wypowiedzi poprawnej pod względem językowym. Choć gimnazjalista mógł popełnić 5 błędów językowych (bez względu na kategorię) i nie ponosił konsekwencji w obniżeniu oceny, to jednak tylko około 10% zdobyło maksymalną liczbę punktów za to kryterium.

Najczęściej występujące błędy w pracach uczniowskich to: niepoprawne językowo sformułowania typu: *Moim pierwszym argumentem jest książka...*, *Kolejnym argumentem jest...*; fleksyjne, np. *potwierdzić tą tezę*; składniowe, wśród których występowało naruszenie reguł wyznaczania granicy zdania oraz brak przecinków oddzielających zdania składowe w zdaniach złożonych, np. *Wielu ludzi jest ciekawskich np. świata wyjeżdżają do innego kraju poznać innych ludzi i inną kulturę i inne otoczenie* oraz stosowanie niepoprawnego szyku wyrazów w zdaniu.

Ortografia i interpunkcja

Zdającym duży problem sprawiła ortografia. Oprócz niepoprawnego zapisu wyrazów z ó-u, rz-ż, ch-h (np.: *lektóry, poniust, sprubujesz, przyspożył*), uczniowie mieli problem z pisownią łączną i rozłączną wyrazów (np.: *być może, doświadczyliby, nie był, można by*) oraz z pisownią wyrazów przyimkowych (np. *o wiele*). Bardzo często pomijali samogłoski nosowe na końcu wyrazu, np.: *Mały Książę, nadzieje, książkę, myśle, przedstawię*). Około połowa uczniów wykazała się poprawnym zapisem pod względem ortograficznym i około 20% pod względem interpunkcyjnym.

Umiejętność poprawnego stosowania zasad interpunkcyjnych, obok poprawności językowej, sprawiła gimnazjalistom najwięcej kłopotów. Najczęściej piszący nie rozdzielali przecinkiem zdań składowych w obrębie zdania złożonego, nie wydzielali imiesłownego równoważnika zdania, imiesłowów przysłówkowych współczesnych. Zdarzało się, że umieszczali przecinek na początku linii zamiast po wyrazie na końcu wersu.

Wnioski i rekomendacje

Z analizy rozprawek wynika, że gimnazjaliści poradzi sobie z umiejętnościami:

- ✓ redagowania wypowiedzi pisemnej w formie rozprawki zgodnej z zaproponowanym tematem;
- ✓ prezentowania stanowiska wobec postawionego problemu;
- ✓ argumentowania tezy lub hipotezy z wykorzystaniem odpowiednio dobranych przykładów literackich;
- ✓ redagowania wypowiedzi charakteryzującej się trójdzielną budową z zachowaniem logicznego toku rozważań;
- ✓ dostosowywania stylu do redagowanej formy wypowiedzi.

Najwięcej trudności sprawiły gimnazjalistom umiejętności z zakresu świadomości językowej, przede wszystkim:

- ✓ dobieranie odpowiedniego słownictwa do wyrażenia zamierzonych treści;
- ✓ poprawna budowa zdań wielokrotnie złożonych;
- ✓ zachowanie właściwego szyku wyrazów w zdaniach;
- ✓ użycie poprawnych form gramatycznych wyrazów odmiennych;
- ✓ poprawna pisownia pod względem ortograficznym;
- ✓ poprawne stosowanie znaków interpunkcyjnych.

Wyniki uzyskane przez uczniów za rozwiązanie zadań dotyczących świadomości językowej i określania funkcji środków stylistycznych prowadzą do wniosku, że umiejętność świadomego i funkcjonalnego posługiwania się językiem nadal powinna być ćwiczona, ponieważ zadania te badają ważną dla komunikowania się z innymi umiejętność świadomego posługiwania się różnymi środkami językowymi.

Uczeń powinien mieć świadomość, że użycie określonych środków językowych pomaga osiągnąć cel, jaki zakładamy dla naszej wypowiedzi. W praktyce szkolnej ważne jest więc wzmocnienie świadomości językowej uczniów i poszerzenie zasobu ich słownictwa. Wyniki egzaminu wskazują, że uczniowie mają problemy z określeniem funkcji użytych w tekście środków stylistycznych i językowych. Najczęściej znajomość środków stylistycznych sprowadza się do definicji oraz wybranej określonej funkcji. Tymczasem funkcje środka stylistycznego należy określać na konkretnym tekście. Zadanie 5. sprawdzało, czy uczeń potrafi właściwie określić funkcje pytań retorycznych, którymi autor reportażu zakończył swoją myśl w pierwszym akapicie. Pytania te wyrażają nie tylko przekonanie autora o słuszności podjętej decyzji co do wyboru miejsca zamieszkania, ale podkreślają także jego emocje zasygnalizowane w zdaniu poprzedzającym *A ja chcę żyć w mieście afrykańskim, przy ulicy afrykańskiej, w afrykańskim domu*. Zatem oba stwierdzenia dotyczące funkcji pytań w pierwszym akapicie tekstu są prawdziwe. Warto, żeby w czasie analizy i interpretacji tekstów częściej padało pytanie *w jakim celu* niż *jaki środek* zastosował autor.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka polskiego (GH-P2-142) został przygotowany na podstawie arkusza GH-P1-142, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne (arkusz GH-P2-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
19	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka polskiego (GH-P4-142, GH-P5-142, GH-P6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GH-P4-142 – Arial 16 pkt, GH-P5-142 – Arial 24 pkt oraz skrócono teksty źródłowe. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze zadań w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne – (arkusze GH-P4-142, GH-P5-142, GH-P6-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
25	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P7-142. Podstawę zadań stanowiły teksty literackie i publicystyczne, w których uproszczono słownictwo lub je wyjaśniono.

Arkusz składał się z 22 zadań – 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwartych. Zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi polegało na uzasadnieniu wyboru zdjęcia ilustrującego tekst, a zadanie rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu rozprawki na temat *Czy warto podróżować?*

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne – (arkusz GH-P7-142)

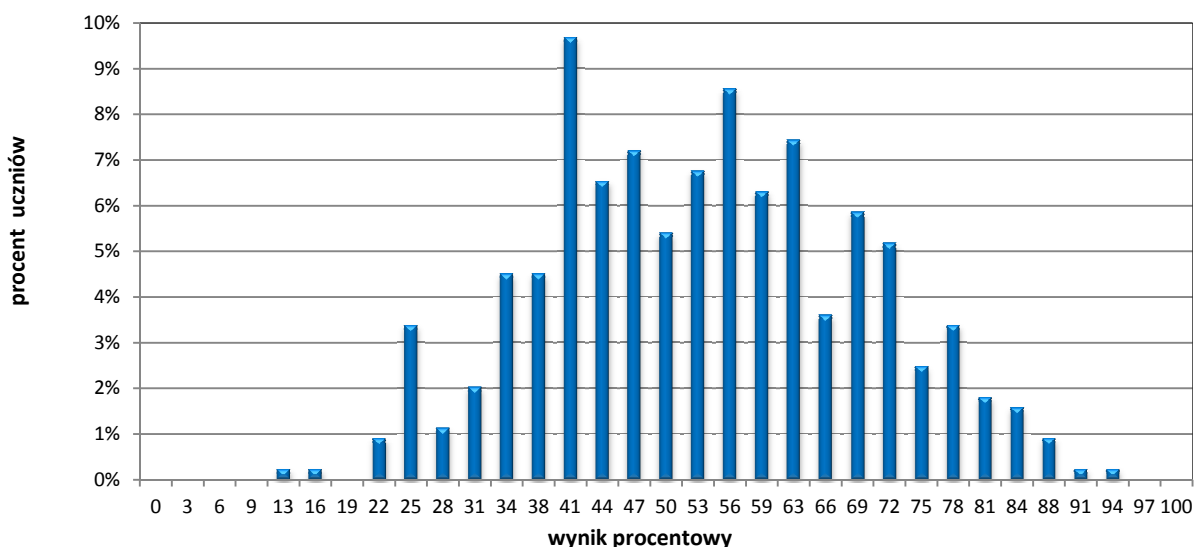
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
59	9	97	53,1	50	54,4	25,3

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-P8-142. Podstawę zadań stanowiły krótkie fragmenty tekstów literackich i tekstu popularnonaukowego, w których uproszczono słownictwo lub je wyjaśniono.

Arkusz zawierał 22 zadania: 20 zamkniętych różnego typu i 2 otwarte. Jedno z zadań otwartych polegało na uzasadnieniu odpowiedzi na pytanie, czy *chcesz być sławnym człowiekiem*, zaś drugie – rozszerzonej odpowiedzi – na napisaniu charakterystyki bohatera ulubionej książki. Zostało ono dodatkowo opatrzone szczegółową instrukcją, która ułatwiała uczniowi napisanie charakterystyki. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Wykres 4. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-P8-142)

Tabela 15. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne – (arkusz GH-P8-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
444	13	94	53,1	41	53,6	15,4

Historia i wiedza o społeczeństwie

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu standardowym.

Arkusz egzaminacyjny składał się z 24 zadań zamkniętych różnego typu: 20 zadań z historii i 4 z wiedzy o społeczeństwie. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Podstawę zadań stanowiły teksty kultury m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapy, tablica genealogiczna.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 16. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GH-H1-142)

Liczba uczniów		14 182
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	12 425
	z dysleksją rozwojową	1 757
	dziewczeta	6 881
	chłopcy	7 301
	ze szkół na wsi	4 162
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	4 385
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 873
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 762
	ze szkół publicznych	13 135
	ze szkół niepublicznych	1 047
	w języku ukraińskim	6

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 201 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 17. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	19
	słabowidzący i niewidomi	25
	słabosłyszący i niesłyszący	59
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	443
	Ogółem	546

3. Przebieg egzaminu

Tabela 18. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

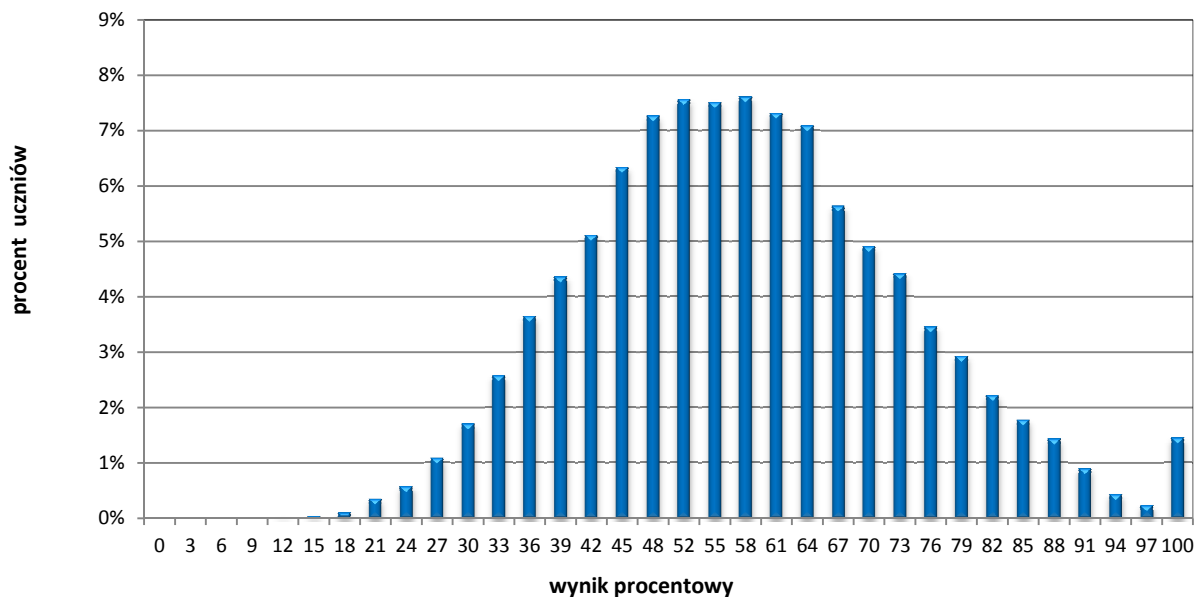
Termin egzaminu		23 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 135 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół (arkusz standardowy)		271	
Liczba zespołów egzaminatorów		0	
Liczba egzaminatorów		0	
Liczba obserwatorów ³ (§ 143)		36	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom)	-
	§ 47 ust. 2	w przypadku stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	w razie stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	5	
Liczba wglądów ¹ (§ 50)		11*	

* Dane dotyczą województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego

³Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-H1-142)

Tabela 19. Wyniki uczniów – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
14 182	12	100	57,6	58	57,6	15,7

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 20. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli oraz wyniki na skali staninowej (arkusz GH-H1-142)

Część humanistyczna – historia i wiedza o społeczeństwie		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
6	1	
9	1	
12	1	
15	1	
18	1	
21	1	
24	2	
27	3	
30	4	
33	6	
36	10	
39	13	3
42	18	
45	24	
48	30	4
52	37	
55	44	5
58	52	
61	59	
64	66	6
67	72	
70	78	
73	83	7
76	87	
79	90	
82	93	8
85	96	
88	97	9
91	99	
94	100	
97	100	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z historii i wiedzy o społeczeństwie uzyskał 70% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 78% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 22% zdających i znajduje się on w 6 staninie.

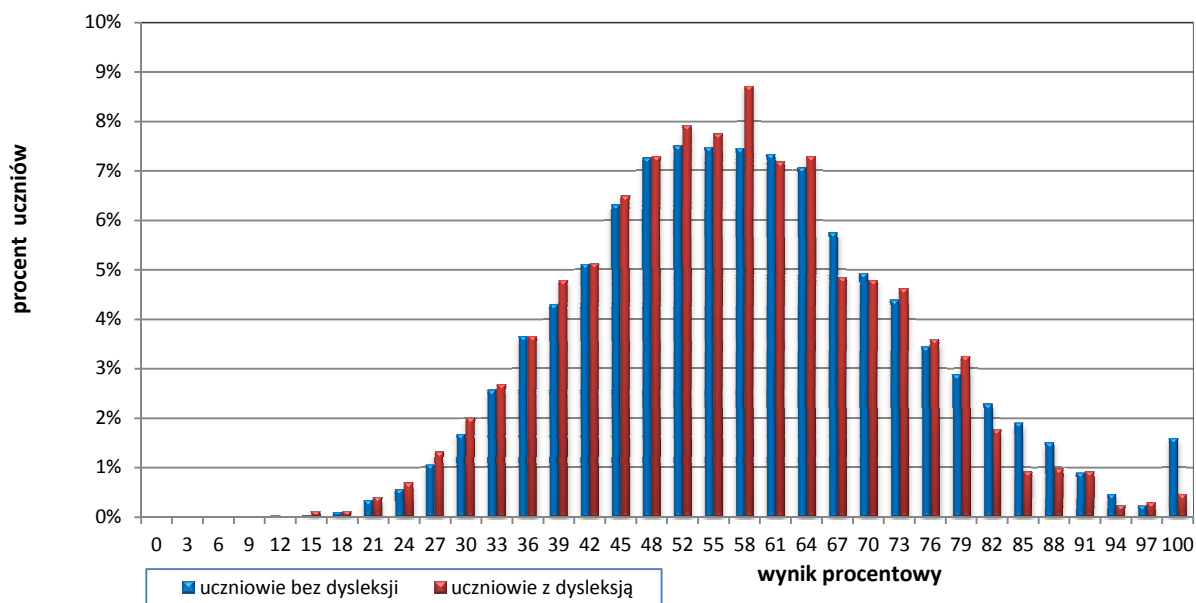
Średnie wyniki szkół⁴ na skali staninowej

Tabela 21. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GH-H1-142)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	29,2–41,8
2	41,9–50,2
3	50,3–53,9
4	54,0–56,5
5	56,6–59,2
6	59,3–62,3
7	62,4–66,0
8	66,1–73,4
9	73,5–90,2

Skala staninowa umożliwia porównanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach takiego samego średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

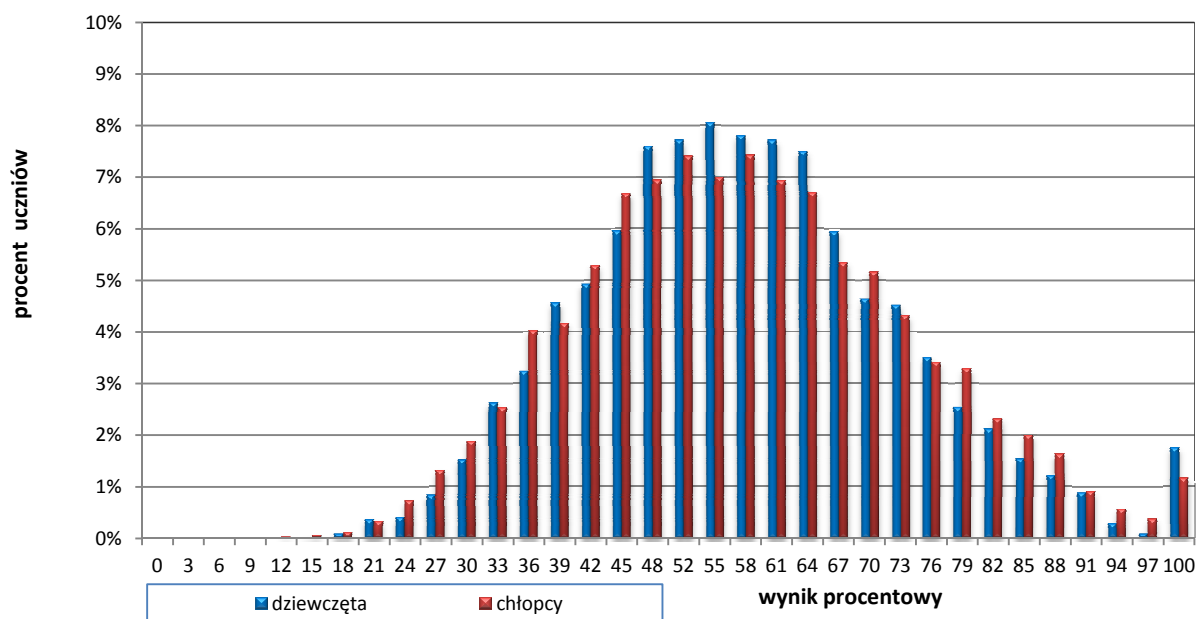
Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GH-H1-142)

Tabela 22. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	12 425	12	100	57,6	52	57,8	15,8
Uczniowie z dysleksją	1 757	15	100	54,5	58	56,3	15,0

⁴Ileć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GH-H1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GH-H1-142)

Tabela 23. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-142)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	6 881	15	100	57,6	55	57,7	15,3
Chłopcy	7 301	12	100	57,6	58	57,5	16,1

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 24. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	4 162	15	100	54,5	48	56,7	15,0
Miasto do 20 tys. mieszkańców	4 385	15	100	54,5	58	56,1	15,4
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 873	18	100	57,6	58	58,5	15,9
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 762	12	100	60,6	61	60,5	16,5

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 25. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne (arkusz GH-H1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	13 135	12	100	57,6	58	57,4	15,5
Szkoła niepubliczna	1 047	12	100	60,6	64	60,0	17,9

Poziom wykonania zadań

Tabela 26. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	1. Najdawniejsze dzieje człowieka. Uczeń: 1) porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym i opisuje skutki przyjęcia przez człowieka trybu osiadłego.	76
2.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	4. Cywilizacja grecka. Uczeń: 1) wyjaśnia wpływ środowiska geograficznego na gospodarkę i rozwój polityczny starożytnej Grecji.	75
3.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	5. Cywilizacja rzymska. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Rzymie republikańskim i cesarstwie. 2) [...] wskazuje skutki ekspansji Rzymu, opisując postawy Rzymian wobec niewolników i ludów podbitych.	89
4.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	7. Chrześcijaństwo. Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa. 8. Arabowie i świat islamski. Uczeń: 2) opisuje podstawowe zasady i symbole islamu.	83
5.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	12. Kultura materialna i duchowa łacińskiej Europy. Uczeń: 3) rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza, wskazując różnice pomiędzy stylem romańskim, a stylem gotyckim [...].	84
6.	I. Chronologia historyczna.	13. Polska pierwszych Piastów. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni państwo pierwszych Piastów. 14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Uczeń: 3) [...] sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Piastów. 5) ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego [...].	55
7.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	15. Polska w dobie unii z Litwą. Uczeń: 1) wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Litwą. 2) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów.	75
8.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	16. Wielkie odkrycia geograficzne. Uczeń: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni wyprawy Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana oraz sytuuje w przestrzeni posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii. 2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz dla Nowego Świata.	57
9.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	15. Polska w dobie unii z Litwą. Uczeń: 1) wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Litwą. 2) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów.	69

10.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	20. Społeczeństwo i ustroj Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 1) wymienia instytucje ustrojowe demokracji szlacheckiej i charakteryzuje ich kompetencje.	57
11.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	20. Społeczeństwo i ustroj Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń: 2) wyjaśnia okoliczności uchwalenia oraz główne założenia konfederacji warszawskiej i artykułów henrykowskich. 3) przedstawia zasady wolnej elekcji. 26. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń: 2) [...] wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz postanowienia Konstytucji 3 maja.	35
12.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Uczeń: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z [...] Turcją i Rosją. 2) wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie.	34
13.	I. Chronologia historyczna.	26. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń: 2) sytuje w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja; wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz postanowienia Konstytucji 3 maja. 3) wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i ocenia jej następstwa. 27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) sytuje w czasie [...] II [...] rozbiór Rzeczypospolitej [...].	24
14.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	29. Epoka napoleońska. Uczeń: 1) opisuje zmiany w Europie w okresie napoleońskim w zakresie stosunków społeczno-gospodarczych i politycznych. 30. Europa po kongresie wiedeńskim. Uczeń: 1) przedstawia [...] postanowienia kongresu wiedeńskiego [...]. 37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 1) wymienia główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w. oraz umiejscawia je na politycznej mapie [...] Europy.	26
15.	II. Analiza i interpretacja historyczna. III. Tworzenie narracji historycznej.	27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Uczeń: 1) przedstawia cele i następstwa powstania kościuszkowskiego. 4) rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej.	41
16.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	36. Europa i świat na przełomie XIX i XX w. Uczeń: 2) charakteryzuje przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego. 3) przedstawia nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe.	30
17.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	32. Europa i świat w XIX w. Uczeń: 3) wyjaśnia przyczyny i sytuje w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w. 4) ocenia pozytywne i negatywne skutki polityki kolonialnej z perspektywy europejskiej oraz kolonizowanych społeczności i państw.	76
18.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	35. Życie pod zaborami. Uczeń: 1) wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej. 2) charakteryzuje i ocenia zróżnicowane postawy społeczeństwa wobec zaborców. 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w., uwzględniając możliwości prowadzenia działalności społecznej i rozwoju narodowego.	72

19.	I. Chronologia historyczna. II. Analiza i interpretacja historyczna.	38. Rewolucje rosyjskie. Uczeń: 1) wyjaśnia polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji Rosji w 1917 r. 2) wyjaśnia okoliczności przejścia przez bolszewików władzy w Rosji. 3) opisuje bezpośrednie następstwa rewolucji lutowej i październikowej dla Rosji oraz Europy.	46
20.	II. Analiza i interpretacja historyczna.	37. I wojna światowa i jej skutki. Uczeń: 2) charakteryzuje specyfikę działań wojennych, ze szczególnym uwzględnieniem nowych środków technicznych.	46
21.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	11. Rzeczpospolita Polska jako demokracja konstytucyjna. Uczeń: 3) korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, omawia podstawowe prawa i wolności w niej zawarte.	70
22.	V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.	13. Władza ustawodawcza w Polsce. Uczeń: 1) przedstawia zadania i zasady funkcjonowania polskiego parlamentu, w tym sposób tworzenia ustaw. 14. Władza wykonawcza. Uczeń: 1) wskazuje najważniejsze zadania prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej [...]. 2) wyjaśnia, jak powoływany jest i czym zajmuje się rząd polski [...]. 3) wymienia zadania administracji rządowej i podaje przykłady ich działań. 17. Gmina jako wspólnota mieszkańców. Uczeń: 2) wymienia najważniejsze zadania samorządu gminnego i wykazuje, jak odnosi się to do jego codziennego życia. 3) przedstawia sposób wybierania i działania władz gminy, w tym podejmowania decyzji w sprawie budżetu.	51
23.	VI. Rozumienie zasad gospodarki rynkowej.	28. Gospodarka w skali państwa. Uczeń: 1) wyjaśnia terminy: produkt krajowy brutto, wzrost gospodarczy, inflacja, recesja; interpretuje dane statystyczne na ten temat.	67
24.	IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.	7. Wyborcy i wybory. Uczeń: 1) przedstawia argumenty przemawiające za udziałem w wyborach lokalnych, krajowych i europejskich. 4) krytycznie analizuje ulotki, hasła i spoty wyborcze.	95

Komentarz

Egzamin gimnazjalny z historii i wiedzy o społeczeństwie badał poziom opanowania przez gimnazjalistów umiejętności w zakresie chronologii, analizy i interpretacji, tworzenia narracji historycznej oraz wykorzystywania i tworzenia informacji, znajomości podstaw ustroju i procedur demokracji.

Gimnazjaliści bardzo dobrze poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność analizy i interpretacji historycznej. Blisko 90% zdających udzieliło poprawnej odpowiedzi w zadaniu 3., w którym po przeprowadzeniu analizy współczesnego tekstu, dotyczącego tradycji walk gladiatorów, należało umiejscowić opisane zjawisko we właściwym kręgu kulturowym. Dobry wynik za to zadanie może świadczyć o efektywnym nauczaniu historii starożytnej, ale także o znajomości lektur (np. *Quo vadis*) i szerokim odbiorze przekazów kultury masowej. Ponad 80% gimnazjalistów udzieliło poprawnej odpowiedzi w zadaniach 4. i 5. sprawdzających umiejętność rozpoznawania cech charakterystycznych dla kręgów kulturowych i stylów architektonicznych. Zestawiając graficzne symbole z opisami trzech religii: judaizmu, islamu i chrześcijaństwa (tu prawosławie), zdający wskazywali symbol oraz tekst dotyczący islamu. W zadaniu 5. wybierali spośród czterech ilustracji dwie, przedstawiające budowle powstałe w epoce średniowiecza w stylu romańskim i gotyckim.

Umiejscowienie w czasie faktów historycznych stanowi podstawową kompetencję zdobywaną na lekcjach historii. Trudność sprawiło gimnazjalistom zadanie 13. dotyczące porządkowania wydarzeń

z historii Polski z II połowy XVIII wieku. Tylko 24% gimnazjalistów wskazało poprawny szereg chronologiczny. Ponad 30% zdających uznało, że uchwalenie Konstytucji 3 maja zostało poprzedzone II rozbiorem Polski. Co piąty uczeń zaznaczył, że konfederacja targowicka miała miejsce po II rozbiórce Polski. Również co piąty – uważał, że po konfederacji targowickiej nastąpiło uchwalenie Konstytucji 3 maja. Warto zauważyć, że uczniowie nie musieli posługiwać się datami. Do rozwiązania zadania wystarczyła znajomość związków poprzedzenia i następstwa wydarzeń, które doprowadziły do upadku państwa polskiego.

Umiarkowanie trudne było dla uczniów zadanie 6. dwupunktowe. Ponad połowa zdających miała trudności z chronologicznym uporządkowaniem czterech wydarzeń z okresu rozbitcia dzielnicowego i zjednoczenia Królestwa Polskiego. Co czwarty gimnazjalista uważał, że sprowadzenie Krzyżaków do Polski poprzedziła śmierć Bolesława Krzywoustego. Natomiast ponad 60% uczniów potrafiło poprawnie wybrać wydarzenie chronologicznie ostatnie, jakim było założenie uniwersytetu krakowskiego.

Porządkowanie wydarzeń, ustalanie związków przyczynowo-skutkowych, wykształcenie umiejętności rozróżniania wydarzeń toczących się jednocześnie i następujących po sobie, umożliwia dostrzeganie ciągłości zdarzeń w rozwoju cywilizacyjnym oraz krytyczną analizę procesów historycznych i tworzenie narracji. Porównując poziom wykonania opisanych powyżej zadań można przypuszczać, że uczniowie lepiej radzą sobie z wydarzeniami mającymi miejsce w średniowieczu niż z wydarzeniami bliższymi, np. w oświeceniu.

Trudnym okazało się również zadanie 14., w którym gimnazjaliści, po analizie zamieszczonej w arkuszu mapy, mieli wskazać właściwy dla niej tytuł. Jedynie 28% uczniów wybrało poprawną odpowiedź – *Europa w roku wyprawy Napoleona na Moskwę*. Umiejętność czytania mapy sprawdzało także zadanie 12. dotyczące powstania Bohdana Chmielnickiego. Poprawnie rozwiązało je zaledwie 35% zdających.

W zakresie analizy i interpretacji zdarzeń zdający mieli problem z porównaniem treści źródła pisanego i ikonograficznego. Ocena trafności opinii wymagała bardziej wnikliwej analizy obu źródeł i nie sugerowania się wiedzą o efektach ruchów emancypacyjnych kobiet w późniejszym czasie. Co trzeci gimnazjalista właściwie wskazał w zadaniu 16. opinię *o polepszeniu się warunków życia w wyniku ruchów emancypacyjnych*.

Spośród zadań z wiedzy o społeczeństwie na uwagę zasługuje zadanie 22. sprawdzające znajomość zasad i procedur demokracji. Polegało ono na przyporządkowaniu aktów prawnych do tworzących je organów władzy. Ponad połowa zdających dobrze rozróżniła kompetencje władzy państwowej i samorządowej. Może to oznaczać, że gimnazjaliści nie mają problemów z identyfikowaniem zadań i obowiązków władzy lokalnej i centralnej.

Wnioski i rekomendacje

W oparciu o powyższą analizę zachęcamy nauczycieli, aby:

- 1) podczas pracy z tekstem źródłowym, źródłem ikonograficznym, z drzewem genealogicznym i materiałem statystycznym uważnie odczytywać zawarte w nich informacje. Następnie rozpoznawać zmiany polityczne, czy wydarzenia historyczne, których one dotyczą, w kontekście wydarzeń w Polsce i na świecie.
- 2) podczas pracy z mapą historyczną, uważnie odczytywać informacje umieszczone na mapie i w legendzie, a następnie sytuować zmiany polityczne czy wydarzenia, których dotyczy mapa w kontekście wydarzeń w Polsce i na świecie.
- 3) prezentując wydarzenia historyczne zwracać baczną uwagę na ich przyczyny i skutki. Znajomość dat jest zdecydowanie mniej potrzebna do rozwiązywania zadań egzaminacyjnych niż umiejętność wskazania powiązań pomiędzy poszczególnymi wydarzeniami.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusze dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H2-142), zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-H1-142, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 27. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne – (arkusz GH-H2-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
19	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie (GH-H4-142, GH-H5-142, GH-H6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza GH-H1-142. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt, uproszczono mapy oraz taśmę chronologiczną, powiększono ilustracje, a gdy było to konieczne dodano opis. Tablicę genealogiczną i wykres zastąpiono opisem. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 28. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne – (arkusze GH-H4-142, GH-H5-142, GH-H6-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
25	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H7-142, który został przygotowany na podstawie arkusza GH-H1-142. Trzony zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji. W arkuszu skrócono teksty źródłowe, zachowując pierwotną ich treść i znaczenie, a także wyjaśniono trudne słownictwo. Zadania, w miarę możliwości, wzbogacono o dodatkowe materiały ilustracyjne ułatwiające jego wykonanie.

Tabela 29. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne – (arkusz GH-H7-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
59	12	94	51,5	61	50,5	16

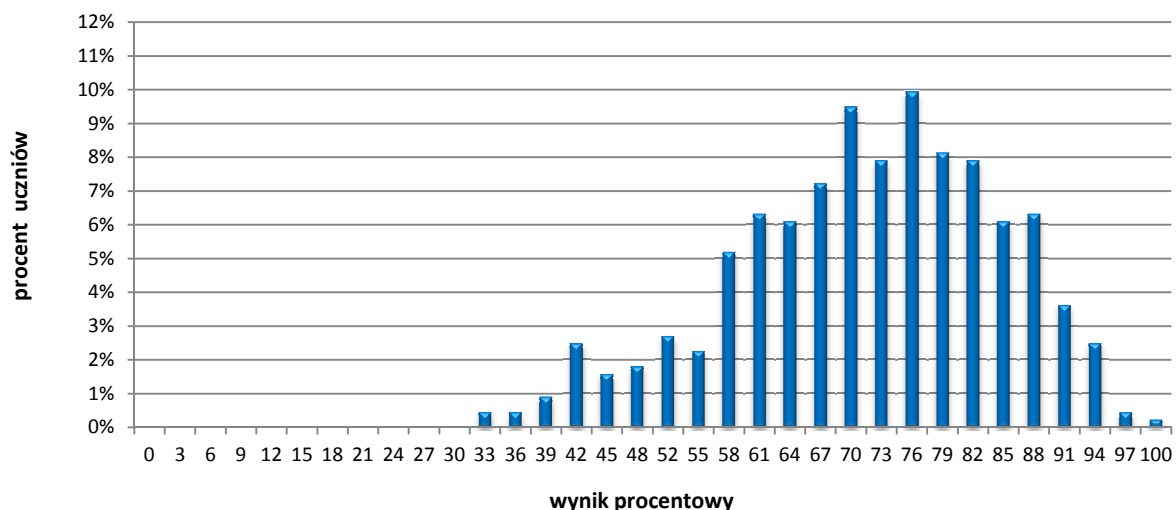
Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GH-H8-142.

Arkusz zawierał 20 zadań zamkniętych różnego typu. Podstawę zadań stanowiły teksty źródłowe m.in.: teksty historyczne, ilustracje, mapa, tablica genealogiczna i taśma chronologiczna.

Zadania zamieszczone w arkuszu były przyjazne uczniowi w formie i treści, w miarę możliwości odnosiły się do sytuacji życiowych. Teksty były krótkie, miały uproszczone słownictwo. Polecenia były proste, zrozumiałe dla ucznia.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Wykres 8. Rozkład wyników uczniów (arkusz GH-H8-142)

Tabela 30. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne –GH-H8-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
443	33	100	72,7	76	71,2	13,3

II. CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA

Matematyka

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M1-142.

Arkusz zawierał 23 zadania: 20 zamkniętych i 3 otwarte. Dominowały zadania wyboru wielokrotnego, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Cztery zadania miały inną formę: w trzech z nich należało ocenić prawdziwość podanych stwierdzeń, a w jednym – wybrać poprawną odpowiedź i odpowiedni argument ją uzasadniający. Zadania otwarte wymagały od gimnazjalistów samodzielnego sformułowania rozwiązania. W zadaniach wykorzystano rysunki i wykresy.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GM-M1-142)

Liczba uczniów		14 185
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	12 429
	z dysleksją rozwojową	1 756
	dziewczeta	6 881
	chłopcy	7 304
	ze szkół na wsi	4 164
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	4 382
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 877
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 762
	ze szkół publicznych	13 132
	ze szkół niepublicznych	1 053
	w języku litewskim	0
	w języku ukraińskim	6

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 147 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	21
	słabowidzący i niewidomi	25
	słabosłyszący i niesłyszący	59
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	443
	Ogółem	548

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

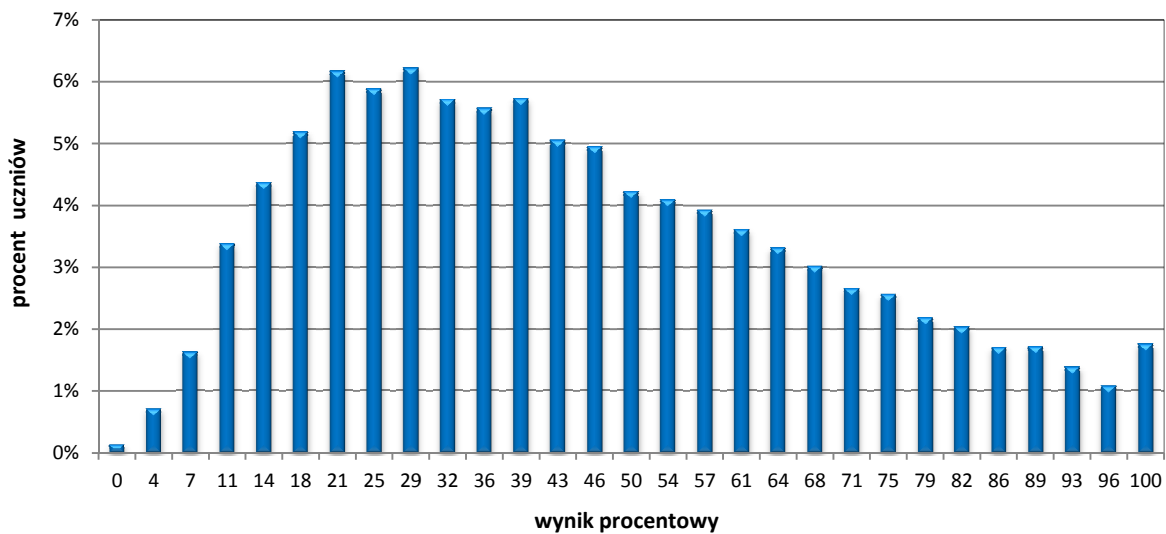
Termin egzaminu		24 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 135 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół (arkusz standardowy)		271	
Liczba zespołów egzaminatorów		14*	
Liczba egzaminatorów		327*	
Liczba obserwatorów ⁵ (§ 143)		24	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	1
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom)	-
	§ 47 ust. 2	w przypadku stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	w razie stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	2	
Liczba wglądów ¹ (§ 50)		10*	

*Dane dotyczą województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego

⁵Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-M1-142)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – (arkusz GM-M1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
14 185	0	100	39,3	29	44,4	23,8

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GM-M1-142)

Część matematyczno-przyrodnicza – matematyka		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	3	
11	6	2
14	9	
18	14	3
21	19	
25	24	
29	30	4
32	35	
36	41	
39	46	5
43	51	
46	56	
50	61	
54	65	6
57	69	
61	73	
64	76	
68	80	7
71	83	
75	86	
79	88	
82	91	
86	93	8
89	95	
93	97	9
96	99	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z matematyki uzyskał 64% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 76% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 24% zdających i znajduje się on w 6 stanie.

Średnie wyniki szkół⁶ na skali staninowej

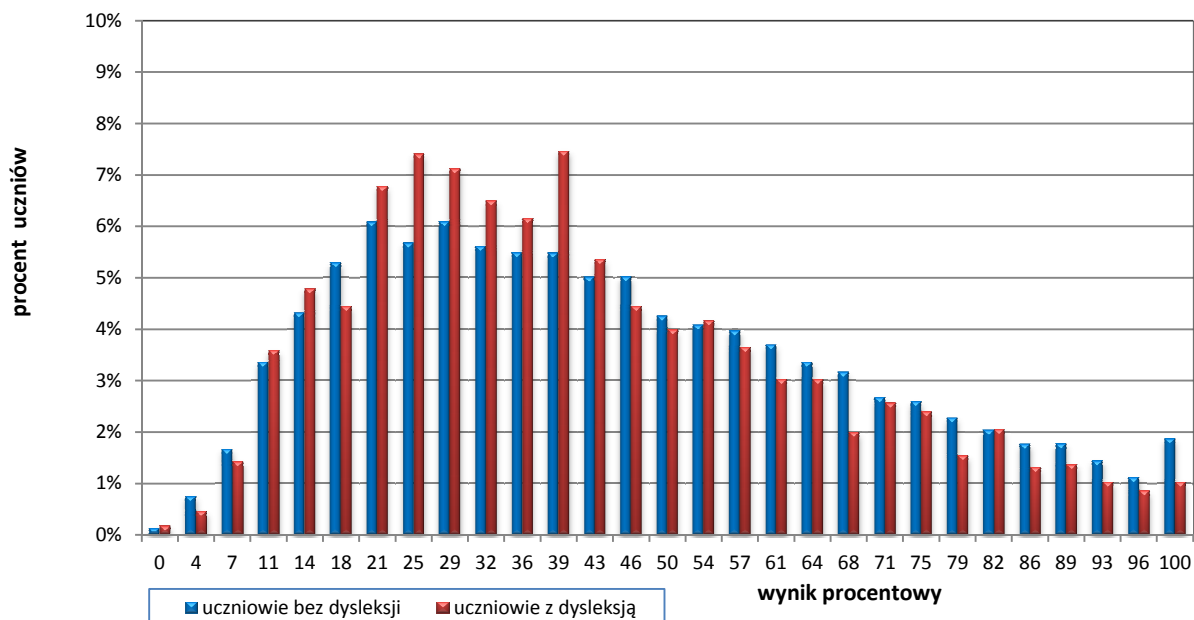
Tabela 6. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GM-M1-142)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	10,8–20,7
2	20,8–32,9
3	33,0–38,7
4	38,8–43,1
5	43,2–47,5
6	47,6–52,4
7	52,5–59,1
8	59,2–72,1
9	72,2–97,2

Skala staninowa

samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

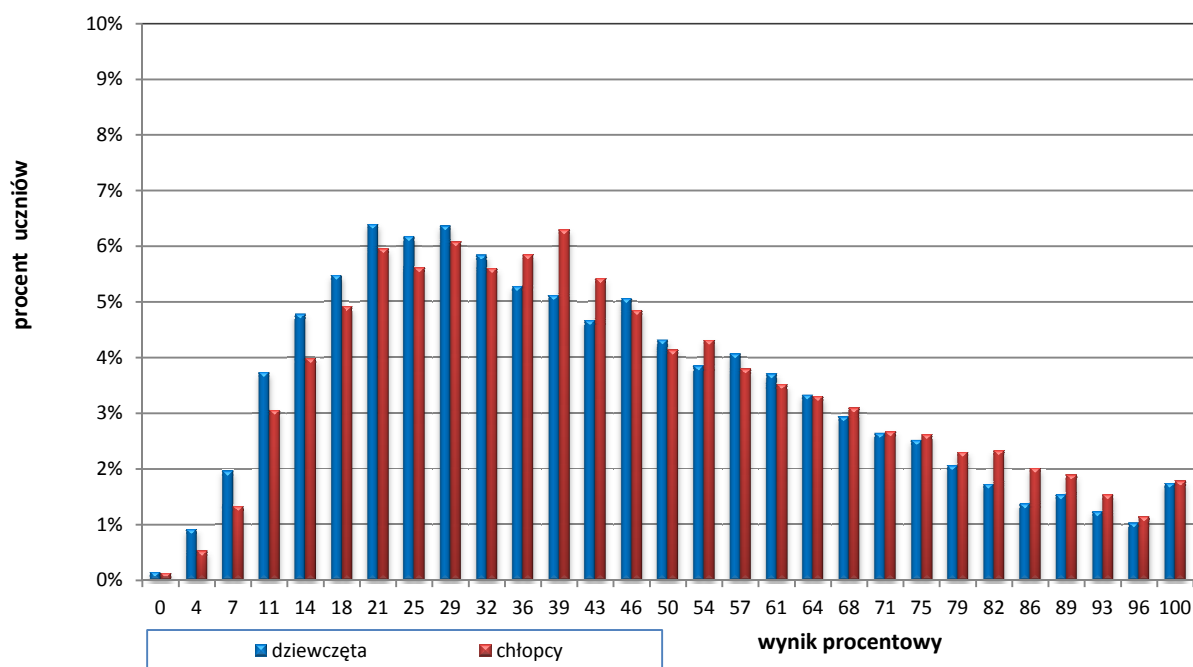
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GM-M1-142)

Tabela 7. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne – (arkusz GM-M1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	12 429	0	100	42,9	29	44,7	24,0
Uczniowie z dysleksją	1 756	0	100	39,3	39	42,0	22,3

⁶Ilećroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-M1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GM-M1-142)

Tabela 8. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne – (arkusz GM-M1-142)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	6 881	0	100	39,3	21	43,3	23,7
Chłopcy	7 304	0	100	42,9	39	45,4	23,8

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 9. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne – (arkusz GM-M1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	4 164	0	100	39,3	21	42,5	22,3
Miasto do 20 tys. mieszkańców	4 382	0	100	39,3	29	41,6	22,8
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 877	0	100	42,9	29	46,8	25,0
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 762	0	100	46,4	25	49,2	25,2

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 10. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne – (arkusz GM-M1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	13 132	0	100	39,3	29	44,0	23,4
Szkoła niepubliczna	1 053	0	100	46,4	14	49,2	28,1

Poziom wykonania zadań

Tabela 11. Poziom wykonania zadań

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	5. Procenty. Uczeń: 2) oblicza procent danej liczby.	67
2.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	5. Procenty. Uczeń: 4) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	30
3.	III. Modelowanie matematyczne.	7. Równania. Uczeń: 1) zapisuje związki między wielkościami za pomocą równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym związki między wielkościami wprost proporcjonalnymi i odwrotnie proporcjonalnymi.	66
4.	V. Rozumowanie i argumentacja.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 6) szacuje wartości wyrażeń arytmetycznych.	47
5.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	3. Potęgi. Uczeń: 2) zapisuje w postaci jednej potęgi: iloczyny i ilorazy potęg o takich samych podstawach [...].	57
6.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	66
7.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	4. Pierwiastki. Uczeń: 1) oblicza wartości pierwiastków drugiego i trzeciego stopnia z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześciątami liczb wymiernych. 2. Liczby wymierne (dodatnie i niedodatnie). Uczeń: 1) interpretuje liczby wymierne na osi liczbowej. Oblicza odległość między dwiema liczbami na osi liczbowej.	42
8.	V. Rozumowanie i argumentacja.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 3) zamienia ułamki zwykłe na ułamki dziesiętne (także okresowe), zamienia ułamki dziesiętne skończone na ułamki zwykłe.	51
9.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	37
10.	III. Modelowanie matematyczne. V. Rozumowanie i argumentacja.	6. Wyrażenia algebraiczne. Uczeń: 1) opisuje za pomocą wyrażeń algebraicznych związki między różnymi wielkościami.	44
11.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym, w tym do zamiany jednostek (jednostek prędkości, gęstości itp.).	67

12.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. V. Rozumowanie i argumentacja.	8. Wykresy funkcji. Uczeń: 4) odczytuje i interpretuje informacje przedstawione za pomocą wykresów funkcji (w tym wykresów opisujących zjawiska występujące w przyrodzie, gospodarce, życiu codziennym).	27
13.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	8. Wykresy funkcji. Uczeń: 3) odczytuje z wykresu funkcji: wartość funkcji dla danego argumentu, argumenty dla danej wartości funkcji, dla jakich argumentów funkcja przyjmuje wartości dodatnie, dla jakich ujemne, a dla jakich zero.	52
14.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 5) analizuje proste doświadczenia losowe (np. rzut kostką, rzut monetą, wyciągnięcie losu) i określa prawdopodobieństwa najprostszych zdarzeń w tych doświadczeniach (prawdopodobieństwo wypadnięcia orła w rzucie monetą, dwójki lub szóstki w rzucie kostką, itp.).	52
15.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	9. Statystyka opisowa i wprowadzenie do rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń: 4) wyznacza średnią arytmetyczną i medianę zestawu danych.	33
16.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji. III. Modelowanie matematyczne.	7. Równania. Uczeń: 1) rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą. 10. Figury płaskie. Uczeń: 9) oblicza pola i obwody trójkątów i czworokątów.	41
17.	IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	40
18.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji. III. Modelowanie matematyczne.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza pole powierzchni i objętość graniastosłupa prostego, ostrosłupa, walca, stożka, kuli (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	32
19.	V. Rozumowanie i argumentacja.	11. Bryły. Uczeń: 1) rozpoznaje graniastosłupy i ostrosłupy prawidłowe. 10. Figury płaskie. Uczeń: 7) stosuje twierdzenie Pitagorasa. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> Uczeń rozpoznaje siatki graniastosłupów prostych i ostrosłupów.	34
20.	II. Wykorzystywanie i interpretowanie reprezentacji.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza pole powierzchni i objętość graniastosłupa prostego, ostrosłupa, walca, stożka, kuli (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	51
21.	I. Wykorzystanie i tworzenie informacji. IV. Użycie i tworzenie strategii.	1. Liczby wymierne dodatnie. Uczeń: 7) stosuje obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym [...].	64
22.	V. Rozumowanie i argumentacja.	10. Figury płaskie. Uczeń: 13) rozpoznaje wielokąty przystające i podobne. 15) korzysta z własności trójkątów prostokątnych podobnych.	31
23.	IV. Użycie i tworzenie strategii. V. Rozumowanie i argumentacja.	11. Bryły. Uczeń: 2) oblicza pole powierzchni i objętość graniastosłupa prostego, ostrosłupa, walca, stożka, kuli (także w zadaniach osadzonych w kontekście praktycznym).	18

Komentarz

Gimnazjaliści najlepiej poradzi sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających umiejętność *Wykorzystania i tworzenia informacji* oraz umiejętność *Wykorzystywania i interpretowania reprezentacji*, ale w grupie zadań najłatwiejszych są również zadania reprezentujące pozostałe trzy umiejętności ogólne: *Modelowanie matematyczne*, *Użycie i tworzenie strategii* oraz *Rozumowanie i argumentacja*.

Najłatwiejsze dla zdających okazały się zadania umieszczone w kontekście praktycznym: uczniowie obliczali procent danej liczby oraz czas potrzebny na przebycie trasy przy danej prędkości, przetwarzali informacje podane na schemacie rysunkowym, posługiwali się proporcjonalnością prostą, a także porównywali wysokość dwóch różnych opłat za korzystanie z basenu (poziom wykonania 64%). Stosunkowo mało trudności sprawiały zdającym zadania tematycznie związane z arytmetyką: działania na potęgach (poziom wykonania 57%), szacowanie wartości ułamków, rozumienie pojęcia ułamka okresowego, odczytywanie informacji z wykresu funkcji liniowej oraz zadanie z rachunku prawdopodobieństwa (poziomy wykonania 50%).

Zadania dotyczące zagadnień z geometrii okazały się dla uczniów trudniejsze niż zadania z arytmetyki (poziom wykonania od 18% do 40%), a tylko jedno z nich zostało rozwiązane przez ponad połowę uczniów. Istotną barierą, którą napotkali zdający było dostrzeżenie związków między wielkościami występującymi w zadaniu, w szczególności gdy sytuacje były nietypowe lub dane przedstawiono w niestandardowy sposób. Poruszony problem dobrze ilustruje porównanie poziomu wykonania dwóch zadań zamkniętych, którymi badano obliczanie objętości brył. W zadaniu 20. należało porównać objętości walca i kuli o podanych wymiarach, operując w tym celu objętością brył w typowym kontekście (poziom wykonania to 51%). W przypadku zadania 18. należało zastosować dobrze znany wzór na objętość graniastosłupa prostego, którego model został pokazany w mniej typowym położeniu (poziom wykonania 32%). Blisko połowa gimnazjalistów wybrała niepoprawne odpowiedzi bazujące na nieprawidłowym zidentyfikowaniu podstawy oraz wysokości graniastosłupa do ustalenia jego objętości.

W poprzednich latach gimnazjaliści gorzej radzili sobie z wykonaniem zadań, w których rozwiązanie trzeba zapisać samodzielnie, niż z rozwiązaniem zadań zamkniętych. Warto więc zwrócić uwagę na poziom wykonania zadań 7. i 21., który wyniósł odpowiednio 42% i 64%. Obydwa zadania sprawdzały umiejętność ustalania zależności pomiędzy podanymi informacjami i zaplanowania kolejności wykonywania czynności wprost wynikających z treści zadania, lecz nie mieszczących się w ramach rutynowego algorytmu. Łatwo zauważyć, że w tym roku zadanie 21. należało do najłatwiejszych, a zadanie 7. do najtrudniejszych w arkuszu egzaminacyjnym. Zadanie 7. wymagało od ucznia oszacowania wartości pierwiastka drugiego stopnia z liczby 120 i dokonania interpretacji liczb wymiernych na osi liczbowej. Rozwiązując zadanie 21., należało zastosować obliczenia na liczbach wymiernych do rozwiązania problemu praktycznego – uzasadnienia opłacalności zakupu karty rabatowej w kontekście opłat za korzystanie z basenu. Główną trudnością zadania było właściwe zrozumienie zasad obliczania należności za korzystanie z basenu. Do wykonania obliczeń wystarczały elementarne umiejętności rachunkowe z zakresu szkoły podstawowej. Przez większość uczniów informacje podane w treści zadania zostały zinterpretowane poprawnie. Część z nich popełniła błędy rachunkowe, ale maksymalną liczbę punktów uzyskało blisko 50% uczniów. Najczęściej pojawiały się typowe rozwiązania.

Przykład ciekawego, niestandardowego rozwiązania zaprezentowano poniżej.

~~10~~
 5/17
 cena roboty na miesiąc = 50 zł
 godzina na terenie za 10 zł = 10h
 godz. na terenie za 3 zł = 6h

$8 \cdot 10 = 80 \text{ zł}$
 $3 \cdot 6 = 18 \text{ zł}$
 koszt koszt = 50 zł

$1 \text{ } 8 \text{ } 4 \text{ } \text{zł}$ na 16 godzin wykonania
 $1 \text{ } 8 \text{ } 4 \text{ } \text{zł} \cdot 16 \text{ } \approx \text{ } 11$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ } 1 \text{ } \text{ } \\ 1 \text{ } 8 \text{ } 4 \text{ } \cdot 16 \\ \hline 1 \text{ } 6 \\ 2 \text{ } 4 \\ \hline 1 \text{ } 6 \\ \hline 6 \text{ } 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 : 16 \\ \hline 5 \end{array}$$

koszt biletu
 średni koszt biletu z rabatem $\approx 11 \text{ zł}$
 koszt biletu bez rabatu = 12 zł

Odp: Sól zakupi kartę wejściową dla Wojtki
 opłacalnej.

Okazało się, że zdający lepiej poradzi sobie z doбором właściwej strategii rozwiązania problemu w kontekście praktycznym i z wykorzystaniem obliczeń na liczbach wymiernych niż z szacowaniem wartości liczby niewymiernej.

Jednym z najłatwiejszych zadań okazało się zadanie 1., a jednym z najtrudniejszych zadanie 2., które sprawdzały stosowanie obliczeń procentowych w kontekście praktycznym. Rozwiązanie zadania 1. wymagało operowania prostymi, dobrze znanymi obiektami matematycznymi. Wybór poprawnej odpowiedzi opierał się na obliczeniu 35% liczby 240 jako kwoty zniżki udzielonej przy zakupie okularów w promocji, a następnie na ustaleniu różnicy ceny początkowej okularów i wysokości obniżki. Czytając ze zrozumieniem zadanie, łatwo było zauważyć, że wysokość obniżki stanowi około jednej trzeciej początkowej ceny okularów. Przydatną więc w rozwiązaniu tego zadania mogła okazać się strategia eliminacji i preferencji – odrzucanie tych odpowiedzi, które nie spełniają warunków zadania, począwszy od odpowiedzi najbardziej odbiegających od warunków zadania, kończąc na tych najbardziej zbliżonych (poziom wykonania 67%). Zadanie 2. sprawdzało umiejętność podawania przykładu obiektu matematycznego spełniającego zadane warunki. Poprawne rozwiązanie zadania 2. wymagało zastosowania obliczeń procentowych do ustalenia, jakim procentem początkowej ceny okularów jest kwota zaoszczędzona przy ich zakupie w promocji, oraz zinterpretowanie wyniku obliczeń w oparciu o informacje wstępne do zadania. Wiek klienta można było ustalić na co najmniej dwa sposoby, przy czym wydaje się, że skuteczną strategią rozwiązania tego zadania jest strategia otwierania – rozwiązania zadania jako otwartego, a następnie odszukanie otrzymanego wyniku wśród zaproponowanych odpowiedzi. Najczęściej popełnianym błędem było przyjmowanie za podstawę wnioskowania ceny zakupu zamiast kwoty zaoszczędzonej przez klienta przy zakupie okularów w promocji. Prawdopodobnie przyczyną niepowodzenia było przede wszystkim nieuważne czytanie: branie pod uwagę tylko niektórych danych do zadania lub/i nieskorzystanie z warunku promocji podanego w informacji do zadania, a także zaniechanie krytycznej oceny rozwiązania zadania.

Przykładami zadań o bardzo różnym poziomie wykonania a sprawdzającymi taką samą umiejętność, jaką jest odczytywanie informacji z wykorzystaniem danych zaprezentowanych w więcej niż jednej

postaci oraz ustalanie zależności pomiędzy podanymi informacjami, mogą być zadania 6. i 12. osadzone w kontekście praktycznym.

Zadanie 6. sprawdzało umiejętność odczytywania i interpretowania informacji przedstawionych w formie opisu i rysunku, w tym w oparciu o obliczenia na liczbach wymiernych. Zasadnicza trudność zadania polegała na ustaleniu, jaką część długości całej trasy stanowiła odległość, którą zawodnik przepełnął. Ponad połowa zdających poradziła sobie z wykorzystywaniem podanych informacji.

Trudne dla gimnazjalistów okazało się drugie z tych zadań. Sprawdzało ono umiejętność prowadzenia prostego rozumowania, w trakcie którego należało ustalić zależności między podanymi informacjami zamieszczonymi w tekście, na rysunku obrazującym trasę wędrówki piechura oraz na wykresach funkcji. Ze szkicowych wykresów przedstawionych na rysunkach można odczytać, w których fragmentach wędrówki piechura jego odległość od punktu B rośnie, maleje albo pozostaje stała. Z analizy rysunku trasy wynika, że początkowo piechur zbliżał się do punktu B , potem pozostawał w takiej samej odległości, a jeszcze później znowu się oddalał. Te informacje należało skonfrontować z wykresami i wybrać odpowiedni. Najwięcej uczniów wybrało błędną odpowiedź C . Ci uczniowie nie próbowali zapewne analizować sytuacji z zadania, a skusiło ich podobieństwo kształtu wykresu i linii obrazującej trasę. Poprawnej odpowiedzi udzieliło 30% zdających.

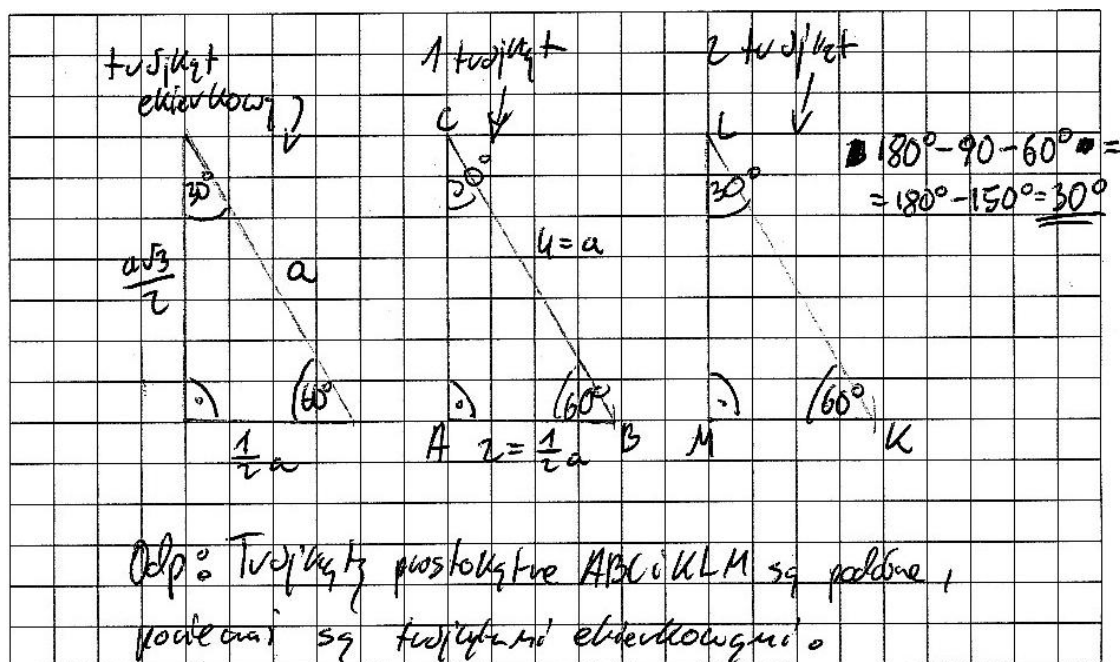
Wydaje się, że główną przyczynę niepowodzenia w rozwiązaniu tego zadania stanowiła trudność w interpretacji informacji przedstawionych za pomocą wykresu funkcji. Prawdopodobnie znaczna część zdających (tych, którzy wybrali odp. C albo D) nie przełożyła sobie poprawnie informacji o stałej odległości piechura od punktu B podczas jego poruszania się po okręgu na odpowiedni fragment wykresu, a blisko co piąty uczeń nie odnalazł na wykresie funkcji prawidłowego obrazu informacji o początkowo malejącej, a na ostatnim etapie wędrówki rosnącej odległości piechura od punktu B .

Analizując rozwiązania zadań 19. i 22. można zaryzykować stwierdzenie, że rozumowanie sprawiało gimnazjalistom mniej trudności niż argumentacja.

Rozwiązanie zadania 19. wymagało zastosowania twierdzenia, które nie występuje w treści zadania, a także wyprowadzenia wniosku z układu przesłanek i jego uzasadnienia. Zadanie sprawdzało umiejętność przeprowadzenia prostego rozumowania i wskazania argumentu uzasadniającego poprawność rozumowania. Tylko 37% zdających wybrało poprawną odpowiedź: *Nie, ponieważ wysokość trójkąta jest za mała*. Przyczyn niepowodzenia można upatrywać w pobieżnym czytaniu i nieumiejętności analizy argumentów. Tyle samo zdających (37%) wybrało niepoprawną odpowiedź: *Tak, ponieważ trójkąt ABW jest równoramienny*, skupiając się prawdopodobnie jedynie na informacji, że ostry kąt jest prawidłowy.

Trudnym okazało się również zadanie 22., którym badano umiejętność rozumowania i argumentacji. Trójkąty opisane w treści zadania to charakterystyczne trójkąty, które pojawiają się bardzo często w zadaniach i ćwiczeniach z matematyki. Uczniowie znają ich własności, pamiętają też różne związki miarowe w takich trójkątach. Rozwiązując zadanie, odwoływali się najczęściej do swojej wiedzy o takich trójkątach „ekierkowych”. Dostyc nieporadnie radzili sobie z zapisem swojego rozumowania. Często rozwiązanie ograniczało się do opisu odpowiednich rysunków.

Przykład poprawnego rozwiązania zadania

Rzadziej pojawiały się próby uzasadniania proporcjonalności boków. Wielu uczniów nie czuło potrzeby uzasadniania, dlaczego miary kątów ostrych mają wartości 30° i 60° , wielu również wypisywało wszystko, co wie na temat trójkątów prostokątnych lub równobocznych. Niektórzy rozumieli, jakie muszą być miary kątów w ABC, by trójkąty były podobne, i uważali, że to właśnie jest dowód. Zadanie rozwiązało poprawnie 20% zdających, kolejne 23% przedstawiło uzasadnienie niepełne.

Analiza uzyskanych podczas tegorocznego egzaminu rozwiązań zadań ze stereometrii, zarówno zadań zamkniętych: 17., 18. i 19. jak również zadania otwartego 23., ujawniła problem niewystarczająco ukształtowanej wyobraźni przestrzennej u dużej części uczniów. Rozwiązując wspomniane zadania uczeń musiał, np. w zadaniu 17. wyobrazić sobie cały szkielet prostopadłościanu i na tej podstawie wnioskować o liczbie użytych klocków, a w zadaniu 19. uświadomić sobie, że wysokość bryły nie może być mniejsza od podanej odległości, gdyż w przeciwnym razie nie można zbudować ostrosłupa. Poziom wykonania tych zadań (odpowiednio: 40%, 32%, 34%) pozwala przypuszczać, że znaczną część zdających zawiodła wyobraźnia przestrzenna i nie potrafili wyobrazić sobie różnych obiektów w innym położeniu niż typowym lub spojrzeć na nie z innej perspektywy.

Potwierdzenia tej obserwacji dostarczają niewątpliwie rozwiązania zadania otwartego, które okazało się najtrudniejszym zadaniem w tegorocznym arkuszu (poziom wykonania 18%). Zdający, rozwiązując je, musieli wykazać się umiejętnościami przeprowadzenia prostego rozumowania matematycznego i użycia właściwej strategii – stanowiącymi istotne wymagania ogólne podstawy programowej z matematyki. Zadanie można było rozwiązać różnymi sposobami, ale każdy z nich wymagał od uczniów znajomości własności sześcianu oraz wyobraźni przestrzennej. Jeden ze sposobów polegał na obliczeniu oraz porównaniu ze sobą pól powierzchni sześcianu i powstałej bryły.

Przykład poprawnego rozwiązania

$V = 64 \text{ cm}^3$
 $V = a^3$
 $a = 4 \text{ cm}$
 $P_p = 4 \cdot 4 \cdot 6 = 96 \text{ [cm}^2\text{]}$

$P = 12 \text{ cm}^2$
 $P = 8 \cdot 1 \text{ cm}^2 = 8 \text{ cm}^2$

$P_c = 6 \cdot 12 \text{ cm}^2 + 8 \cdot 3 \text{ cm}^2 = 72 \text{ cm}^2 + 24 \text{ cm}^2 = 96 \text{ cm}^2$

$96 \text{ cm}^2 = 96 \text{ cm}^2$
 $P_{\text{nowej bryły}} = P_{\text{starego}}$

Pole powstałej bryły jest równe polu drugiego sześcianu
 Pole powstałej bryły jest równe 96 cm^2

Rozwiązując zadanie innym sposobem, wystarczyło obliczyć pole powierzchni sześcianu i po zauważeniu, że usunięcie z jego narożników małych sześcianów nie powoduje zmiany pola powierzchni, uzasadnić równość pól obu brył.

Przykład poprawnego rozwiązania

Pole drugiego sześcianu

$1 \text{ cm} = 1 \text{ cm}$
 $1 \text{ cm} = 1 \text{ cm}$
 $1 \text{ cm} = 1 \text{ cm}$

$P_{\text{nowego sześcianu}} = 4 \cdot 4 \cdot 6 = 96 \text{ cm}^2$

$P_{\text{usuniętych sześcianów}} = 8 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 6 = 48 \text{ cm}^2$

$P_{\text{pozostałego sześcianu}} = 96 \text{ cm}^2 - 48 \text{ cm}^2 = 48 \text{ cm}^2$

$P_{\text{nowego sześcianu}} = 96 \text{ cm}^2 = P_{\text{nowej bryły}}$

Sześcian narozany tworzy 3 ścianki zewnętrzne, czyli 3 cm^2 powierzchni. Po usunięciu sześcianu narozanego 3 ścianki zewnętrzne są narwane, ale 3 ścianki wewnętrzne tworzą nowe 3 ścianki zewnętrzne więc po usunięciu liczba ścian zewnętrznych się nie zmienia, więc pole pozostaje takie same.

Poniżej zamieszczono kilka przykładów rozwiązań ilustrujących trudności gimnazjalistów w zakresie przestrzennego widzenia brył.

Przykład rozwiązania, w którym uczeń zinterpretował pola powierzchni 24 ścian usuniętych sześciątów jednostkowych jako pole powierzchni nowo powstałej bryły

Odp: Sześcian jest o 42 ~~cm~~ większy

~~$V = 4^3 = 64$~~ ~~$V = 2^3 = 8$~~ $96 - 24 = 42$

SZESZCIAN $\left\{ \begin{array}{l} P_p = 2P_p + P_b \\ P_p \text{ sześcianu} = 2 \cdot 4^2 + 4 \cdot 4^2 = \\ = 2 \cdot 16 + 4 \cdot 16 = 32 + 64 = 96 \\ P_p = 96 \end{array} \right.$

BRYŁA $\left\{ \begin{array}{l} P_p = 2P_p + P_b \\ P_p \text{ bryły} = 2 \cdot 2^2 + 4 \cdot 2^2 = 2 \cdot 4 + 4 \cdot 4 = \\ = 8 + 16 = 24 \end{array} \right.$

Kolejny przykład pokazuje, że gimnazjalista odejmował pola powierzchni ośmiu usuniętych jednostkowych sześciątów od pola powierzchni sześcianu.

$x =$ ilość ~~małych~~ małych sześcianów w krawędzi dużego sześcianu
krawędź $x = 4\text{cm}$ sześcianu

$x^3 = 64 =$
 $x^3 = 64$ czyli krawędź dużego sześcianu $= 4\text{cm}$
 $x = 4$

$P_{\text{sześcianu}} = 6 \cdot a^2$, gdzie a to krawędź sześcianu

$P_{\text{sześcianu}} = 6 \cdot 4^2 = 6 \cdot 16 = 96\text{cm}^2$
małego dużego

$P_{\text{małego sześcianu}} = 1^2 \cdot 6 = 6\text{cm}^2$

x dużego sześcianu usunięto 8 małych sześcianów

$P_{\text{nowej bryły}} = 96\text{cm}^2 - (8 \cdot 6\text{cm}^2) = 96\text{cm}^2 - 48\text{cm}^2 = 48\text{cm}^2$

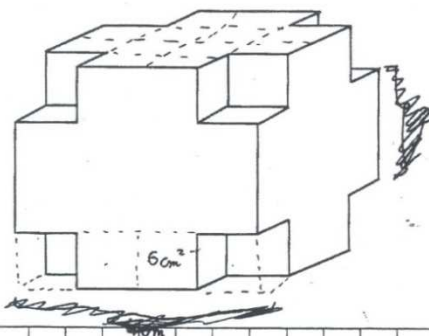
Pole powstałej bryły $\rightarrow 48\text{cm}^2$
Pole dużego sześcianu $\rightarrow 96\text{cm}^2$

czyli Pole powstałej bryły jest dwa razy mniejsze od dużego sześcianu.

Przykład rozwiązania, w którym uczeń błędnie wyobraził sobie powstałą bryłę i obliczając jej pole odejmował od pola powierzchni sześcianu sumę pól ośmiu ścian usuniętych małych sześciątów.

$V_m = 1 \cdot 1 \cdot 1 = 1 \text{ cm}^3$	m - sześciąt o krawędzi 1 cm
$V_d = 64 \cdot 1 \text{ cm}^3 = 64 \text{ cm}^3$	d - sześciąt o krawędzi 4 cm
$P_{cd} = 4 \text{ cm}^2 \cdot 6 = 24 \text{ cm}^2$	$\sqrt{64 \text{ cm}^3} = 4$
$P_d = 16 \text{ cm}^2 \cdot 6 = 96 \text{ cm}^2$	cm^2 - z usuniętych sześciąt
$P_m = 1 \text{ cm}^2 \cdot 8 \text{ cm} = 8 \text{ cm}^2$	szesciennymi
$P_{cd} - P_m = 96 \text{ cm}^2 - 8 \text{ cm}^2 = 88 \text{ cm}^2$	to jest pole figury - usunięty na rysunku
Pier Pole figury z rysunku wynosi 88 cm^2	
a pole dużego sześciąta wynosi 96 cm^2 .	

Inny przykład niepoprawnego rozwiązania zadania, polegający na obliczeniu pola powierzchni bryły jako sumy pól powierzchni wszystkich ścian jednostkowych sześciątów, z których zbudowana była bryła.

	$P_{\text{sześciannu}} = 6a^2$	
...	...	$\frac{16}{36}$
...	...	$\frac{64}{384}$
	Pole jednego sześciannu (małego) = $6 \cdot 1^2 = 6 \text{ cm}^2$	
	Pole dużego sześciannu = 64 pole małych sześciannów	
	Pole dużego sześciannu = $64 \cdot 6 \text{ cm}^2 = 384 \text{ cm}^2$	$5 \frac{1}{3}$
Następnie z sześciannu usunęto 8 małych sześciannów, więc powstał sześciąt, który składa się z 56 małych sześciannów.		
	Pole powstałego sześciannu = $56 \cdot 6 \text{ cm}^2 = 336 \text{ cm}^2$	
	Różnica pól = $384 \text{ cm}^2 - 336 \text{ cm}^2 = 48 \text{ cm}^2$	$\frac{336}{384} = \frac{112}{128} = \frac{7}{8}$
Odp.: Pole powierzchni dużego sześciannu wynosi 384 cm^2 , pole pow. powstałej bryły wynosi 336 cm^2 . Różnica pól wynosi 48 cm^2 . Stosunek pól wynosi $\frac{7}{8}$.		

Zadanie rozwiązało poprawnie ok. 10% uczniów, kolejne 19% przedstawiło niepełne rozwiązanie.

Jako podłoże kłopotów zdających z rozwiązaniem tego można wskazać niedostateczne ukształtowanie wyobraźni przestrzennej, a w efekcie rozpatrywanie własności figury przestrzennej, w tym dostrzeganie jej kształtu, z perspektywy własności figury płaskiej.

Wnioski i rekomendacje

Na podstawie analizy wyników uzyskanych przez gimnazjalistów rozwiązujących zadania z matematyki na tegorocznym egzaminie gimnazjalnym można stwierdzić, że poziom opanowania wiadomości i umiejętności matematycznych opisanych w podstawie programowej utrzymuje się od trzech lat na tym samym poziomie – łatwość arkusza egzaminacyjnego wyniosła 44% (w latach poprzednich: w 2012 r. – 45% , 2013 r. – 45%;). Poziom wykonania poszczególnych zadań jest zróżnicowany – od 20% do 69%, przy czym trudniejsze okazały się zadania tematycznie związane z geometrią niż z arytmetyką, a w szczególności te, których rozwiązanie wymagało widzenia przestrzennego. Na lekcjach matematyki warto poświęcić więcej czasu i uwagi na ćwiczenia kształtujące wyobraźnię przestrzenną uczniów, np. poprzez wykonywanie różnorodnych modeli brył, układanie z klocków figur przestrzennych zgodnie z podanym schematem, rysowanie brył w oparciu o przedstawiony model, identyfikowanie kształtu brył na podstawie ich siatek lub rysunków wykonanych w różnej perspektywie. Podobnie jak w latach ubiegłych łatwe okazały się zadania opisujące sytuacje typowe, znane uczniom ze szkoły lub umieszczone w kontekście praktycznym; trudniejsze były zadania przedstawiające dane w sposób nietypowy albo wymagające niealgorytmicznego rozwiązania problemu. W poprzednich latach gimnazjaliści lepiej radzili sobie z wykonaniem zadań zamkniętych niż otwartych, dlatego warto podkreślić, że na tegorocznym egzaminie zadanie wymagające samodzielnego sformułowania rozwiązania okazało się jednym z najłatwiejszych w arkuszu. Pokazuje ono, jak ważne są ćwiczenia kształtujące umiejętność wykorzystywania posiadanej wiedzy czy rozumowania przez analogię. Warto też uświadomić uczniom potrzebę uważnego czytania, tworzenia planu rozwiązania zadania i jego wykonania, a także krytycznej oceny rozwiązania.

Przedstawione wnioski i rekomendacje mogą stać się jednym z punktów odniesienia w planowaniu pracy dydaktycznej z kolejnymi rocznikami gimnazjalistów.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu matematyki (GM-M2-142) został dostosowany na podstawie arkusza standardowego, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstępy między wierszami w tekstach i zastosowano – jednolity w całym arkuszu – pionowy układ odpowiedzi. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 12. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne – (arkusz GM-M2-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
21	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu matematyki (GM-M4-142, GM-M5-142, GM-M6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza GM-M1-142. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki (odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt), uproszczono i powiększono formy graficzne, a gdy było to konieczne, zastąpiono je opisem. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusz w brajlu.

Tabela 13. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne – (arkusze GM-M4-142, GM-M5-142, GM-M6-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
25	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M7-142, który został przygotowany na podstawie arkusza GM-M1-142. Arkusz egzaminacyjny składał się z 23 zadań: 20 zamkniętych i 3 otwartych. Trzono zadań i polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przereklamowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub dodając rysunki.

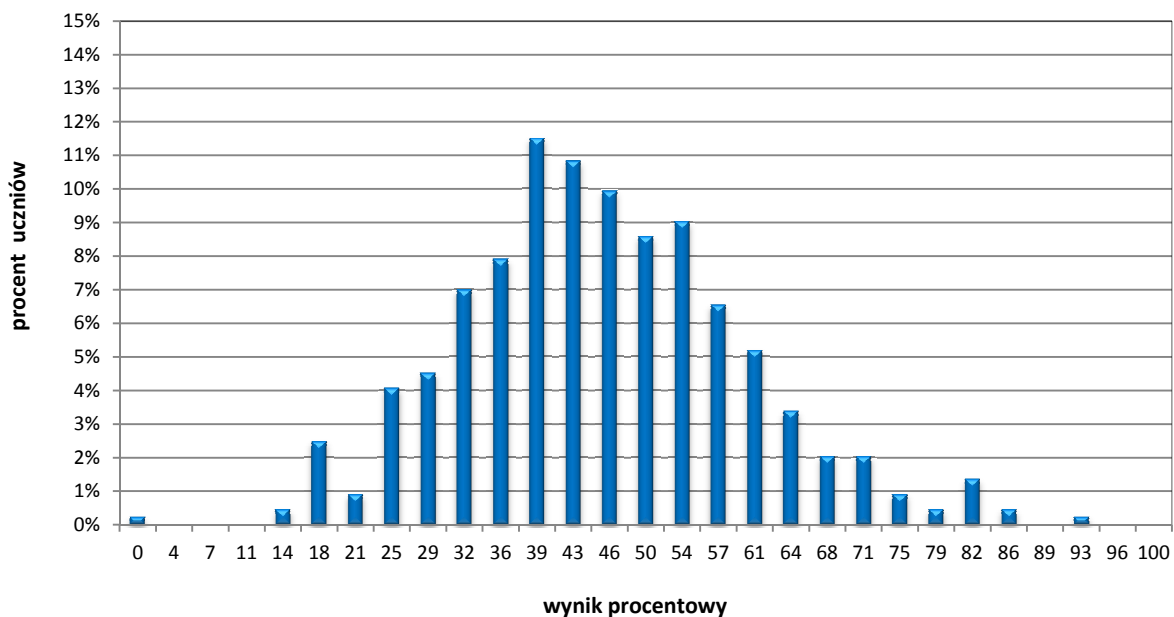
Tabela 14. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne – (arkusz GM-M7-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
59	4	89	28,6	29	36,2	24,6

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-M8-142.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań: 17 zamkniętych i 3 otwarte, które wymagały od uczniów samodzielnego sformułowania rozwiązania. Treści wielu zadań odnosiły się do sytuacji życiowych bliskich uczniowi. W zadaniach wykorzystano tabelę, wykres i rysunki, które ułatwiały udzielenie poprawnych odpowiedzi.

Wykres 4. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-M8-142)

Tabela 15. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne – (arkusz GM-M8-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
443	0	93	46,4	39	45,6	14

Przedmioty przyrodnicze

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie z dysleksją rozwojową rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P1-142.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 24 zadania zamknięte i składał się z czterech części przedmiotowych: biologii, chemii, fizyki i geografii. Każdy z przedmiotów reprezentowany był przez sześć zadań różnego typu: wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, na dobieranie.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 16. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GM-P1-142)

Liczba uczniów		14 182
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	12 426
	z dysleksją rozwojową	1 756
	dziewczeta	6 882
	chłopcy	7 300
	ze szkół na wsi	4 164
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	4 383
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 874
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 761
	ze szkół publicznych	13 133
	ze szkół niepublicznych	1 049
	w języku litewskim	0
	w języku ukraińskim	6

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 147 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 17. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	21
	słabowidzący i niewidomi	25
	słabosłyszący i niesłyszący	59
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	443
	Ogółem	548

3. Przebieg egzaminu

Tabela 18. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

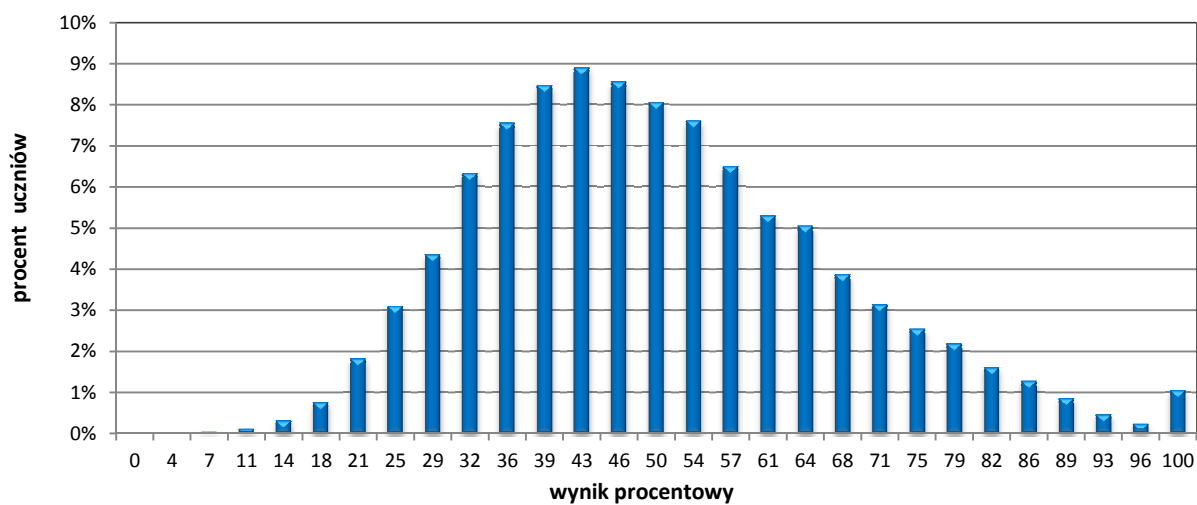
Termin egzaminu		24 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 80 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół (arkusz standardowy)		271	
Liczba zespołów egzaminatorów		0	
Liczba egzaminatorów		0	
Liczba obserwatorów ⁷ (§ 143)		25	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	2
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom)	-
	§ 47 ust. 2	w przypadku stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	w razie stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	2	
Liczba wglądów ¹ (§ 50)		9*	

*Dane dotyczą województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego

⁷Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów (arkusz GM-P1-142)

Tabela 19. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – (arkusz GM-P1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
14 182	7	100	46,4	43	50,1	16,9

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 20. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej (arkusz GM-P1-142)

Część matematyczno-przyrodnicza – przedmioty przyrodnicze		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
4	1	
7	1	
11	1	
14	1	
18	2	
21	3	
25	6	2
29	10	
32	15	3
36	22	
39	30	4
43	38	
46	46	5
50	54	
54	62	
57	68	6
61	74	
64	80	
68	84	7
71	88	
75	91	
79	94	8
82	96	
86	97	9
89	99	
93	99	
96	100	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z przedmiotów przyrodniczych uzyskał 64% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 80% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 20% zdających i znajduje się on w 6 staninie.

Średnie wyniki szkół⁸ na skali staninowej

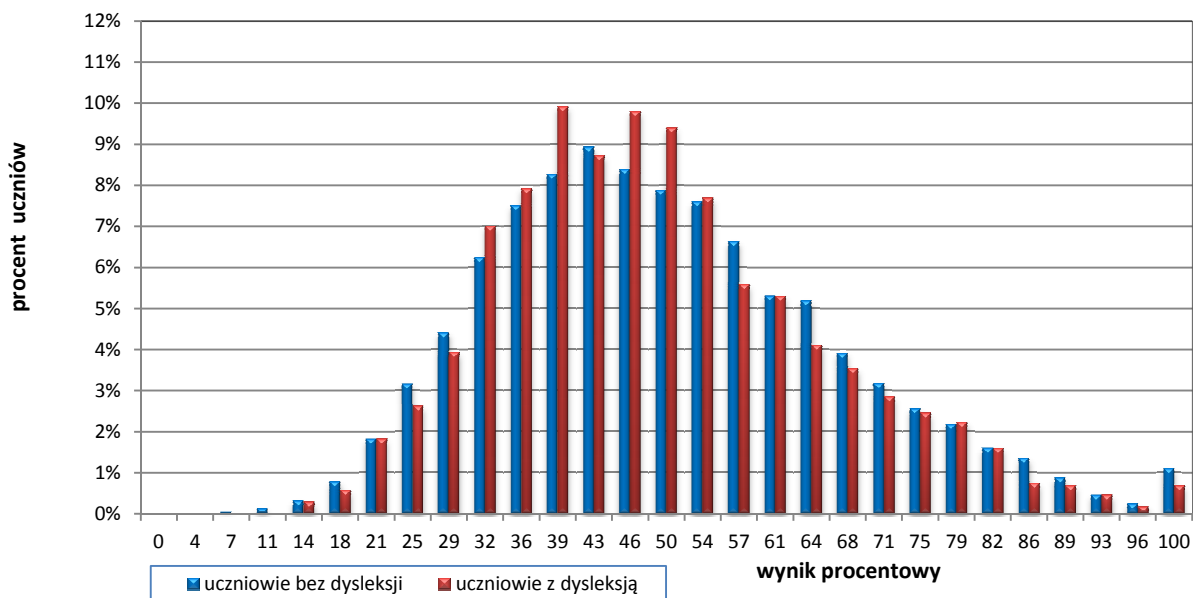
Tabela 21. Wyniki szkół na skali staninowej (arkusz GM-P1-142)

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	24,6–34,5
2	34,6–42,3
3	42,4–46,1
4	46,2–49,0
5	49,1–52,1
6	52,2–55,3
7	55,4–59,7
8	59,8–68,9
9	69,0–95,3

Skala staninowa

samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

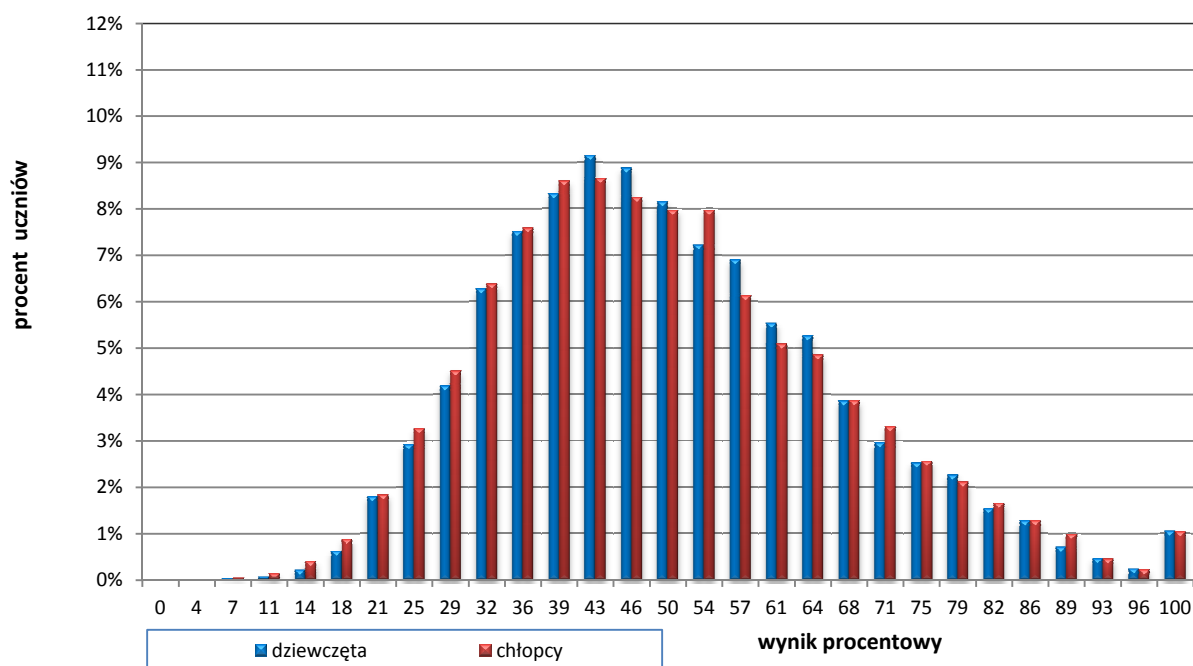
Wykres 6. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GM-P1-142)

Tabela 22. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne – (arkusz GM-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	12 426	7	100	50,0	43	50,2	17,0
Uczniowie z dysleksją	1 756	14	100	46,4	39	49,3	16,0

⁸Ilekczo w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GM-P1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 7. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GM-P1-142)

Tabela 23. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne – (arkusz GM-P1-142)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	6 882	7	100	48,2	43	50,3	16,7
Chłopcy	7 300	7	100	46,4	43	49,9	17,1

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 24. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne – (arkusz GM-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	4 164	11	100	46,4	43	48,7	15,6
Miasto do 20 tys. mieszkańców	4 383	7	100	46,4	43	48,6	16,2
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 874	7	100	50,0	43	51,3	17,6
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 761	7	100	50,0	46	53,3	18,6

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 25. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne – (arkusz GM-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	13 133	7	100	46,4	43	49,9	16,6
Szkoła niepubliczna	1 049	7	100	50,0	36	52,8	20,0

Poziom wykonania zadań

Tabela 26. Poziom wykonania zadań (arkusz GM-P1-142)

Numer zadania	Wymaganie ogólne zapisane w podstawie programowej	Wymaganie szczegółowe zapisane w podstawie programowej	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Znajomość metodyki badań biologicznych.	Uczeń rozróżnia próbę kontrolną i badawczą.	46
2.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	III. Systematyka – zasady klasyfikacji, sposoby identyfikacji i przegląd różnorodności organizmów. Uczeń: 9) wymienia cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu do [...] stawonogów [...] owadów [...].	43
3.	IV. Rozumowanie i argumentacja.	IV. Ekologia. Uczeń: 2) wskazuje, na przykładzie dowolnie wybranego gatunku, zasoby, o które konkurują jego przedstawiciele między sobą i z innymi gatunkami. 6) wyjaśnia, jak zjadający i zjadani regulują wzajemnie swoją liczebność. 7) wykazuje [...] że symbioza (mutualizm) jest wzajemnie korzystna dla obu partnerów.	55
4.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	VI. Budowa i funkcjonowanie organizmu człowieka. Uczeń: 10.3) przedstawia antagonistyczne działanie insuliny i glukagonu.	38
5.	I. Znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.	IX. Ewolucja życia. Uczeń: 2) wyjaśnia na odpowiednich przykładach, na czym polega dobór naturalny i sztuczny, oraz podaje różnice między nimi.	41
6.	III. Poszukiwanie, wykorzystanie i tworzenie informacji.	VIII. Genetyka. Uczeń: 5) przedstawia dziedziczenie cech jednogenowych, posługując się podstawowymi pojęciami genetyki ([...] allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność). 6) wyjaśnia dziedziczenie grup krwi człowieka (układ AB0 [...]).	65
7.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. III. Opanowanie czynności praktycznych.	4. Powietrze i inne gazy. Uczeń: 2) opisuje właściwości fizyczne [...] wodoru [...] planuje i wykonuje doświadczenia dotyczące badania właściwości [...] gazów.	63
8.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	2. Wewnętrzna budowa materii. Uczeń: 1) odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, liczbę atomową, masę atomową [...]). 2) [...] definiuje elektrony walencyjne. 3) ustala liczbę protonów [...] w atomie danego pierwiastka, gdy dana jest liczba atomowa [...]. 5) definiuje pojęcie izotopu [...] wyjaśnia różnice w budowie atomów izotopów wodoru.	66

9.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	7. Sole. Uczeń: 5) [...] na podstawie tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków wnioskuje o wyniku reakcji strąceniowej.	35
10.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	9. Pochodne węglowodorów. Substancje chemiczne o znaczeniu biologicznym. Uczeń: 6) [...] zapisuje równanie reakcji pomiędzy prostymi kwasami karboksylowymi i alkoholami jednowodorotlenowym [...].	45
11.	II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów. III. Opanowanie czynności praktycznych.	6. Kwasy i zasady. Uczeń: 6) wskazuje na zastosowanie wskaźników (fenoloftaleiny, wskaźnika uniwersalnego) [...]. 7) wymienia rodzaje odczynu roztworu i przyczyny odczynu kwasowego, zasadowego i obojętnego. 8) interpretuje wartość pH w ujęciu jakościowym (odczyn kwasowy, zasadowy, obojętny) [...].	43
12.	I. Pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji. II. Rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów.	5. Woda i roztwory wodne. Uczeń: 5) odczytuje rozpuszczalność substancji z wykresu jej rozpuszczalności, oblicza ilość substancji, którą można rozpuścić w określonej ilości wody w podanej temperaturze. 4) opisuje różnice pomiędzy roztworem [...] nasyconym i nienasyconym.	54
13.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	1. Ruch prostoliniowy i siły. Uczeń: 1) posługuje się pojęciem prędkości do opisu ruchu [...]. 2) odczytuje prędkość i przebytą odległość z wykresów zależności drogi i prędkości od czasu oraz rysuje te wykresy na podstawie opisu słownego. 6) odczytuje dane z tabeli [...]. 9) rozpoznaje zależność rosnącą i malejącą na podstawie danych z tabeli [...].	58
14.	IV. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych).	7. Fale elektromagnetyczne i optyka. Uczeń: 9) opisuje zjawisko rozszczepienia światła za pomocą pryzmatu. 10) opisuje światło białe jako mieszaninę barw [...].	50
15.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych.	2. Energia. Uczeń: 10) posługuje się pojęciem ciepła właściwego [...]. 3. Właściwości materii. Uczeń: 3) posługuje się pojęciem gęstości. 9) wyjaśnia pływanie ciał na podstawie prawa Archimedesesa.	38
16.	II. Przeprowadzanie doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.	4. Elektryczność. Uczeń: 1) opisuje sposoby elektryzowania ciał przez tarcie [...] wyjaśnia, że zjawisko to polega na przepływie elektronów; analizuje kierunek przepływu elektronów.	48
17.	I. Wykorzystanie wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych. III. Wskazywanie w otaczającej rzeczywistości przykładów zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych.	3. Właściwości materii. Uczeń: 6) posługuje się pojęciem ciśnienia.	54
18.	II. Przeprowadzanie doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.	5. Magnetyzm. Uczeń: 4) opisuje działanie przewodnika z prądem na igłę magnetyczną. 9. Wymagania doświadczalne. Uczeń: 10) demonstruje działanie prądu w przewodzie na igłę magnetyczną (zmiany kierunku wychylenia przy zmianie kierunku przepływu prądu, zależność wychylenia igły od pierwotnego jej ułożenia względem przewodu).	50

19.	III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	1. Mapa – umiejętność czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 1) wykazuje znaczenie skali mapy w przedstawianiu różnych informacji geograficznych [...] posługuje się skalą mapy [...].	54
20.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	2. Kształt, ruchy Ziemi i ich następstwa. Uczeń: 3) [...] przedstawia [...] zmiany w oświetleniu Ziemi oraz w długości trwania dnia i nocy w różnych szerokościach geograficznych i porach roku.	51
21.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	1. Mapa – umiejętność czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń: 7) lokalizuje na mapach (również konturowych) [...] najważniejsze obiekty geograficzne na świecie [...] góry.	57
22.	II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.	9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń: 8) wykazuje wpływ gór na cechy środowiska przyrodniczego oraz gospodarkę krajów alpejskich.	50
23.	III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.	7. Regiony geograficzne Polski. Uczeń: 4) przedstawia [...] walory turystyczne wybranego regionu geograficznego Polski [...].	33
24.	I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	7. Regiony geograficzne Polski. Uczeń: 6) [...] wykazuje [...] przyczyny degradacji wód Morza Bałtyckiego. 9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń: 1) wykazuje się znajomością podziału politycznego Europy.	67

Komentarz

Zadania z zakresu przedmiotów przyrodniczych sprawdzały treści zapisane w podstawie programowej z czterech przedmiotów: biologii, chemii, fizyki i geografii. Szczegółowy wykaz sprawdzanych umiejętności podano w Tabeli 27. Analizując wyniki uczniów można zauważyć, że zadania zawarte w arkuszu były dla gimnazjalistów umiarkowanie trudne i trudne.

Z biologii badano głównie umiejętności *poszukiwania, wykorzystania i tworzenia informacji oraz znajomość różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych*. Zwrócono też uwagę na umiejętności dotyczące *znajomości metodyki badań biologicznych oraz umiejętności rozumowania i argumentacji*. Kanwą do konstrukcji zadań były treści z zakresu systematyki, ekologii, budowy i funkcjonowania organizmu człowieka, ewolucji życia oraz zasad przeprowadzania badań biologicznych.

Najwyższy poziom wykonania miało zadanie 6. dwupunktowe, które sprawdzało, czy uczeń potrafi zastosować wiedzę dotyczącą zasad dziedziczenia grup krwi u człowieka. Informacje niezbędne do rozwiązania zadania podane były w tabeli. Analiza wyników pokazała, że na 100 uczniów 75 rozumie podstawowe pojęcia genetyczne i potrafi określić genotyp matki i ojca. Trudniejsze dla uczniów było ustalenie prawdopodobieństwa urodzenia się dziecka z daną grupą krwi. Nieco ponad połowa zdających wykazała się tą umiejętnością.

Warto też zwrócić uwagę na te zadania z biologii, w których od ucznia oczekiwano zarówno znajomości faktów jak i zrozumienia zależności między nimi oraz umiejętności ich analizy i interpretacji. Dodatkowym atutem tych zadań było sprawdzanie umiejętności z wykorzystaniem przykładów nieznanymi uczniowi, które zostały opisane w tekstach do zadań. Umiarkowanie trudne okazało się dla uczniów zadanie, które sprawdzało, czy na przykładzie dowolnie wybranych gatunków uczeń potrafi prawidłowo nazwać sposób, w jaki zjadający i zjadani regulują wzajemnie swoją liczebność (zadanie 3.). Posłużono się przykładami wciornastka i dobroczynka – gatunków, których zdający prawdopodobnie nigdy nie widzieli ani też nie należą one do typowych przykładów omawianych podczas lekcji. Z sukcesem zadanie rozwiązało 55% zdających, określając zależność między tymi organizmami jako drapieżnictwo. Byli to uczniowie znający ogólne cechy owadów i pajęczaków oraz posiadający umiejętności analizy i interpretacji podanych informacji. Równocześnie ponad 1/5 gimnazjalistów uznała, że sytuacja dotyczy konkurencji międzygatunkowej. Biorąc pod

uwagę treść tekstu wprowadzającego można przypuszczać, że na wyborze tej nieprawidłowej odpowiedzi w dużym stopniu zaważył brak należytego skupienia uwagi na jego treści.

Trudne dla uczniów było zadanie 5., w którym oczekiwano od nich wykazania na podstawie opisanego gatunku – także prawdopodobnie nieznanego uczniowi – na czym polega dobór naturalny i sztuczny. Należało wykorzystać ogólną wiedzę na temat doboru sztucznego i naturalnego oraz w oparciu o nią i podany tekst odpowiedzieć na pytanie – *która z cech jedwabnika morwowego jest efektem doboru naturalnego*. Zadanie poprawnie wykonało tylko 41% zdających. Duża atrakcyjność niepoprawnych odpowiedzi może świadczyć o braku umiejętności analizy i interpretacji informacji podanych w sposób zwięzły i czytelny, jednak wymagających elementarnej, nawet jak na ten etap edukacyjny, znajomości doboru naturalnego i sztucznego oraz umiejętności porównania tych mechanizmów ewolucji.

Równie trudnym okazało się zadanie 1. sprawdzające umiejętność rozróżniania próby badawczej i kontrolnej w opisanym i przedstawionym na rysunkach doświadczeniu. Tylko 46% zdających wykonało je poprawnie. Uczniowie wybierali też błędne odpowiedzi, dlatego można przypuszczać, że nadal nie mają ugruntowanej wiedzy na temat metodyki badań biologicznych. Biologia jest nauką opartą na doświadczeniach oraz obserwacjach, a analiza i interpretacja wyników daje uczniom możliwość lepszego zrozumienia zjawisk biologicznych. Można przypuszczać, że ponad połowa uczniów nie została wdrożona do samodzielnego wykonywania doświadczeń biologicznych zalecanych przez podstawę programową.

Umiejętności z chemii sprawdzane na egzaminie obejmowały głównie dwa cele kształcenia: *pozyskiwanie, przetwarzanie i tworzenie informacji oraz rozumowanie i zastosowanie nabytej wiedzy do rozwiązywania problemów*.

Wyniki egzaminu świadczą o tym, że łatwe dla uczniów było pozyskiwanie informacji sprowadzające się do jej odczytywania. Trudności zaczynały się, gdy odczytane informacje wymagały interpretacji z wykorzystaniem ugruntowanej wiedzy.

Z zadaniem 8., które dotyczyło umiejętności odczytywania z układu okresowego podstawowych informacji o pierwiastkach, poradziło sobie 66% uczniów. Zdecydowana większość wiedziała, o czym informuje liczba atomowa i masa atomowa, ale co czwarty uczeń nie wiedział, że na podstawie układu okresowego pierwiastków można określić maksymalną wartościowość pierwiastków grup głównych względem tlenu.

Podobnie w zadaniu 12. sprawdzającym umiejętność odczytywania rozpuszczalności substancji z wykresu uczniowie nie mieli problemów z ustaleniem, o ile zwiększy się rozpuszczalność soli, jeżeli roztwór nasycony zostanie ogrzany. Natomiast ustalenie, czy otrzymany w ten sposób roztwór będzie nasycony czy nienasycony, nie było już takie oczywiste. Tylko niewiele ponad połowa zdających wykazała się tą umiejętnością.

Umiejętność analizy podanych informacji potrzebna była także przy rozwiązywaniu zadania 9. polegającego na wskazaniu substancji, której dodanie skutkuje wytrąceniem osadu. W zadaniu zamieszczono tablicę rozpuszczalności wybranych wodorotlenków i soli w wodzie. W celu ułatwienia rozwiązania problemu zapisano jedynie jony występujące w opisanych roztworach. Uczniowie mieli sprawdzić, czy produkty powstałe w wyniku reakcji są rozpuszczalne, czy nierozpuszczalne w wodzie. Było to możliwe, jeśli zdający poprawnie przewidzieli, jakie produkty mogą powstać w wyniku reakcji chemicznych. Umiejętność tę opanowało tylko 35% gimnazjalistów.

Umiejętności związane z odczytywaniem i analizą informacji z różnych źródeł trzeba możliwie często ćwiczyć, ponieważ są one w każdym przedmiocie podstawą do kształtowania umiejętności złożonych. Rozwiązanie kolejnego z zadań chemicznych (zadanie 10.) polegało na uzupełnieniu schematu reakcji estryfikacji poprzez dobór odpowiednich substratów (kwasu karboksylowego i alkoholu), z których można otrzymać ester o podanym wzorze półstrukturalnym. Tylko 45% uczniów poprawnie dokonało wyboru obydwu związków.

Nasuwa się wniosek, że uczniowie nie potrafią poprawnie zapisywać równań reakcji chemicznych, a jest to jedna z podstawowych umiejętności przydatnych zarówno na lekcjach chemii jak i biologii. Być może dla wielu uczniów jedna godzina chemii w tygodniu to zbyt mało czasu na wyćwiczenie tej umiejętności.

Zadania 7. i 11. pokazują, że uczniowie nie potrafią przenieść zdobytej wiedzy teoretycznej do sytuacji przedstawionych w zadaniach. Pierwsze z zadań sprawdzało, czy uczeń na podstawie informacji podanych w tabeli (gęstość wodoru, gęstość powietrza) potrafi wybrać rysunek ilustrujący właściwy sposób zbierania wodoru i uzasadnić swój wybór. Uczniowie lepiej poradzi sobie z wyborem poprawnego uzasadnienia – potrafili stwierdzić, że wodór jest gazem lżejszym od powietrza – ale nie potrafili połączyć tej informacji ze sposobem zbierania wodoru. Gdyby odwoływali się do wykonywanych doświadczeń, zapewne nie mieliby problemu z dokonaniem wyboru poprawnej ilustracji doświadczenia. Drugie z zadań sprawdzało umiejętność rozróżniania doświadczalnie kwasów i zasad za pomocą wskaźników oraz określania przyczyny odczynu kwasowego i zasadowego w odniesieniu do konkretnego roztworu. Okazało się, że zdecydowana większość uczniów nie kojarzy, że odczyn kwasowy jest skutkiem obecności jonów H^+ w roztworze, a odczyn zasadowy jest związany z obecnością jonów OH^- , czyli nie potrafią powiązać odczynu roztworu z występowaniem w tym roztworze odpowiednich jonów.

Umiejętności uczniów z fizyki sprawdzane były zadaniami reprezentującymi wszystkie wymagania ogólne podstawy programowej, przy czym skupiono się przede wszystkim na sprawdzeniu umiejętności dotyczących *wykorzystania wielkości fizycznych do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych oraz przeprowadzania doświadczeń i wyciągania wniosków z otrzymanych wyników.*

Nie sprawiło uczniom większych trudności zadanie 13. sprawdzające umiejętność posługiwania się pojęciem prędkości do opisu ruchu, przetworzenie danych z tabeli oraz rozpoznanie wykresów zależności drogi i prędkości od czasu. 58% gimnazjalistów poprawnie ustaliło, jakim ruchem poruszają się obydwa ciała oraz na podstawie danych z tabeli wskazali wykres ilustrujący ruch ciała drugiego. Uczniowie, którzy mało wnikliwie czytali i analizowali informacje, nie zwrócili uwagi na to, że zmienne zależne w tabelach są różne i skupili się tylko na tym, że wielkości są wprost proporcjonalne, stąd bardzo często za poprawne uznawali stwierdzenie, że obydwa ciała poruszały się ruchem jednostajnie przyspieszonym lub utożsamiali ruch obu ciał z ruchem jednostajnym.

Najtrudniejszym zadaniem z fizyki okazało się dla gimnazjalistów zadanie 15., którym sprawdzano, czy uczeń potrafi wykorzystać informacje dotyczące gęstości i ciepła właściwego substancji do opisu zjawisk fizycznych. Tylko 38% gimnazjalistów dokonało poprawnej oceny stwierdzeń podanych w zadaniu.

54% gimnazjalistów poradziło sobie z zdaniem 17. polegającym na określeniu skutku i charakteru zmiany ciśnienia, gdy zmienia się pole powierzchni, a siła nacisku (ciężar ciała) wywierana na tę powierzchnię pozostaje bez zmian. Trudności uczniów w rozwiązaniu tego zadania mogły wynikać z braku rozumienia lub mylenia pojęć fizycznych. 29% gimnazjalistów pomyliło pojęcie ciśnienia z ciężarem. Często, jeśli nawet uczniowie wiedzieli, dlaczego zmienia się ciśnienie, to nie potrafili poprawnie wskazać jak się zmieni (wzrośnie czy zmaleje). Nie potrafili odwołać się do sytuacji praktycznej albo nie posiadali umiejętności przekształcania wzoru fizycznego (podobnie jak w zadaniu poprzednim).

Problemy sprawiało uczniom wyciąganie wniosków z przeprowadzanych doświadczeń. Ilustrują to zadania 16. i 18. sprawdzające wymaganie dotyczące *przeprowadzania doświadczeń i wyciąganie wniosków z otrzymanych wyników.* Poprawnie zinterpretować, że paski folii sąsiadujące ze sobą naelektryzowały się jednoimiennie potrafiło 64% gimnazjalistów, a że podczas pocierania szalik i folia naelektryzowały się różnoimiennie 57% zdających. Tylko 48% uczniów poprawnie dokonało obydwu wyborów.

Drugie zadanie dotyczyło powstawania pola magnetycznego wokół przewodnika, przez który płynie prąd. Uczeń powinien wiedzieć, że jeżeli przez przewodnik płynie prąd elektryczny, to igła magnetyczna wychyla się, co oznacza, że na igłę działa pole magnetyczne. Pole to pochodzi od przewodnika przez który płynie prąd. Jeżeli zmienia się kierunek przepływu prądu, to zmienia się również kierunek wychylenia igły magnetycznej. Oba stwierdzenia zamieszczone w zadaniu były prawdziwe i takiego wyboru dokonało 50% uczniów. Uczniowie wiedzieli, że zmiana kierunku przepływu prądu powoduje zmianę kierunku wychylenia igły magnetycznej (poziom wykonania 80%), ale w mniejszym stopniu kojarzyli odchylenie się igły magnetycznej z przepływem prądu elektrycznego przez przewodnik (65% uczniów).

Analiza zadań pokazała, że problemy sprawia uczniom wyciąganie wniosków z doświadczeń do czego zobowiązuje podstawa programowa. Nie mniej niż połowa z czternastu zapisanych w niej doświadczeń powinna zostać wykonana samodzielnie przez uczniów. Gdy uczniowie mogą sięgnąć do swoich obserwacji rozumienie zjawisk fizycznych staje się łatwiejsze i powiązane z rzeczywistością. Pokaz lub film nigdy nie zastąpią tego, co uczeń może samodzielnie wykonać lub zaobserwować podczas wykonywania doświadczenia.

Zadania z geografii dotyczyły głównie wiadomości i umiejętności z zakresu *korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej oraz stosowania wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce*; w mniejszym stopniu *identyfikowania związków i zależności oraz wyjaśniania zjawisk i procesów*. Sprawdzano umiejętności posługiwania się skalą mapy, lokalizacji na mapie wybranych obiektów geograficznych, ustalania następstw ruchu obiegowego Ziemi, rozpoznawania walorów turystycznych wybranych regionów geograficznych Polski, znajomości podziału politycznego Europy w kontekście degradacji wód Morza Bałtyckiego, identyfikowania wpływu gór na cechy środowiska przyrodniczego i gospodarkę.

Zdający, rozwiązując zadanie 22. bez trudu poradzi sobie z przeniesieniem informacji zawartych na diagramie na znajomość podziału politycznego Europy oraz ustaleniem, które kraje leżą na południe i wschód od Bałtyku, i w jakim stopniu odpowiadają za degradację wód Morza Bałtyckiego. Poprawne oszacowanie powierzchni państw nadbałtyckich pozwoliło uczniom ustalić, że *udział związków azotowych wprowadzanych do Bałtyku przez każde z państw (których nazwy podano na diagramie) nie jest proporcjonalny do powierzchni tego państwa*. Zadanie poprawnie rozwiązało 67% uczniów.

Dwa z zadań geograficznych 19. i 21. sprawdzały umiejętności kształtowane już od szkoły podstawowej. Pierwsze z nich sprawdzało umiejętność posługiwania się skalą mapy. Aby poprawnie rozwiązać to zadanie uczeń powinien rozumieć, że jeżeli dokładność mapy wzrasta (skala liczbowa mapy zmniejsza się), to tej samej odległości w rzeczywistości odpowiada dłuższy odcinek na mapie. Taką świadomością wykazało się około 7 na 10 uczniów, ale tylko trochę ponad połowa zdających poprawnie ustaliła odległość pomiędzy tymi samymi miastami w zmienionej skali. Dodatkowo 46% uczniów miało problem z poprawnym wykonaniem elementarnego działania matematycznego. Kolejne zadanie odwoływało się do mapy i polegało na ustaleniu (wskazaniu) pasm górskich o przebiegu południkowym. Około 6 na 10 zdających wykonało zadanie poprawnie, ale jednocześnie co czwarty uczeń w województwie warmińsko-mazurskim zamiast wskazać pasma górskie o przebiegu południkowym wskazywał pasma górskie o przebiegu równoleżnikowym, a 19 na 100 uczniów, nie potrafiło rozróżnić przebiegu południkowego od równoleżnikowego.

Posługiwanie się skalą mapy, odróżnianie południków od równoleżników to podstawowe umiejętności zapisane w *podstawie programowej z przyrody dla szkoły podstawowej*, które stanowią bazę dla kształtowania umiejętności bardziej złożonych. Dlatego niepokoi fakt, że aż tak wielu uczniów nie ma należycie ukształtowanych tych umiejętności na zakończenie nauki w gimnazjum.

50% zdających w województwie warmińsko-mazurskim poradzi sobie z zadaniem 22. sprawdzającym umiejętność identyfikowania związków i zależności między cechami środowiska przyrodniczego, gospodarką i położeniem wybranych krajów alpejskich. Uczniowie odnosząc się do dwóch z państw alpejskich powinni wiedzieć, że większość ich powierzchni leży na obszarze Alp. Na tej podstawie musieli wybrać spośród podanych te cechy, które dowodziły górskiego charakteru środowiska przyrodniczego tych krajów oraz łączyć je z wpływem gór na ich gospodarkę. Podane

kraje były jedynie przykładami, do których odnosili się zdający a istota rzeczy polegała na znajomości pewnych ogólnych cech krajów alpejskich i umiejętności powiązania ich z cechami środowiska i gospodarki. 3 na 10 uczniów, którzy uznali, e cechą wymienionych w zadaniu krajów alpejskich, tj. Austrii i Szwajcarii, jest m.in. *duży udział gruntów ornych w strukturze użytkowania ziemi*, dowiodło, że nie widzą ograniczeń wynikających z warunków naturalnych tych krajów dla uprawy roli bądź utożsamiają obiegową opinię o Austrii i Szwajcarii, jako krajach znanych powszechnie z „alpejskiego mleka”.

Najtrudniejszym dla zdających w grupie zadań z geografii było zadanie 23. wymagające ustalenia walorów turystycznych wybranego regionu geograficznego Polski. Zadaniem ucznia było połączenie charakterystycznych cech danego regionu, uznanych powszechnie za atrakcje turystyczne Polski z nazwą krainy geograficznej. Co czwarty uczeń potrafił poprawnie przyporządkować *gołoborza na Łysej Górze, będące następstwem wietrzenia mrozowego*, do Gór Świętokrzyskich. 4 na 10 zdających wiedziało, że *fantastyczne kształty ostańców wapiennych, np. maczuga Herkulesa czy Igła Deotymy* to walory Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Równocześnie ponad jedna czwarta populacji uznała, że *Śnieżka (1602 m n.p.m.), z której można podziwiać wspaniałą panoramę* jest w Górach Świętokrzyskich a około jedna czwarta zdających uważała, że *rozległe łąki górskie, zwane połoninami, np. Połonina Caryńska* są charakterystyczne dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Wnioski i rekomendacje

Przedstawiona powyżej analiza osiągnięć uczniów pozwala stwierdzić, że:

1. uczniom nie sprawiło trudności odczytywanie, przetwarzanie czy interpretowanie informacji przedstawionych w formie tekstu, tabeli czy wykresu, jeżeli dane zapisane były w prostej formie i dotyczyły znanych zagadnień.
2. uczniowie, którzy mało wnikliwie czytali i analizowali informacje, nie zwracali należytej uwagi na istotne szczegóły zawarte w tekście, w tabelach czy na wykresach, co prowadziło do wyciągnięcia niepoprawnych wniosków.
3. uczniom sprawiały problemy zadania wymagające głębszej analizy popartej ugruntowaną wiedzą. Uczniowie posiadali wiedzę, o czym świadczy poprawne stosowanie terminów i pojęć przyrodniczych, ale nie potrafili odnieść zdobytej wiedzy teoretycznej do sytuacji przedstawionych w zadaniach zwłaszcza wtedy, gdy mieli do czynienia z sytuacją nietypową.
4. uczniowie nie potrafili wykorzystać podanych jednostek wielkości fizycznych, by je poprawnie zinterpretować lub brakowało im umiejętności przekształcania wzorów.

Z analizy wyników egzaminu gimnazjalnego z zakresu przedmiotów przyrodniczych wyraźnie widać, że nie najlepiej wypadły zadania dotyczące doświadczeń. Być może uczniowie ich nie przeprowadzili. Zachęcamy do realizacji doświadczeń zapisanych w podstawie programowej. Gdyby uczniowie zaplanowali i przeprowadzili doświadczenie *sprawdzające wpływ wybranego czynnika na proces kiełkowania nasion* z pewnością łatwiej byłoby im wskazać poprawną odpowiedź w zadaniu 1. dotyczącym próby badawczej i kontrolnej w opisanym doświadczeniu. Można również przypuszczać, że przeprowadzenie doświadczenia obrazującego *działanie prądu na igłę magnetyczną* umożliwiłoby większej grupie uczniów rozwiązanie zadania 18. Oba ww. doświadczenia są wymienione w podstawie programowej kształcenia ogólnego, odpowiednio dla biologii i fizyki. Przeprowadzanie doświadczeń to niezwykle cenny element procesu nauczania. Wprowadzanie na lekcjach elementów metody badawczej sprzyja zainteresowaniu uczniów przedmiotem, ułatwia przyswajanie materiału i ułatwia rozwój umiejętności rozumowania. Najkorzystniejsza dla uczniów jest sytuacja, w której mają jak największy udział w planowaniu i przeprowadzaniu doświadczeń.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P2-142) został dostosowany na podstawie arkusza GM-P1-142 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali arkusz, w którym została wyróżniona informacja o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie. W tekstach do zadań i między odpowiedziami zwiększono interlinię oraz zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Uczniowie wybrane odpowiedzi zaznaczali w arkuszu, poprzez otoczenie ich kółkiem.

Tabela 27. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne – (arkusz GM-P2-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
21	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu przedmiotów przyrodniczych (GM-P4-142, GM-P5-142, GM-P6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki – odpowiednio Arial 16 pkt i Arial 24 pkt. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Tabela 28. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne – (arkusze GM-P4-142, GM-P5-142, GM-P6-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
25	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i uczniowie niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P7-142, który został przygotowany na podstawie arkusza standardowego. Arkusz egzaminacyjny składał się z 24 zadań. Polecenia uproszczono, ograniczając je do niezbędnych informacji oraz dostosowano słownictwo. W miarę możliwości przereklamowano treści zadań, wykorzystując znany uczniowi kontekst praktyczny lub ilustrując treść rysunkami.

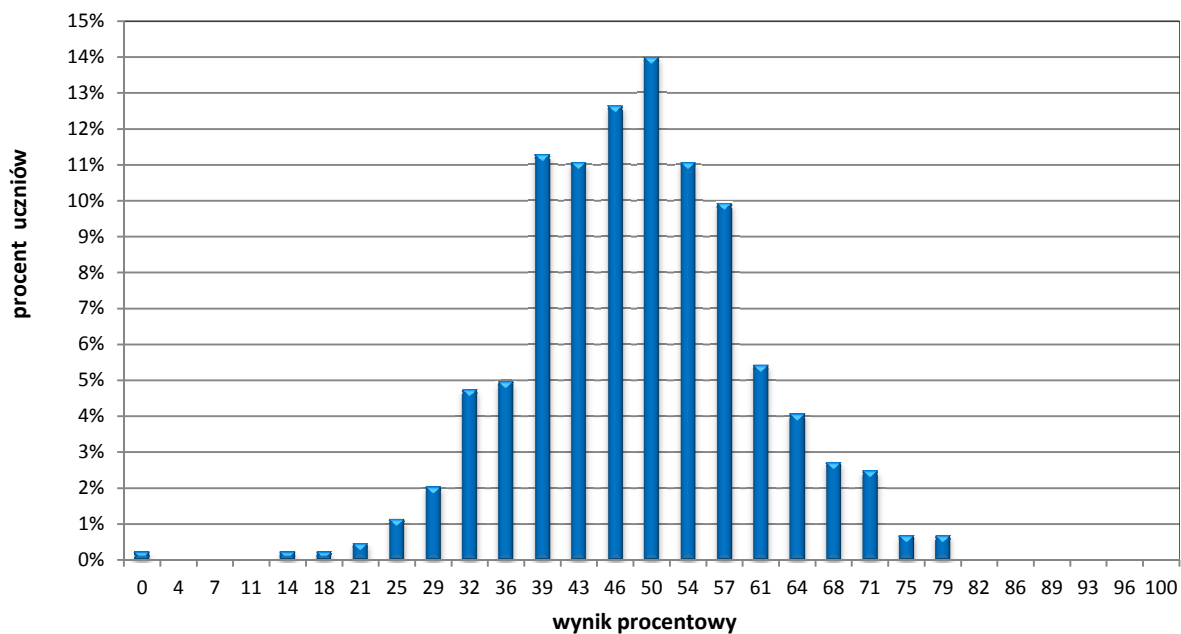
Tabela 29. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne – (arkusze GM-P7-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
59	14	79	39,3	29	40,4	14,4

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GM-P8-142.

Arkusz egzaminacyjny zawierał 20 zadań zamkniętych. W zadaniach wykorzystano rysunki, wykresy opisy doświadczeń i mapy.

Wykres 8. Rozkład wyników uczniów – (arkusze GM-P8-142)

Tabela 30. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne – (arkusze GM-P8-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
443	0	79	50	50	48,5	11,2

III. JĘZYKI OBCE

Język angielski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GA-P1-142)

Liczba uczniów		11 509
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	10 104
	z dysleksją rozwojową	1 405
	dziewczeta	5 494
	chłopcy	6 015
	ze szkół na wsi	3 048
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3 527
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 441
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 493
	ze szkół publicznych	10 562
	ze szkół niepublicznych	947

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 36 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	19
	słabowidzący i niewidomi	20
	słabosłyszacy i niesłyszacy	52
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	308
Ogółem		399

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

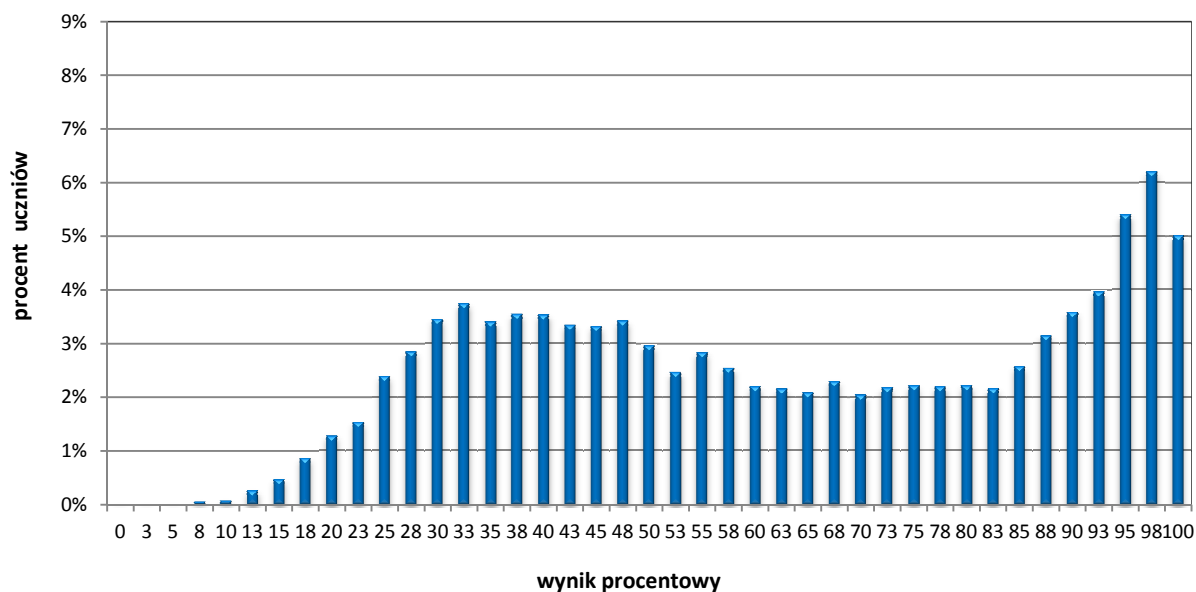
Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 80 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		262	
Liczba zespołów egzaminatorów		-	
Liczba egzaminatorów		-	
Liczba obserwatorów ⁹ (§ 143)		26	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	-
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-	
Liczba wglądów ¹ (§ 50)		2*	

*Dane dotyczą województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego

⁹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GA-P1-142)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – (arkusz GA-P1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
11 509	0	100	60	98	62,3	25,7

Tabela 5. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności (arkusz GA-P1-142)

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	0	100	66,7	100	62,8	27,3
Znajomość funkcji językowych	0	100	60,0	100	62,2	29,6
Rozumienie tekstów pisanych	0	100	58,3	100	61,8	28,3
Znajomość środków językowych	0	100	66,7	83	62,5	29,8

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	2	
20	2	
23	4	
25	6	
28	8	
30	10	
33	13	3
35	16	
38	19	
40	22	
43	25	4
45	28	
48	31	
50	34	
53	36	
55	39	
58	41	5
60	44	
63	46	
65	48	
68	51	
70	53	
73	55	
75	58	
78	60	
80	63	6
83	66	
85	69	
88	72	
90	76	
93	81	
95	87	
98	95	8
100	100	9

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 63% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 37% zdających i znajduje się on w 6 stanie.

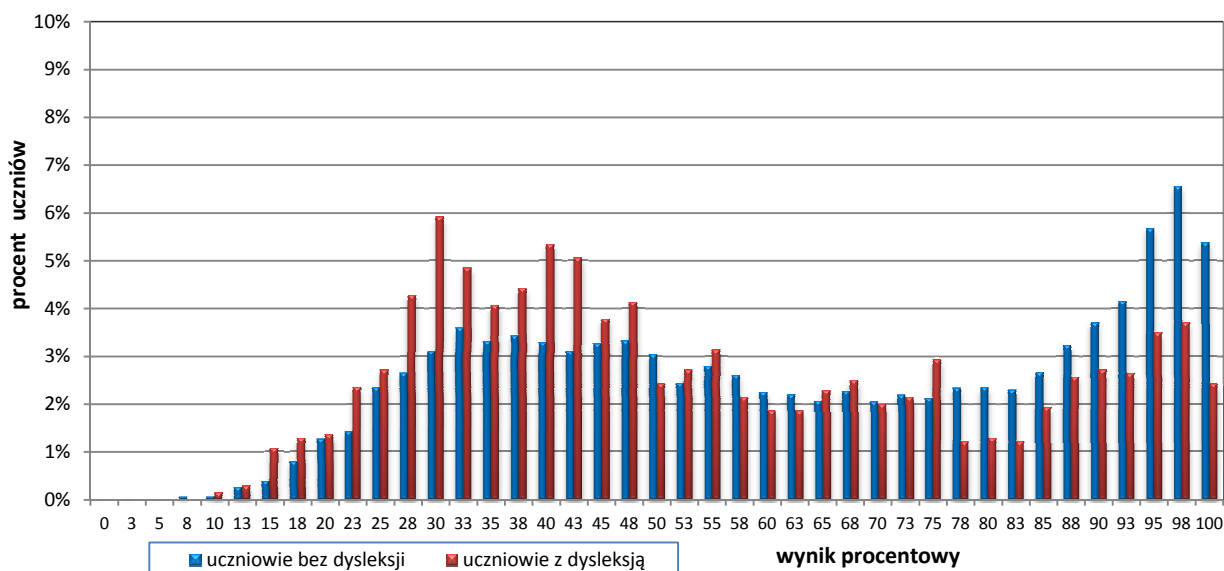
Średnie wyniki szkół¹⁰ na skali staninowej.

Tabela 7. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	22,2–37,8
2	37,9–48,7
3	48,8–55,2
4	55,3–60,8
5	60,9–66,9
6	67,0–73,5
7	73,6–81,6
8	81,7–92,8
9	92,9–99,3

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

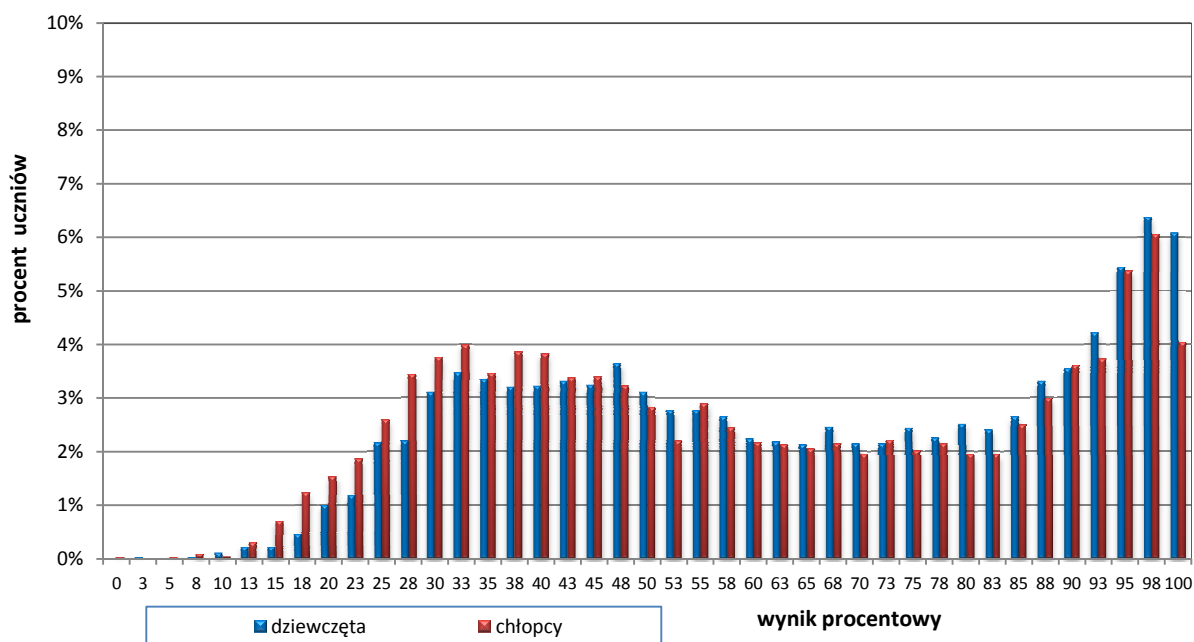
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GA-P1-142)

Tabela 8. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne – (arkusz GA-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	10 104	0	100	62,5	98	63,4	25,6
Uczniowie z dysleksją	1 405	10	100	47,5	30	54,6	24,5

¹⁰Niekoło w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GA-P1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GA-P1-142)

Tabela 9. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne – (arkusz GA-P1-142)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	5 494	3	100	65,0	98	64,2	25,2
Chłopcy	6 015	0	100	57,5	98	60,5	26,0

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 10. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne – (arkusz GA-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	3 048	5	100	52,5	33	56,1	23,9
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 527	8	100	55,0	98	59,4	25,1
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 441	0	100	67,5	100	65,7	26,0
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 493	3	100	77,5	98	70,6	25,5

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 11. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne – (arkusz GA-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	10 562	0	100	60,0	98	61,8	25,4
Szkoła niepubliczna	947	3	100	72,5	98	67,6	28,0

Poziom wykonania zadań

Tabela 12. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.		85
	1.2.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	45
	1.3.		69
	1.4.		2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	61
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	57
	2.2.		52
	2.3.		62
	2.4.		62
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	71
	3.2.		59
3.3.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.		66
IV. Reagowanie na wypowiedzi	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	64
	4.2.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	41
	4.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	61
	4.4.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	28
	5.1.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	69
	5.2.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	61
	5.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	79
	6.1.	6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	76
	6.2.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	72
6.3.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	72	

II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	79
	7.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	36
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	57
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	52
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	75
	8.2.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	59
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	67
	8.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone	67
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	59
	9.2.		59
	9.3.		56
	9.4.		75
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	64
	10.2.		74
	10.3.		64
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych)	52
	11.2.		57
	11.3.		64

Język angielski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GA-R1-142)

Liczba uczniów		10 075
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	8 858
	z dysleksją rozwojową	1 217
	dziewczeta	4 896
	chłopcy	5 179
	ze szkół na wsi	2 555
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	3 015
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 108
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	2 397
	ze szkół publicznych	9 222
	ze szkół niepublicznych	853

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 36 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 14. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	17
	słabowidzący i niewidomi	15
	słabosłyszący i niesłyszący	40
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	21
	Ogółem	93

3. Przebieg egzaminu

Tabela 15. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

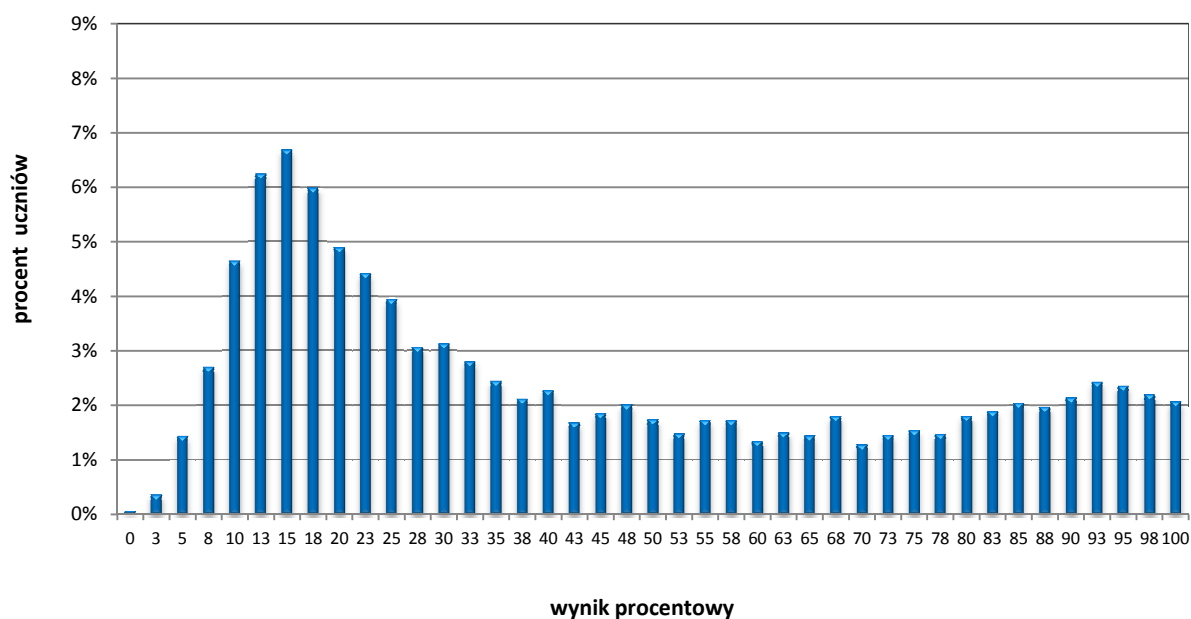
Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		251	
Liczba zespołów egzaminatorów		11*	
Liczba egzaminatorów		215*	
Liczba obserwatorów ¹¹ (§ 143)		25	
Liczba unieważnień ³	w przypadku		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	-
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-	
Liczba wglądów ³ (§ 50)		2*	

*Dane dotyczą województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego

¹¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 4. Rozkład wyników uczniów (arkusz GA-R1-142)

Tabela 16. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – (arkusz GA-R1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
10 075	0	100	32,5	15	43	29,3

Tabela 17. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności (arkusz GA-R1-142)

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	0	100	40,0	30	50,6	29,5
Rozumienie tekstów pisanych	0	100	40,0	30	48,3	30,7
Znajomość środków językowych	0	100	20,0	0	30,3	32,4
Wypowiedź pisemna	0	100	40,0	0	42,9	37,2

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 18. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język angielski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	2	
8	5	
10	9	2
13	15	3
15	21	
18	27	
20	31	4
23	35	
25	39	
28	42	
30	44	5
33	47	
35	49	
38	51	
40	53	
43	55	
45	57	
48	59	6
50	61	
53	63	
55	64	
58	66	
60	68	
63	69	
65	71	
68	73	7
70	74	
73	76	
75	78	
78	79	
80	81	
83	83	
85	85	8
88	87	
90	90	9
93	92	
95	95	
98	98	
100	100	

Wyniki na skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 81% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 19% zdających i znajduje się on w 7 staninie.

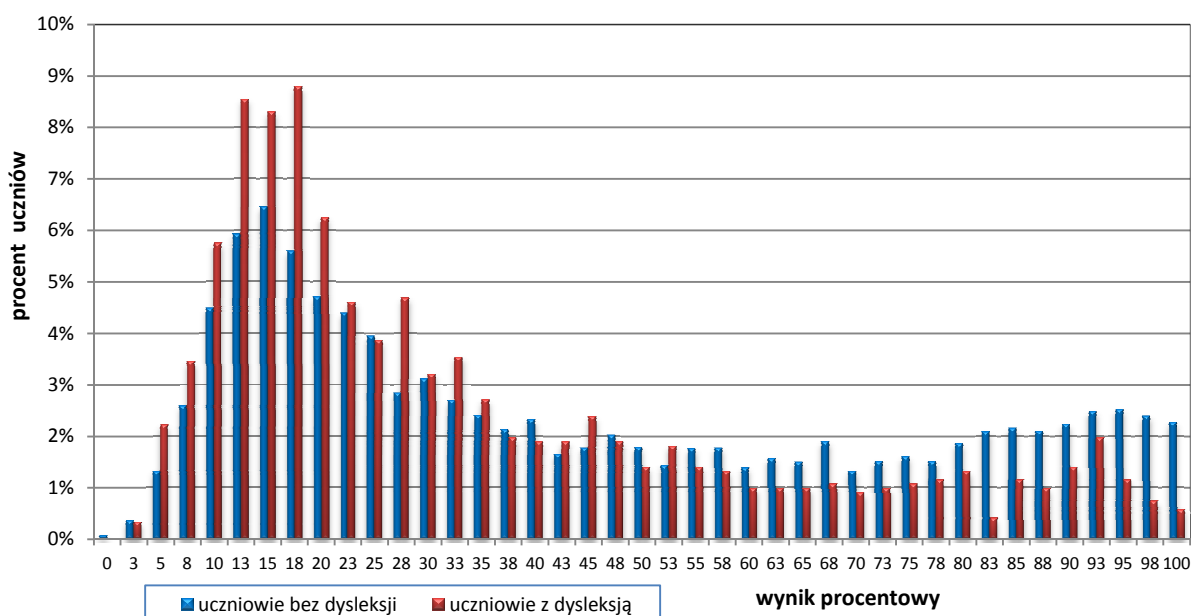
Średnie wyniki szkół¹² na skali staninowej

Tabela 19. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	10,6–17,8
2	17,9–26,4
3	26,5–32,1
4	32,2–37,9
5	38,0–44,8
6	44,9–52,9
7	53,0–65,4
8	65,5–82,8
9	82,9–98,8

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

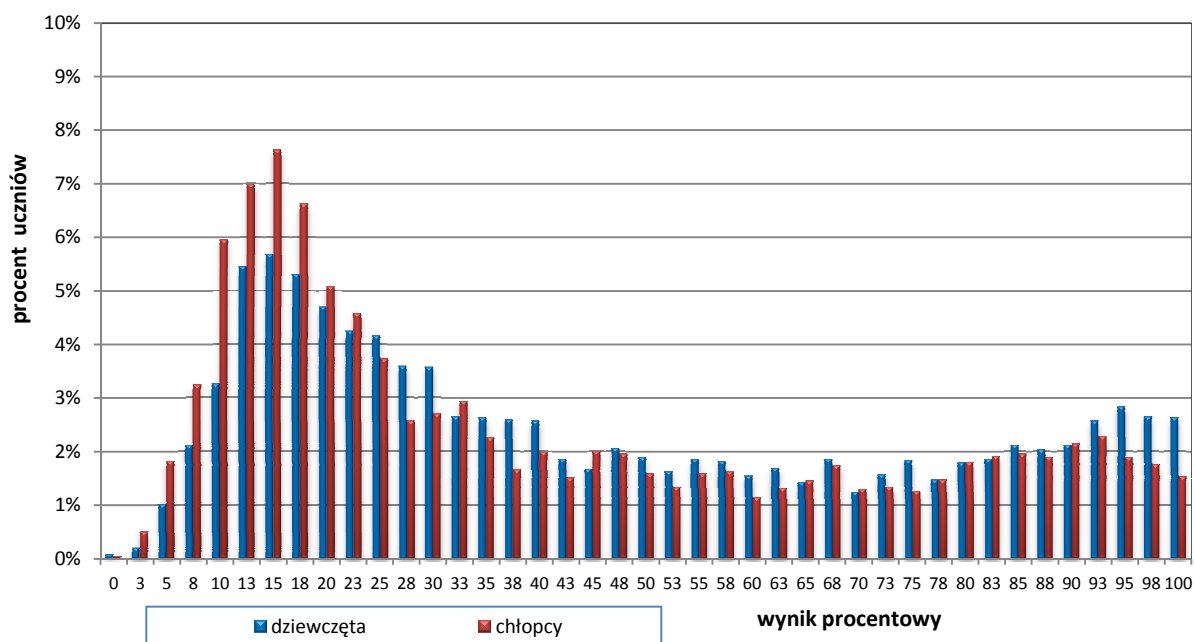
Wykres 5. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją (arkusz GA-R1-142)

Tabela 20. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne – (arkusz GA-R1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	8 858	0	100	35,0	15	44,2	29,6
Uczniowie z dysleksją	1 217	3	100	25,0	18	34,2	25,2

¹²Plekoć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GA-R1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 6. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GA-R1-142)

Tabela 21. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne – (arkusz GA-R1-142)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	4 896	0	100	37,5	15	45,7	29,4
Chłopcy	5 179	0	100	30,0	15	40,5	29,1

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 22. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne – (arkusz GA-R1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	2 555	0	100	27,5	15	35,7	24,8
Miasto do 20 tys. mieszkańców	3 015	0	100	30	15	39,4	27,7
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2 108	0	100	40	13	47,8	30,7
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	2 397	3	100	47,5	15	51,2	31,6

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 23. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne – (arkusz GA-R1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	9 222	0	100	32,5	15	42,2	28,8
Szkoła niepubliczna	853	0	100	50,0	13	52,2	32,7

Poziom wykonania zadań

Tabela 24. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	80	
	1.2.		37	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	67	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	50	
	1.5.		39	
	1.6.	2.4) Uczeń określa intencję nadawcy/autora tekstu.	40	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	53	
	2.2.		50	
	2.3.		40	
	2.4.		50	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	55	
	3.2.		51	
	3.3.		50	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	45	
	4.2.		47	
	4.3.		44	
	4.4.	47		
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	36	
	5.2.		41	
	5.3.		65	
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	47	
	6.2.		19	
	6.3.		36	
	6.4.		28	
	6.5.		40	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	17	
	7.2.		23	
	7.3.		33	
	7.4.		19	
	7.5.		41	
I. Znajomość środków językowych	8	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności	treść	43

III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi	3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy, uczucia 7) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	spójność i logika wypowiedzi	48
	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiając realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 1) człowiek – zainteresowania 5) życie rodzinne i towarzyskie – formy spędzania czasu wolnego 9) kultura – uczestnictwo w kulturze.	zakres środków językowych	42
		poprawność środków językowych	38

Komentarz

Gimnazjaliści przystępujący do egzaminu z języka angielskiego na poziomie podstawowym uzyskali średnio 62% punktów, a na poziomie rozszerzonym 43% punktów. Analizując wyniki uzyskane za zadania w poszczególnych obszarach sprawdzanych umiejętności można zauważyć, że w przypadku poziomu podstawowego różnice są nieznaczne (patrz tabela 5.). Mogłoby to świadczyć o zbliżonym poziomie ich opanowania przez uczniów. Jednak wykres rozkładu wyników (wykres 1.) jest wyraźnie dwumodalny, co oznacza, że w populacji występują dwie grupy uczniów o dość zróżnicowanych ogólnych kompetencjach językowych. W pierwszej grupie najwięcej uczniów osiągnęło wynik mieszczący się pomiędzy 33% a 50%, natomiast druga grupa, liczniejsza, to zdający, którzy uzyskali wynik pomiędzy 90% a 100%. Warto zwrócić uwagę, że wykres rozkładu wyników dla poziomu rozszerzonego (wykres 4.) wygląda podobnie, ale grupa uczniów o niskich wynikach jest znacznie liczniejsza od grupy, która uzyskiwała wyniki wysokie.

Fakt bardzo dużego zróżnicowania poziomu gimnazjalistów uczących się języka angielskiego potwierdzają dane uzyskane w *Europejskim Badaniu Kompetencji Językowych (European Survey on Language Competences, ESLC)*. Badanie to, przeprowadzone w roku 2011, objęło uczniów klas trzecich gimnazjum¹³ i pokazało, że średnio co czwarty absolwent gimnazjum osiągnął biegłość językową na poziomie B1 lub B2¹⁴, a więc wyższym niż zakładany dla egzaminu gimnazjalnego poziom A2/ A2+. Badanie ESLC wykazało jednocześnie, że prawie 60% uczniów to osoby, których umiejętności językowe są poniżej poziomu A2.

Analizując wyniki egzaminu z języka angielskiego należy pamiętać, że ok. 90% uczniów przystępujących do egzaminu na poziomie podstawowym, przystępuje również do egzaminu na poziomie rozszerzonym. Ogromna większość zdających kontynuuje w gimnazjum naukę języka angielskiego rozpoczętą w szkole podstawowej, co oznacza, że realizują oni podstawę programową III.1. i muszą przystąpić do egzaminu na poziomie rozszerzonym. Dlatego też w przypadku języka angielskiego warto popatrzeć na wyniki egzaminu przekrojowo, analizując wyniki poziomu podstawowego i rozszerzonego łącznie, a nie w podziale na dwie odrębne części. Wprawdzie średni wynik osiągnięty przez uczniów na poziomie podstawowym jest wysoki, jednak należy pamiętać, że zadania zawarte w tym arkuszu są oparte na wymaganiach podstawy programowej III.0, opracowanej dla uczniów rozpoczynających naukę danego języka obcego w gimnazjum. Wyniki na poziomie rozszerzonym są znacznie niższe. Około 44% uczniów przystępujących do egzaminu na poziomie rozszerzonym osiągnęło wynik poniżej 30% punktów. Istnienie tak dużej grupy uczniów,

¹³ Badanie przeprowadzone zostało na uczniach, którzy realizowali starą podstawę programową.

¹⁴ *Europejskie Badanie Kompetencji Językowych*, raport krajowy, IBE, Warszawa 2011, s. 31.

którzy uzyskują niskie i bardzo niskie wyniki oznacza, że duża liczba gimnazjalistów nie opanowała wymagań podstawy programowej III.1 w zadowalającym stopniu i nie osiągnęła poziomu, który powinni prezentować po 9 latach nauki języka obcego. Częściowo może to wynikać z faktu, że wynik tego egzaminu do roku szkolnego 2017/2018 nie jest brany pod uwagę w rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych, tym niemniej jest to zjawisko niepokojące.

Głównym celem niniejszej analizy wyników jest wskazanie mocnych i słabych stron gimnazjalistów oraz potencjalnych przyczyn trudności w rozwiązywaniu niektórych zadań z tegorocznych arkuszy egzaminacyjnych. Analiza taka może pomóc w lepszym przygotowaniu kolejnych roczników gimnazjalistów do egzaminu z języka angielskiego.

W obszarze rozumienia ze słuchu obserwujemy dużą różnicę pomiędzy wynikiem osiągniętym przez gimnazjalistów na poziomie podstawowym (63%) a wynikiem na poziomie rozszerzonym (51%). Analiza wyników na poziomie podstawowym pokazuje, że zdający dość dobrze poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi ogólne rozumienie tekstu, np. określanie kontekstu sytuacyjnego (1.4.) oraz głównej myśli tekstu (3.3.). W zadaniach sprawdzających umiejętność wyszukiwania informacji wyniki zdających były bardziej zróżnicowane. Przyjrzyjmy się dwóm zadaniom, które sprawdzały tę umiejętność.

1.1. Which is Tina's dog?

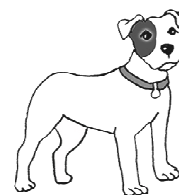
A.

B.

C.

Transkrypcja:

Woman: Hi Mike! It's Tina. You won't believe it but I've got a dog. I called him Spotty because he's all white with a big black spot on his head. I can't wait to show him to you. I'm sure you'll like him.

Zadanie 1.1. okazało się najłatwiejsze w arkuszu na poziomie podstawowym. Poprawnie rozwiązało je 85% zdających. Tekst będący podstawą rozwiązania zadania był krótki i nie zawierał wielu szczegółów. Aby udzielić poprawnej odpowiedzi należało zrozumieć następujący fragment tekstu: *he's all white with a big black spot on his head.*, a znaczenie jedyne trudniejszego słowa (*spot*) było stosunkowo łatwe do odgadnięcia w powiązaniu z zamieszczonym w arkuszu materiałem ikonograficznym.

1.2. What is Julie going to do during her winter holidays?

A.

B.

C.

Transkrypcja:

John: What are you going to do during the winter break, Julie?

Julie: I'm going to the mountains with my cousin. She's an excellent skier. I'd love to ski, but I can't.

John: So how are you going to spend your time?

Julie: There's a skating rink and I'll spend my time there. I love skating. In summer I always go hiking in the mountains, but I never do it in winter. I'm scared of snow storms.

Zadanie 1.2. sprawiło uczniom znacznie więcej trudności, o czym świadczy fakt, że wykonało je poprawnie tylko 45% gimnazjalistów. Nie wystarczyło wychwycenie zwrotów nawiązujących do zamieszczonych w arkuszu ilustracji; udzielenie poprawnej odpowiedzi na pytanie wymagało połączenia kilku informacji w tekście. Należało odróżnić czynności wykonywane przez Julie od tych wykonywanych przez jej kuzynkę, a także zwrócić uwagę na to, który z przedstawionych na obrazkach sportów Julie uprawia w trakcie ferii zimowych. Osoby, które wybrały błędne odpowiedzi, często kierowały się pojedynczymi słowami usłyszczanymi w tekście, np. *ski, go hiking*, nie rozumiały jednak, że Julie nie umie jeździć na nartach i boi się chodzić po górach w zimie.

Niski poziom opanowania umiejętności wyszukiwania szczegółowych informacji w tekstach słuchanych potwierdzają także wyniki egzaminu na poziomie rozszerzonym. Zadania sprawdzające tę umiejętność rozwiązało poprawnie 50% zdających. W zadaniu 2., które przysporzyło uczniom dużo trudności, niskie wyniki mogą wynikać z faktu, że zadanie to jest oparte na czterech wypowiedziach na ten sam temat i wymaga dużej koncentracji. Trudne lub umiarkowanie trudne okazały się też zadania 1.2., 1.4. oraz 1.5.

1.5. The first prize in this year's contest is

- A. money.
- B. books.
- C. a tablet.

Transkrypcja (fragment):

Now about the prizes. They are usually very attractive. I remember that last year the winner got a tablet. This time the winner will get some albums about the most beautiful places in the world. To buy them, you would have to pay at least £200.

Analiza transkrypcji do zadania 1.5. pokazuje, że nie było w nagraniu żadnych zaawansowanych struktur, które mogłyby być wyzwaniem dla uczniów na poziomie rozszerzonym, tymczasem tylko 39% gimnazjalistów rozwiązało to zadanie poprawnie. Prawdopodobnie duża liczba zdających nie rozumiała odniesienia do przeszłości (w przypadku tabletu) oraz informacji, że £200 to wartość nagrody, a nie suma, którą otrzyma zwycięzca.

Znajomość funkcji językowych sprawdzana jest w formie odrębnej grupy zadań tylko na poziomie podstawowym. Warto przyjrzeć się zadaniu 4., które okazało się trudniejsze od pozostałych dwóch

zadań w tej części arkusza. Jedną z przyczyn trudności może być fakt, że zdający dopasowuje odpowiedzi do pytań odtwarzanych z płyty CD i nie ma możliwości powrotu do nich po zakończeniu nagrania. Analizując poziom wykonania poszczególnych jednostek zadania 4. możemy zauważyć, że dwie z nich (4.2. i 4.4.) sprawiły zdającym szczególnie duży problem. W zadaniu 4.2. *When did you last see Mary?* poprawnej odpowiedzi E. *Just half an hour ago.* udzieliło 41% gimnazjalistów. Duża grupa zdających wybrała odpowiedzi, w których występowało imię Mary: B. *I didn't tell Mary* lub D. *I think it was Mary.*, chociaż w żadnej z nich nie było odniesienia do terminu spotkania. Jeszcze trudniejsze okazało się pytanie o podmiot 4.4. *Who told you about the meeting?* Tylko 28% zdających wskazało właściwą odpowiedź D. *I think it was Mary.* Co czwarty uczeń wybrał odpowiedź B. *I didn't tell Mary.*, prawdopodobnie kojarząc czasownik *tell* w odpowiedzi z jego formą przeszłą *told* w pytaniu. Najłatwiejsze dla gimnazjalistów przystępujących do egzaminu w tym roku okazało się zadanie 4.1. *How long does it take you to get to school?* Odpowiedź C. *Ten minutes if I'm lucky.* wskazało 64% uczniów. Jednym z powodów może być fakt, że odpowiedź zaczynająca się od liczebnika była typową, często prezentowaną w podręcznikach reakcją na pytanie *How long...?*

Tę samą prawidłowość obserwujemy w zadaniu sprawdzającym znajomość funkcji językowych. Zadanie 5.3., w którym poprawna odpowiedź C. *Go straight on, then turn right* jest typową, najczęściej prezentowaną w materiałach dydaktycznych reakcją na pytanie o drogę, poprawnie rozwiązało około 80% zdających.

5.3. X: Excuse me, how do I get to the station, please?

Y: _____

X: Thank you.

- A. You can get one right now.
- B. That's right. Here you are.
- C. Go straight on, then turn right.

Natomiast jeżeli poprawna odpowiedź odbiegała od wyuczonych zwrotów, była znacznie rzadziej wybierana.

5.2. X: Could you put your jacket over there?

Y: _____

- A. I'll do it in a minute.
- B. How about mine?
- C. Of course you can.

W zadaniu 5.2. do wyrażającego prośbę pytania *Could you put your jacket over there?* należało dopasować odpowiedź *I'll do it in a minute.* W większości wypadków na tak zadane pytanie rozmówca reaguje krótkim potwierdzeniem, np. *Sure.* lub *Of course.* Najprawdopodobniej dlatego około 30% zdających wybrało odpowiedź C. Nie zwrócili oni uwagi na to, że w zadaniu sytuacja jest inna i odpowiedź *Of course you can* nie może być reakcją rozmówcy na skierowaną do niego prośbę.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych, podobnie jak w przypadku rozumienia ze słuchu, obserwujemy dużą różnicę pomiędzy wynikiem osiągniętym przez gimnazjalistów na poziomie podstawowym (62%), a wynikiem na poziomie rozszerzonym (48%).

Analiza wyników egzaminu na poziomie podstawowym pokazuje, że podobnie jak w przypadku reagowania językowego zdający lepiej radzili sobie w zadaniach, w których były bardzo standardowe sytuacje i czytelne powiązania leksykalne między tekstem i zadaniem. Dobrym tego przykładem mogą być dwa ogłoszenia z zadania 7.

<p>7.1.</p> <p>TODAY'S CHEF'S SPECIALS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onion soup with grated cheese • chicken curry with rice • cucumber salad • fresh strawberries with cream • green tea with lemon juice <p>Only £9.49 Service included.</p>	<p>7.4.</p> <p style="text-align: center;">NEW LOWER PRICE!</p> <p>Juice made from mountain spring water and 100% natural fruit extracts. No sugar added.</p> <p>Best before: see the top of the carton.</p>
---	--

Zadania 7.1. i 7.4. sprawdzały tę samą umiejętność: określanie kontekstu sytuacyjnego. 79% zdających poprawnie wskazało, że pierwszy tekst to ogłoszenie na tablicy przed restauracją (B. *This text is placed on a board outside a restaurant*). Wprawdzie pozostałe teksty w tym zadaniu też dotyczyły jedzenia lub picia, ale lista dań była bardzo czytelną wskazówką leksykalną. Drugie ogłoszenie (7.4.) było już znacznie większym wyzwaniem. Mimo że pojawiało się w nim typowe wyrażenie *Best before*, to z informacją na opakowaniu produktu żywnościowego skojarzyło je 52% uczniów.

Innym przykładem wartym przeanalizowania jest zadanie 9. 75% zdających poprawnie wskazało atrakcję, która będzie najlepsza dla osoby zainteresowanej obrazami (zadanie 9.4.). W tekście B., który był poprawną odpowiedzią, występowały wyrażenia jednoznacznie kojarzące się z malarstwem, np. *art gallery*, *artist*. Znacznie mniejsza grupa uczniów (56%) wybrała ofertę zoo jako miejsca odpowiedniego dla kogoś, kto chce zobaczyć zwierzęta na żywo (zadanie 9.3.). Ponad 25% uczniów wybrała w tym zadaniu odpowiedź C.

C.	Computer-animated wild animals in films? Why not! <u>They can be even more scary than the live ones.</u> There are five films on in the Summer Cinema. If you enjoy watching animal characters in action, come and have fun. The shows are free for people under twenty-six. Others pay £5 for two films.
-----------	---

Tekst C. przedstawia ofertę kina letniego. W podkreślonym fragmencie pojawia się wprawdzie słowo *live*, ale w kontekście porównania zwierząt na ekranie z tymi prawdziwymi. Wybór opcji C. oznacza, że prawie 1/3 uczniów nie zrozumiała tego fragmentu i kontekstu całego tekstu.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych na poziomie rozszerzonym większość zadań została rozwiązana poprawnie przez 40-50% zdających. W zakresie umiejętności, które są sprawdzane wyłącznie na poziomie rozszerzonym, można stwierdzić, że gimnazjaliści poradzi sobie nieco lepiej z zadaniem sprawdzającym określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (zadanie 3.) niż z zadaniem sprawdzającym określanie związków między poszczególnymi częściami tekstu (zadanie 4.).

Zadanie 5., które sprawdzało umiejętność wyszukiwania szczegółów w tekście, potwierdza obserwacje z poziomu podstawowego. Jedyne zadanie, które rozwiązała poprawnie większość zdających, to zadanie 5.3., w którym do osoby zainteresowanej historią, literaturą i muzyką, należało dobrać właściwą ofertę wycieczki. Wysoki odsetek poprawnych odpowiedzi w tym zadaniu związany jest zapewne z odniesieniami do Szekspira i The Beatles w tekście. Natomiast w pozostałych jednostkach tego zadania mniej niż połowa uczniów udzieliła poprawnej odpowiedzi.

Znajomość środków językowych jest sprawdzana na obydwu poziomach egzaminu z języka angielskiego. Wyniki tegorocznego egzaminu gimnazjalnego nie napawają optymizmem. Wprawdzie na poziomie podstawowym wynik osiągnięty z tej części arkusza 62% nie odbiega od wyników z pozostałych obszarów, ale należy pamiętać, że w tym arkuszu występują jedynie zadania zamknięte. Na poziomie rozszerzonym, zawierającym zadania otwarte, gimnazjaliści uzyskali niższe wyniki zarówno z części sprawdzającej znajomość środków językowych (30%), jak i w kryterium

poprawności językowej w zdaniu 8. (38%). Warto też zwrócić uwagę, że najczęściej powtarzający się wynik w zakresie znajomości środków językowych oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej to 0% (patrz tabela 17.). Oznacza to, że duża część uczniów w ogóle nie podjęła próby rozwiązania tych zadań, lub podjęła próbę ale nie była w stanie rozwiązać żadnego zadania poprawnie.

Analiza wyników zdających pokazuje, że dobrze radzą sobie oni ze stopniowaniem przymiotników (zadanie 11.3. na poziomie podstawowym oraz 6.1. na poziomie rozszerzonym); natomiast najniższe wyniki uzyskują w zadaniach sprawdzających stosowanie czasów gramatycznych w języku angielskim. Na poziomie podstawowym najmniej osób rozwiązało poprawnie zadanie 11.1., które wymagało zastosowania czasu *Past Simple* (*The most important news is that my parents 11.1. ____ a new restaurant a few weeks ago.*), natomiast na poziomie rozszerzonym tylko 17% zdających przetłumaczyło poprawnie fragment w zadaniu 7.1. (*Nie widziałam*) ____ *Jane since last Sunday* używając czasu *Present Perfect*. Około 80% gimnazjalistów nie potrafiło też zastosować formy dzierżawczej w zadaniu 7.4. *Is that (twojego brata) ____ bike?*

Zagadnienie „pod lupą”

Tworzenie wypowiedzi pisemnej to część arkusza, której wykonanie wymaga od ucznia wykazania się opanowaniem najbardziej złożonych umiejętności. Oprócz znajomości środków językowych, pozwalających na tworzenie tekstu, niezbędne jest też logiczne połączenie poszczególnych jego części oraz zaplanowanie go w taki sposób, aby uwzględnić wszystkie elementy polecenia. Ta złożoność umiejętności potrzebnych do wykonania tego zadania jest dużym wyzwaniem, zwłaszcza dla uczniów o niższych umiejętnościach językowych. Ale nawet uczniom, którzy bardzo dobrze posługują się językiem angielskim, zdarza się pominąć istotne elementy polecenia lub zrealizować je w sposób mało precyzyjny, lub budzący wątpliwości. Warto więc przyrzeć się temu zagadnieniu na przykładzie zadania z tegorocznego egzaminu.

Zadanie 8. składa się z trzonu oraz trzech elementów polecenia (tzw. „kropki”).

Obejrzałeś(-aś) wystawę fotograficzną. W e-mailu do kolegi z USA:

Trzon

- **wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) się na tę wystawę**
- **opisz zdjęcie, które najbardziej Ci się podobało**
- **napisz o Twoich planach związanych z fotografowaniem.**

Elementy polecenia
tzw. „kropki”

Trzon tworzy kontekst komunikacyjny wypowiedzi: określa rodzaj tekstu, wskazuje adresata i wprowadza tematykę, której ta wypowiedź będzie dotyczyć. Ważne jest, aby informacje zawarte w trzonie zostały ujęte w wypowiedziach uczniów. Realizując powyższy temat uczeń powinien we wstępie poinformować o swojej wizycie na wystawie fotografii. Oto przykłady dwóch takich wstępów:

*Guess what! Yesterday I saw an amazing photo exhibition.
Do you like photo galleries? I visited one last week.*

Warto zwrócić uwagę uczniów, że wypowiedź powinna dotyczyć wystawy fotograficznej, a nie wizyty w jakimkolwiek muzeum lub galerii, a czasownik *obejrzałeś(-aś)* wyraźnie wskazuje, że należy się odnieść do wizyty, która już się odbyła. Jeśli uczeń pisze o wystawie, na którą się dopiero wybiera (np. *I heard about a great gallery/exhibition. I would really like to go there.*), to nie realizuje polecenia w sposób prawidłowy i ryzykuje utratę punktów w kryterium treści.

Dalsza część polecenia zawiera trzy elementy. Każdy z nich ma ścisły związek z konkretnym wymaganiem szczegółowym z podstawy programowej kształcenia ogólnego, które uczeń powinien opanować w trakcie nauki w gimnazjum. Poszczególne „kropki” mogą też nawiązywać do innych wymagań podstawy programowej. W ramach każdego elementu polecenia sprawdzana jest konkretna umiejętność, ale w każdym przypadku istnieje wiele możliwości poprawnej realizacji. Ważne,

aby w trakcie pracy z uczniami uświadamiać im jak istotne jest przeanalizowanie polecenia i dobranie do każdego z jego podpunktów odpowiednich struktur leksykalnych i gramatycznych umożliwiających wypełnienie danego wymagania. Przyjrzyjmy się poszczególnym elementom tego zadania.

Element pierwszy:

- **wyjaśnij, dlaczego wybrałeś(-aś) się na tę wystawę**

Realizując ten element polecenia uczeń powinien wykazać się następującymi umiejętnościami z podstawy programowej:

- uczeń [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia (7.2.).
- uczeń przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości (5.3.)

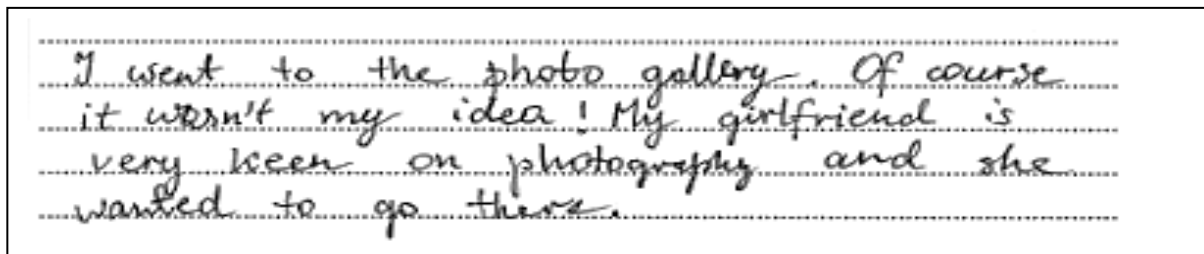
Wymagane jest podanie uzasadnienia, więc najbardziej typowym sposobem realizacji tej „kropki” jest użycie:

- spójników *so* lub *because*
I went to see this exhibition because I got two tickets from my friend;
I saw a nice photo so I decided to go inside.
- zdania okolicznikowego celu
I visited the gallery to see the pictures of my favourite photographer.

Jak widać z powyższych przykładów, kluczową strukturą gramatyczną w tym przypadku jest także czas przeszły. Ale uczeń mógł też wskazać powód pójścia na wystawę używając czasów teraźniejszych, np. poprzez odniesienie się do swoich zainteresowań tematem fotografii:

Photography has been my hobby for years.
I often take pictures myself and I want to learn from the best.

Inny przykład dobrej, choć mniej standardowej, realizacji pokazuje poniższy fragment pracy.

Warto zwrócić uwagę uczniów, że komunikat powinien być jak najbardziej czytelny dla odbiorcy. Jeżeli uczeń pisze: *I went to the photo exhibition. It is fantastic.*, nie jest jasne, czy podaje powód swojej wizyty, czy raczej opinię o obejrzanej wystawie. Takich wątpliwości nie mamy jednak, jeśli wypowiedź zostanie zmieniona na *I went to the photo exhibition because I heard it was fantastic.*

Element drugi:

- **opisz zdjęcie, które najbardziej Ci się podobało**

Uczeń powinien wykazać się znajomością środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych, pozwalających na zrealizowanie wymagania: uczeń opisuje ludzi, miejsca, przedmioty, czynności, zjawiska (5.1.)

Opisując zdjęcie uczeń mógł odnieść się zarówno do samej fotografii (np. opisać jej wielkość, kolorystykę lub sposób wykonania) jak i do sytuacji przedstawionej na tym zdjęciu (np. miejsce, osoby, wykonywane przez nie czynności).

W zależności od wybranej opcji przydatne do realizacji tego wymagania mogły okazać się:

- środki językowe umożliwiające wprowadzenie informacji o zawartości treściowej zdjęcia

In the picture there were a lot of flowers in a big garden.

The picture showed a beautiful black horse.

In the picture I could see a big ship.

- czas *Present Continuous* używany do opisu czynności wykonywanych przez osoby/zwierzęta przedstawione na zdjęciu

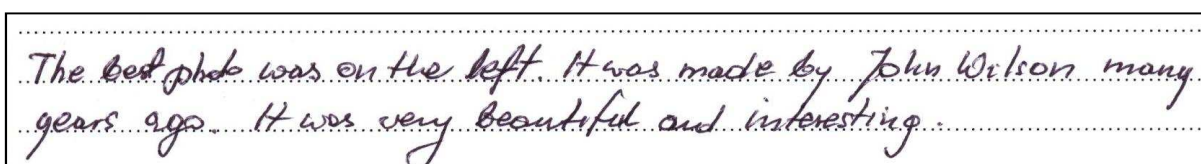
In this picture the people are dancing in the middle of the street.

- słownictwo wskazujące na cechy samego zdjęcia

The picture I liked was big and very colourful.

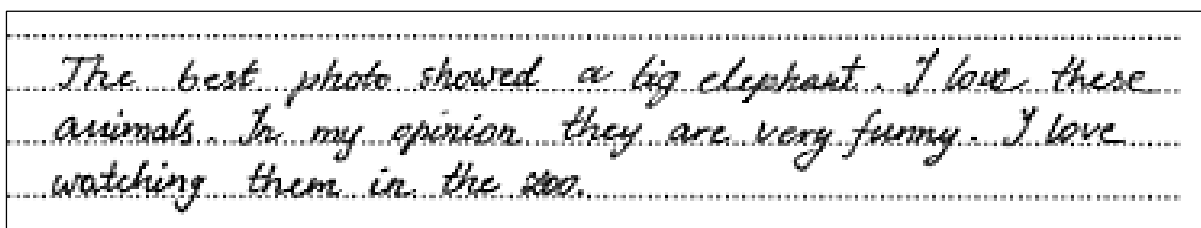
The quality of the picture was amazing./ The picture had a strange shape.

Warto podkreślić, że ten podpunkt polecenia wyraźnie wymagał opisanie zdjęcia, co nie jest równoznaczne z podaniem jakichkolwiek informacji o nim. Poniższy fragment pracy zawiera kilka informacji o zdjęciu oraz opinię autora tekstu, ale nie jest to opis fotografii.

The best photo was on the left. It was made by John Wilson many years ago. It was very beautiful and interesting.

W kolejnym przykładzie opis zdjęcia jest ograniczony do wskazania obiektu, który na nim występuje (duży słoń). Pozostała część pracy, mimo że jest związana tematycznie z wybranym zdjęciem, nie wnosi nic do jego opisu.

The best photo showed a big elephant. I love these animals. In my opinion they are very funny. I love watching them in the zoo.

Element trzeci:

- **napisz o swoich planach związanych z fotografowaniem.**

Odnośząc się do tego podpunktu uczeń powinien wykazać się znajomością środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych, pozwalających na zrealizowanie wymagania: uczeń opisuje [...] plany na przyszłość (5.7.)

Aby zrealizować ten element polecenia należało przede wszystkim znać i wykorzystywać struktury gramatyczne umożliwiające odnoszenie się do przyszłości. Uczeń mógł użyć na przykład:

- czasu *Present Continuous* (niezbędny stosowny okolicznik czasu wskazujący na przyszłość)
I'm starting a photography course in Warsaw in July.
- czasu *Future Simple*
I think I will buy a new camera to take much better pictures.
- wyrażenia *going to*
I'm going to take part in a photography camp this summer.

Najbardziej typowy sposób realizacji tego polecenia ilustruje poniższy fragment pracy ucznia.

Nie oznacza to jednak, że wykorzystanie konstrukcji gramatycznych wskazanych powyżej to jedyne właściwe rozwiązanie. Ostatni element polecenia w ciekawy sposób zrealizował autor kolejnej pracy. Użycie czasu przeszłego jest jak najbardziej uzasadnione, gdyż poprzednie zdanie *In future I'm going to be a photographer* jednoznacznie wskazuje na plan lub zamiar, a nabycie aparatu jest krokiem na drodze do tego celu.

Fragment kolejnej pracy to już znacznie mniej udany sposób realizacji tego elementu polecenia. Zdający wyraża co prawda chęć zostania fotografem, ale jest to jedyny fragment, który jest zgodny z poleceniem. Mimo że dalej uczeń pisze o planach, to nie mają one nic wspólnego z fotografowaniem, a to oznacza, że ten fragment pracy nie może być uznany za rozwinięcie trzeciej „kropki”.

Przedstawiona analiza pokazuje, że warunkiem pełnej realizacji każdego zadania egzaminacyjnego jest szczegółowa analiza polecenia pod kątem umiejętności, których opanowaniem należy się wykazać, oraz dobranie środków językowych (zarówno gramatycznych jak i leksykalnych), które pozwolą zdającemu na jak najpełniejsze i najbardziej precyzyjne zrealizowanie poszczególnych elementów polecenia. Co bardzo istotne, środki językowe umożliwiające spełnienie poszczególnych wymagań podstawy programowej mogą być odpowiednio dobrane w zależności od poziomu biegłości językowej danej grupy uczniów. Dla uczniów o niższych umiejętnościach ważne jest opanowanie najbardziej podstawowych struktur umożliwiających spełnienie poszczególnych wymagań. Celem uczniów o wyższym poziomie umiejętności jest natomiast opanowanie jak najszerszej gamy struktur, aby mogli uzyskać maksymalną liczbę punktów nie tylko w kryterium treści, ale też w kryterium zakresu środków językowych.

W tabeli poniżej podanych jest kilka wybranych wymagań z podstawy programowej wraz z przykładami środków językowych przydatnych do ich realizacji.

Wymaganie z podstawy programowej:	Przykładowe środki językowe
5.2) uczeń opisuje wydarzenia życia codziennego	<ul style="list-style-type: none"> ❖ użycie czasu <i>Present Simple</i> <i>I get up at 7a.m.</i> ❖ użycie przysłówków częstotliwości <i>After breakfast we always went sightseeing.</i> <i>At the camp we usually play volleyball in the afternoon.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ użycie określeń Present Simple <i>There is a sports event every day in the afternoon.</i>
5.4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości	<ul style="list-style-type: none"> ❖ użycie określeń pozwalających na opis wydarzeń przeszłych <i>First we went swimming, <u>then</u> we decided to play volleyball.</i> <i><u>Suddenly</u> my car broke down.</i> ❖ użycie czasów przeszłych <i>I <u>saw</u> him in the street last week. He <u>was walking</u> with a new girlfriend.</i>
7.2) uczeń uzyskuje [...] informacje i wyjaśnienia	<ul style="list-style-type: none"> ❖ tworzenie pytań w różnych czasach i/lub przy użyciu czasowników modalnych <i>How did you spend time on holiday in Greece?</i> <i>Can you tell me ...?</i> ❖ tworzenie pytań pośrednich <i>I would like to know...</i>
7.8) uczeń prosi o radę i udziela rady	<ul style="list-style-type: none"> ❖ wyrażanie prośby o radę: <i>Can you give me some advice?</i> <i>What should I do?</i> ❖ udzielanie rady <i>I think you should ...</i> <i>If I were you, I would ...</i> <i>You'd better...</i>
7.7) uczeń wyraża swoje emocje	<ul style="list-style-type: none"> ❖ użycie przymiotników opisujących emocje: <i>It was amazing!</i> <i>I felt so happy/sad/excited.</i> ❖ użycie czasowników wyrażających emocje: <i>I love ...</i> <i>I hate</i> ❖ zwroty używane do wyrażania emocji <i>What a pity!</i> <i>How wonderful!</i>

Opanowanie przez uczniów określonego spektrum środków językowych w zakresie wszystkich wymienionych w podstawie programowej umiejętności szczegółowych pozwoli im precyzyjnie wyrażać myśli i realizować kolejne elementy polecenia w sposób przejrzysty i bardziej świadomy.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka angielskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Analiza wyborów uczniów w zadaniach zamkniętych pokazuje, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte, i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Część zadań w arkuszu na poziomie podstawowym sprawdza umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna się ograniczyć wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Pytając o drogę równie często usłyszymy konkretne wskazówki, jak gdzieś dotrzeć,

jak i informację o tym, że ktoś nie wie lub nie jest pewien, jak nas pokierować. Reakcją typową (np. *idź prosto; skreć w lewo*) znajdziemy w każdym podręczniku, ale warto takie listy poszerzać, podając uczniom przykłady mniej typowych odpowiedzi i zachęcając ich do tworzenia/wymyślenia własnych. Zadania, w których uczniowie wykażą się większą samodzielnością i twórczym podejściem do ich rozwiązania, pozostaną w pamięci uczących się dużo dłużej. Praktyka taka sprawi też, że nie będą się czuli ograniczeni do stereotypowych rozwiązań, także w sytuacji egzaminacyjnej.

- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywną pracę nad jakością języka uczniów. Tymczasem brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje to też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania, zwłaszcza jeżeli w procesie nauczania mniej uwagi poświęca się na rozwijanie wiedzy w zakresie formy mówionej i pisanej słów.
- ❖ Zgodnie z podstawą programową uczeń powinien posiadać świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami). Istotne jest, by nauczyciele, wprowadzając podczas lekcji struktury charakterystyczne dla danego języka, zwracali uwagę uczniów na odmiennosć sposobu ich funkcjonowania w języku polskim oraz języku obcym. Ograniczy to stosowanie przez nich dosłownych tłumaczeń (tzw. kalki językowe), a w konsekwencji wpłynie pozytywnie na naturalność oraz poprawność ich wypowiedzi.
- ❖ Polecenie w wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym przygotowywane jest w taki sposób, aby sprawdzić opanowanie kilku wybranych umiejętności z podstawy programowej w zakresie tworzenia tekstów i reagowania językowego. Dlatego ważne jest, aby przyzwyczajając uczniów do wnikliwej analizy polecenia i planowania swojej wypowiedzi. W tym celu warto ćwiczyć na lekcjach dobieranie odpowiednich środków językowych do wykonania poszczególnych elementów polecenia i wskazywać uczniom różnorodne sposoby realizacji wymagania w taki sposób, aby uniknąć niejednoznaczności w pracy. W zależności od grupy językowej ten wachlarz wprowadzanych struktur może być mniej lub bardziej szeroki, ważne jest, aby każdy uczeń, niezależnie od swojego poziomu biegłości językowej, był w stanie zrealizować wymagania podstawy programowej w sposób przejrzysty i komunikatywny dla odbiorcy.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego (GA-P2-142) został przygotowany na podstawie arkusza GA-P1-142 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 25. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne – (arkusz GA-P2-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
19	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-P4-142, GA-P5-142, GA-P6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-P4-142 – Arial 16 pkt, GA-P5-142 – Arial 24 pkt. W arkuszu GA-P5-142 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. W przypadku arkuszy GA-P5-142 oraz GA-P6-142 na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 26. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne – (arkusze GA-P4-142, GA-P5-142, GA-P6-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
20	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P7-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

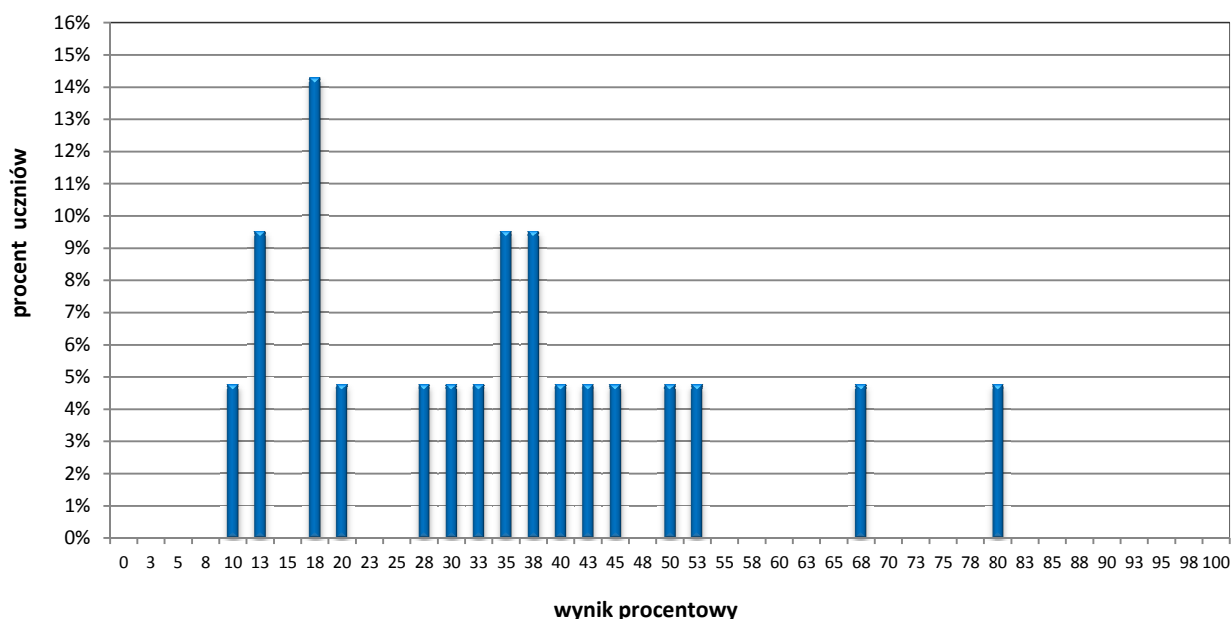
Tabela 27. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne – (arkusz GA-P7-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
52	25	98	55	55	58,5	18,5

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-P8-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Wykres 7. Rozkład wyników uczniów (arkusz GA-P8-142)

Tabela 28. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne – (arkusz GA-P8-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
307	20	100	60	60	60,6	16,9

Poziom rozszerzony

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka angielskiego (GA-R2-142) został przygotowany na podstawie arkusza GA-R1-142 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. Zmodyfikowany został także temat wypowiedzi pisemnej. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 29. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne – (arkusz GA-R2-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
17	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka angielskiego (GA-R4-142, GA-R5-142, GA-R6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GA-R4-142 – Arial 16 pkt, GA-R5-142 – Arial 24 pkt. W przypadku arkuszy GA-R5-142 oraz GA-R6-142 na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 30. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne – (arkusze GA-R4-142, GA-R5-142, GA-R6-142)

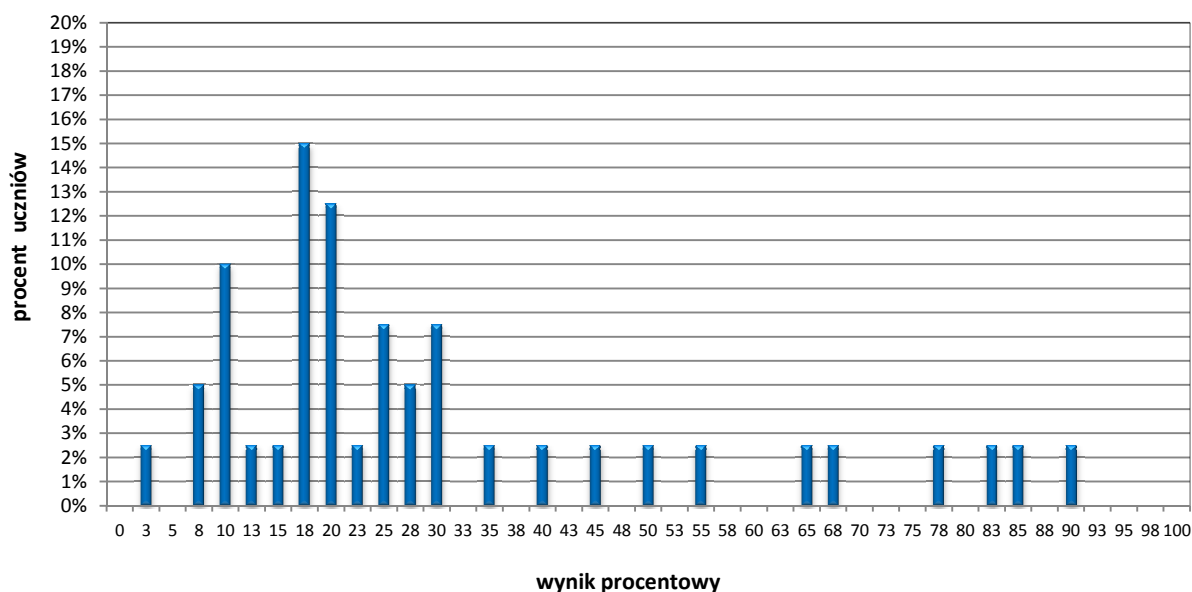
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
15	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R7-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 7 zadań (4 zadania zamknięte i 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Wykres 8. Rozkład wyników uczniów (arkusz GA-R7-142)

Tabela 31. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne – (arkusz GA-R7-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
40	3	90	21,3	18	30,6	23,3

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GA-R8-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań (10 zadań zamkniętych oraz 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Tabela 32. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne – (arkusz GA-R8-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
21	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Język niemiecki – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GN-P1-142)

Liczba uczniów		2 274
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	1 964
	z dysleksją rozwojową	310
	dziewczeta	1 171
	chłopcy	1 103
	ze szkół na wsi	838
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	765
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	414
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	257
	ze szkół publicznych	2 184
	ze szkół niepublicznych	90

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 33 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	1
	słabowidzący i niewidomi	4
	słabosłyszacy i niesłyszacy	8
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	126
	Ogółem	139

3. Przebieg egzaminu

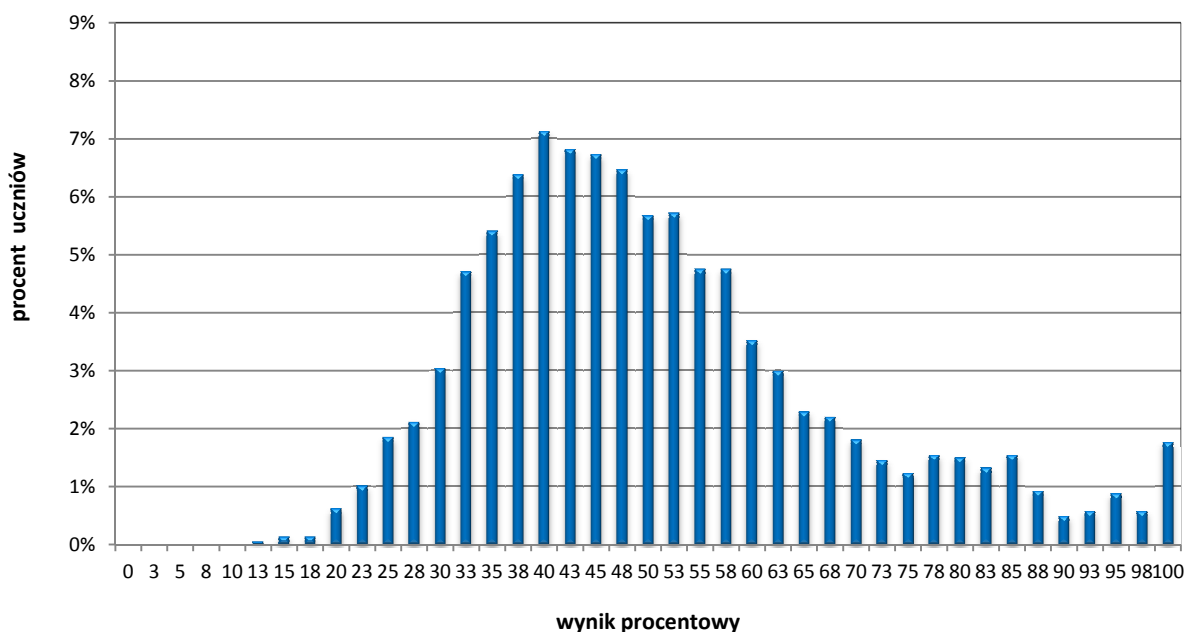
Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 80 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		182	
Liczba zespołów egzaminatorów		-	
Liczba egzaminatorów		-	
Liczba obserwatorów ¹⁵ (§ 143)		3	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	1
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	-
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-	
Liczba wglądów ¹ (§ 50)		0	

¹⁵Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GN-P1-142)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – (arkusz GN-P1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
2 274	13	100	47,5	40	51,1	17,6

Tabela 5. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności (arkusz GN-P1-142)

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	0	100	58,3	58	55,9	19,7
Znajomość funkcji językowych	0	100	50	50	50,4	21,3
Rozumienie tekstów pisanych	0	100	50	42	53	22,5
Znajomość środków językowych	0	100	33,3	33	38,9	26,1

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język niemiecki – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	1	
23	2	
25	4	
28	6	2
30	9	
33	12	3
35	17	
38	22	4
40	28	
43	34	
45	41	5
48	47	
50	53	
53	58	6
55	63	
58	67	
60	71	
63	74	
65	77	7
68	79	
70	82	
73	84	
75	85	
78	87	
80	89	
83	90	8
85	92	
88	93	
90	94	
93	96	
95	97	9
98	98	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka niemieckiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 89% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 11% zdających i znajduje się on w 7 staninie.

Średnie wyniki szkół¹⁶ na skali staninowej

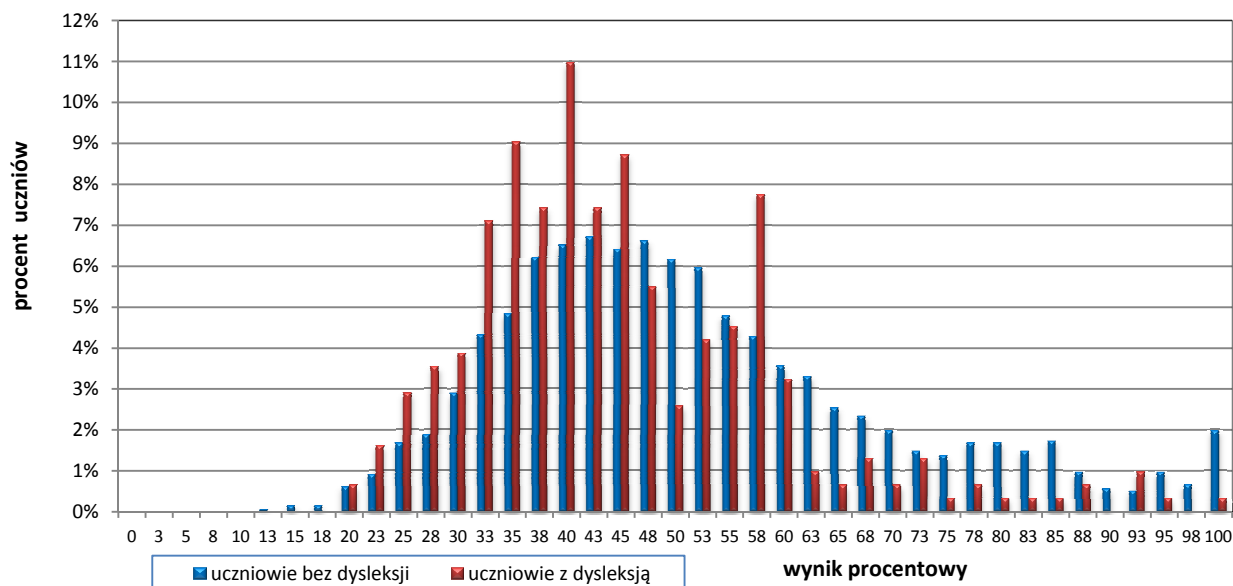
Tabela 7. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	26,5–36,5
2	36,6–40,8
3	40,9–45,0
4	45,1–49,6
5	49,7–54,6
6	54,7–60,1
7	60,2–67,5
8	67,6–76,8
9	76,9–100

Skala

samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

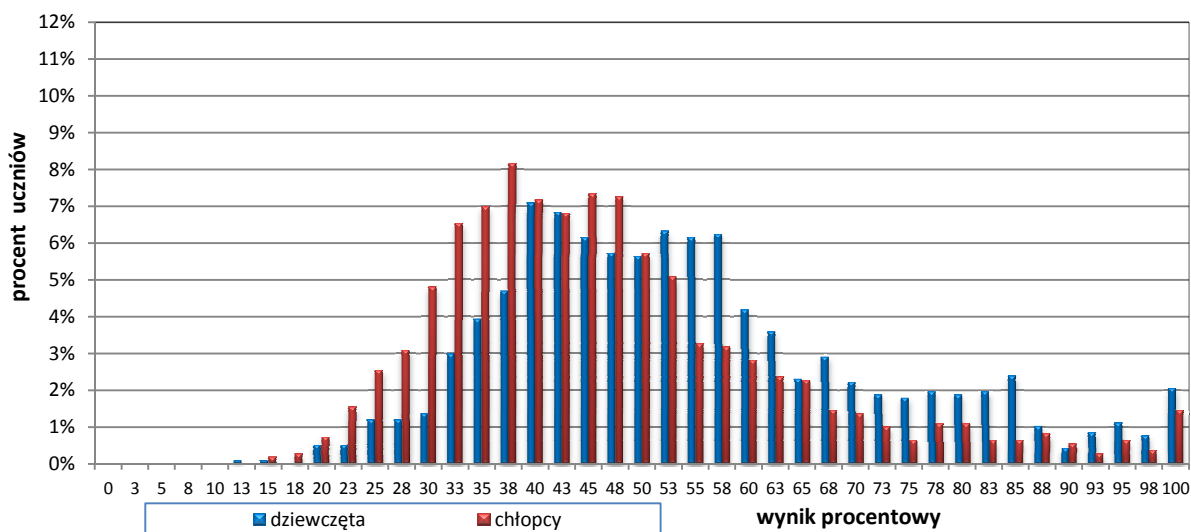
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją (arkusz GN-P1-142)

Tabela 8. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne – (arkusz GN-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	1 964	13	100	48,8	43	52,1	17,9
Uczniowie z dysleksją	310	20	100	42,5	40	44,9	14,1

¹⁶Pełną w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GN-P1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GN-P1-142)

Tabela 9. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne – (arkusz GN-P1-142)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	1 171	13	100	52,5	40	54,8	17,7
Chłopcy	1 103	15	100	45	38	47,2	16,6

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 10. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne – (arkusz GN-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	838	15	100	45,0	43	48,3	16,1
Miasto do 20 tys. mieszkańców	765	13	100	47,5	48	50,2	16,0
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	414	15	100	52,5	40	55,4	19,0
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	257	15	100	50,0	35	55,7	21,9

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 11. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne – (arkusz GN-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	2 184	13	100	47,5	40	50,7	17,3
Szkoła niepubliczna	90	30	100	55	100	60,1	21,6

Poziom wykonania zadań

Tabela 12. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	43
	1.2.		43
	1.3.		57
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	54
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	46
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	73
	2.2.		57
	2.3.		16
	2.4.		79
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	73
	3.2.		61
	3.3.		68
	IV. Reagowanie na wypowiedzi	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.
4.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	25
4.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	31
4.4.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	23
5.1.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	37
5.2.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	95
5.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	65
6.1.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	65
6.2.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	73
6.3.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	37

II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	7.1.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	47
	7.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	46
	7.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	71
	7.4.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	73
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	29
	8.2.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	39
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	47
	8.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	32
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	56
	9.2.		68
	9.3.		58
	9.4.		69
	9.4.		
I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	43
	10.2.		28
	10.3.		36
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	53
	11.2.		39
	11.3.		36

Język niemiecki – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GN-R1-142)

Liczba uczniów		978
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	852
	z dysleksją rozwojową	126
	dziewczeta	531
	chłopcy	447
	ze szkół na wsi	292
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	417
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	162
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	107
	ze szkół publicznych	929
	ze szkół niepublicznych	49

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 33 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 14. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	1
	słabosłyszacy i niesłyszący	6
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	0
	Ogółem	7

3. Przebieg egzaminu

Tabela 15. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

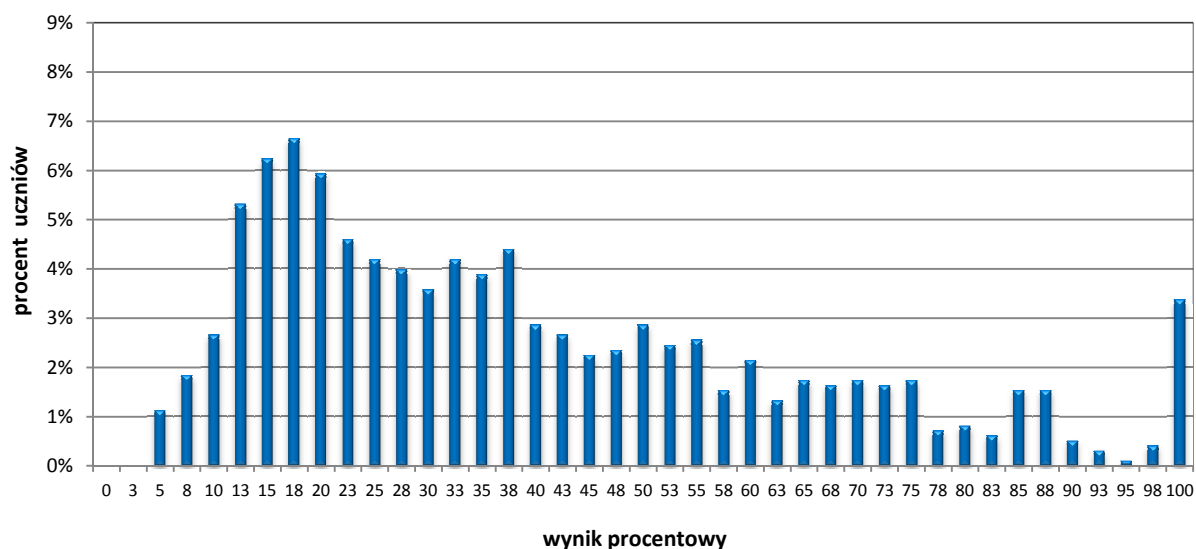
Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		108	
Liczba zespołów egzaminatorów		1*	
Liczba egzaminatorów		20*	
Liczba obserwatorów ¹⁷ (§ 143)		-	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	-
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-	
Liczba wglądów ³ (§ 50)		0	

*Dane dotyczą województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego

¹⁷Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 4. Rozkład wyników uczniów (arkusz GN-R1-142)

Tabela 16. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – (arkusz GN-R1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
978	5	100	32,5	18	39,5	24,5

Tabela 17. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności (arkusz GN-R1-142)

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	0%	100	50,0	60	53,3	23,7
Rozumienie tekstów pisanych	0%	100	40,0	20	44,8	27,5
Znajomość środków językowych	0%	100	10,0	0	19,6	24,7
Wypowiedź pisemna	0%	100%	40,0	0	40,2	36,7

Poziom wykonania zadań

Tabela 18. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	75	
	1.2.		69	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	66	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	61	
	1.5.		55	
	1.6.		52	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	34	
	2.2.		44	
	2.3.		27	
	2.4.		49	
3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.		33	
3.2.		59		
3.3.		51		
4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	32		
4.2.		43		
4.3.		42		
4.4.		35		
5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	67		
5.2.		47		
5.3.		39		
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	6	
	6.2.		34	
	6.3.		7	
	6.4.		19	
	6.5.		6	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	12	
	7.2.		14	
	7.3.		16	
	7.4.		52	
	7.5.		30	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi	8	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 5) wyraża i uzasadnia swoje poglądy, uczucia 7) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	treść	38
		7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia.	spójność i logika wypowiedzi	45
		1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych),	zakres środków językowych	43

	umożliwiających realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 1) człowiek – zainteresowania 5) życie rodzinne i towarzyskie – formy spędzania czasu wolnego 9) kultura – uczestnictwo w kulturze.	poprawność środków językowych	37
--	--	-------------------------------	----

Komentarz

Poziom podstawowy

Za rozwiązanie zadań z języka niemieckiego na poziomie podstawowym gimnazjaliści w województwie warmińsko-mazurskim uzyskali średnio 51% punktów.

Gimnazjaliści dość dobrze poradzi sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu, uzyskali w tej części arkusza najwyższy wynik 56% punktów możliwych do uzyskania. Największym wyzwaniem dla zdających były natomiast zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Uczniowie w tej części arkusza uzyskali 31% punktów możliwych do uzyskania. Poniżej przyjrzymy się kilku wybranym problemom, jakie pojawiły się przy rozwiązywaniu tegorocznego arkusza.

W części arkusza sprawdzającej umiejętność rozumienia ze słuchu uczniowie dość dobrze poradzi sobie z zadaniami, w których musieli określić główną myśl tekstu, tzn. z zadaniem 1.5. i 3.3. (57% prawidłowych odpowiedzi w województwie warmińsko-mazurskim).

W przypadku zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji sukces zdających często uzależniony był od zasobu struktur leksykalnych, jaki opanowali. Wybór nieprawidłowej odpowiedzi często spowodowany był brakiem zrozumienia poszczególnych wyrazów. Jako przykład ilustrujący tę sytuację może posłużyć zdanie 1.1., które poprawnie rozwiązało 43% gimnazjalistów.

1.1. Was ist Veras Tante von Beruf?

Transkrypcja:

- Felix:* Das Foto ist sehr schön, Vera. Hast du es gemacht?
Vera: Nein, meine Tante.
Felix: Ist sie Fotografin?
Vera: Nein, aber Fotografieren ist ihr Hobby. In den Sommerferien fliegt sie ins Ausland und fotografiert Menschen und die Natur. Im Geounterricht zeigt sie dann ihren Schülern die schönsten Fotos.

Tekst będący podstawą tego zadania wydaje się być łatwy, nie zawiera skomplikowanych struktur leksykalno-gramatycznych, a mimo to uczniowie wybierali błędne rozwiązania. Można przypuszczać, że dość często występujące w tekście słownictwo z częstką „Foto-” (*Foto, Fotografin, Fotografieren, fotografiert, Fotos*) tak bardzo skupiło uwagę uczniów na zawodzie fotografa, że nie analizowali innych informacji, jakie zawierał tekst.

Innym zadaniem w grupie zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji było zadanie 2. Polegało ono na przyporządkowaniu do każdej z czterech osób prezentu, który zamierza ona podarować.

Personen		Geschenke	
2.1.	Anna	☐	A. eine Computermaus
2.2.	Robert	☐	B. ein Kriminalfilm
2.3.	Markus	☐	C. ein Plüschtier
2.4.	Jasmin	☐	D. eine Torte
			E. ein Buch

Transkrypcja:

Robert: Hallo, Anna! Hast du schon ein Geschenk für Martha gekauft?

Anna: Noch nicht. Ich will etwas übers Internet kaufen. Martha hat gesagt, ihre Maus ist kaputt. Ich kaufe ihr also eine neue. Und du, Robert? Hast du schon etwas für sie gewählt?

Robert: Ja, aber mein Geschenk ist nicht so praktisch wie deins. Ich habe keine Geschenkideen. Aber ich will Martha einen Teddy kaufen.

Anna: Wie süß! Sie freut sich bestimmt über ein Maskottchen. Und was kaufen die anderen, Markus und Jasmin? Hast du sie gefragt?

Robert: Markus hat gesagt, dass Martha gerne Krimis liest. Er kauft ihr also einen Krimi. Sie liest in jeder freien Minute.

Anna: Das stimmt. Also... Alles ist schon vorbereitet. Getränke, Obst und Gemüsesalat. Wir brauchen nur noch etwas Süßes.

Robert: Jasmin hat eine gute Idee. Als Geschenk wird sie heute eine große Schokoladentorte für Martha backen. Ihre Mutter hilft ihr dabei.

Zadanie 2.3. okazało się najtrudniejszym zadaniem w całym arkuszu (poprawnie rozwiązało je tylko 16% zdających). Większość przystępujących do egzaminu wybierała błędną odpowiedź B. („ein Kriminalfilm”). Uczniowie nie zwrócili uwagi na występujący dwukrotnie w zdaniu czasownik „lesen” („Markus hat gesagt, dass Martha gerne Krimis liest. Er kauft ihr also einen Krimi. Sie liest in jeder freien Minute.”), odnoszący się do książki (kryminału), (odpowiedź E.). Występujące w nagraniu słowo „Krimis” uczniowie kojarzyli przede wszystkim z filmem, a nie z książką. Zdający bardzo często wybierają rozwiązania najbardziej oczywiste, brzmiące identycznie lub bardzo podobnie do fragmentów tekstów słyszanych, zamiast skupić uwagę na wszystkich jego szczegółach. Może to jednak skutkować, tak jak to miało miejsce właśnie w zadaniu 2.3., wyborem złej odpowiedzi.

W tym samym zadaniu warto zwrócić uwagę np. na jednostkę 2.4., która okazała się łatwa. Uczniowie nie mieli trudności ze wskazaniem prezentu, który podaruje Jasmin. W tym przypadku wykorzystano to samo słowo w tekście oraz zadaniu. Na podstawie zdania „Jasmin hat eine gute Idee. Als Geschenk wird sie heute eine große Schokoladentorte für Martha backen.“ 79% gimnazjalistów z obu województw zaznaczyło prawidłową odpowiedź D. („eine Torte”).

Podobne zjawisko obserwujemy w zadaniach sprawdzających umiejętność rozumienia tekstów pisanych. Poniższe zadanie (8.2.) ilustruje taką sytuację:

Hallo, Tina,
heute bin ich etwas später zu
Hause. Deck bitte **den Tisch!**
Oma kommt um 14.00 Uhr. **Hole**
sie vom Bahnhof **ab**. Ich habe
etwas Gutes für euch **gekocht**
und in den Kühlschrank gestellt.
Küsschen
Mama

8.2. Was soll Tina machen?

- A. Das Mittagessen **kochen**.
- B. **Den Tisch** sauber machen.
- C. Die Oma nach Hause **bringen**.

Z przytoczonego przykładu widać, że w odpowiedziach błędnych A. i B. znajdują się wyrazy lub fragmenty wyrazów brzmiące identycznie jak w tekście. W odpowiedzi prawidłowej natomiast czasownik *jdn abholen* był zastąpiony czasownikiem *jdn bringen*, stąd taki wariant odpowiedzi wydał się zdającym nieatrakcyjny. Zadanie prawidłowo rozwiązało 39% uczniów.

Najtrudniejszym zadaniem w zakresie rozumienia tekstów pisanych było zadanie 8.1. w którym zdający mieli określić główną myśl tekstu. Jedynie 29% zdających wybrało prawidłową odpowiedź C. Uczniowie koncentrowali swoją uwagę na słowach, które dobrze znali, i które jednoznacznie kojarzyły się albo z chorobą (odpowiedź A.) albo ze szkołą (odpowiedź B.). W tekście nie pada czasownik „*sich treffen*” (spotykać się). Dopiero opis całej sytuacji przedstawiony w mailu pozwala wyciągnąć wniosek, że tematem tej wiadomości jest spotkanie z psychologiem.

<p>Nachricht ✉</p> <p>von: <input type="text" value="gabi12@net.de"/></p> <p>an: <input type="text" value="mimirosa@net.de"/></p> <p>Betreff: <input type="text" value="Zukunft ☺"/></p> <p>Liebe Melanie, wie geht's dir? Hast du keine Grippe mehr? Heute war ein Berufspsychologe in unserer Schule. Er erzählte über verschiedene Berufe. Er fragte auch nach unseren Interessen und Noten. Der Psychologe gab uns Tipps zu den besten Berufen. Liebe Grüße Gabi</p>	<p>8.1. Worüber schreibt Gabi?</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Über ihre Krankheit. B. Über ihre Lehrer. C. Über ein Treffen.
---	---

W zakresie zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych mniej trudności sprawiły uczniom wiązki zadań 5. i 6., najwięcej – wiązka 4., w której uczniowie przyporządkowywali odpowiednie reakcje językowe do dwukrotnie wysłuchanych wypowiedzi.

Najprostszym dla uczniów w całym arkuszu okazało się zadanie 5.2. Wyniki pokazują, że dobrze opanowali oni zwrot „*Danke sehr*” będący reakcją na formę grzecznościową „*Guten Appetit!*”. 95% zdających wskazywało poprawną odpowiedź. Zaskakujący jest natomiast fakt, że zadanie 6.3. poprawnie rozwiązało tylko 37% uczniów. Zdający nie potrafili wskazać poprawnej formy powitania w języku niemieckim „*Grüß dich, Jens!*”. Wielu z nich wybierało formę pożegnania „*Tschüs, Jens!*”, co jest typowym błędem interferencyjnym.

W obszarze znajomości funkcji językowych najtrudniejsze okazało się zadanie 4. Uczniowie uzyskali w tym zadaniu średnio 33% punktów. Najtrudniejsza dla zdających w tym zadaniu była jednostka 4.4. (wyrażanie prośby o powtórzenie bądź wyjaśnienie). 23% uczniów poprawnie przyporządkowało właściwą reakcję B. „*Kannst du den Titel wiederholen?*” do wypowiedzi „*Ich habe das Magazin „Reise & Preise“ gekauft*”. Większość z nich wybierała błędną odpowiedź C. „*Ich wünsche dir eine gute Reise.*”. Prawdopodobnie sugerowali się oni występującym w zdaniu rzeczownikiem „*Reise*”. Dodatkowa trudność polegała na tym, że właściwą reakcją na zdanie oznajmujące było pytanie, co dla ucznia jest sytuacją mniej standardową.

Porównując poziom wykonania zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych, można zauważyć, że uczniowie lepiej radzą sobie z zadaniami, w których sytuacja i reakcja są zapisane w arkuszu, gorzej, kiedy muszą wybrać odpowiednią reakcję na komunikat słuchany.

Wśród zadań trudnych znalazły się także wiązki zadań 10. i 11., sprawdzające znajomość środków językowych. Treść zadania 10. dotyczyła opisu pokoju i jego planowanego remontu. Ponad połowa tegorocznych trzecioklasistów nie potrafiła uzupełnić zdania 10.1. odpowiednim wyrazem spośród wyrazów podanych w tabeli, co może świadczyć o brakach w zasobie słownictwa z zakresu tematycznego DOM (nierozróżnianie znaczeń rzeczowników „*Einfamilienhaus*” i „*Hochhaus*”). W zadaniu już na początku została podana informacja, że chodzi o budynek wielopiętrowy i właśnie dzięki tej informacji uczeń powinien wiedzieć, który z podanych typów domów należy wybrać.

Analiza wyników uzyskanych przez zdających w zadaniu 11., sprawdzającym znajomość struktur gramatycznych pokazuje, że uczniowie mają problemy z odmianą czasownika „*finden*” w czasie teraźniejszym (36% prawidłowych rozwiązań w województwie warmińsko-mazurskim), oraz z odmianą zaimka zwrotnego w celowniku (39% prawidłowych odpowiedzi).

Poziom rozszerzony

Za rozwiązanie zadań z języka niemieckiego na poziomie rozszerzonym gimnazjaliści uzyskali średnio 40% możliwych do uzyskania punktów. W województwie warmińsko-mazurskim zdający najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność rozumienia ze słuchu (średni wynik 53%). Z kolei najtrudniejszymi okazały się dla uczniów zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik 20%). Przyczyny popełnianych przez uczniów błędów w zadaniach sprawdzających umiejętność rozumienia ze słuchu oraz rozumienia tekstów pisanych można szukać w pobieżnym słuchaniu/czytaniu tekstów. Ilustracją tego może być zadanie 2.3., które zostało poprawnie rozwiązane jedynie przez 27% uczniów.

A. Alle Bücher stehen alphabetisch geordnet im **Regal**.

B. In meinem Zimmer herrscht große **Unordnung**.

C. An den Wänden meines Zimmers sind Poster.

D. Ich habe meine Möbel selbst gewählt.

E. Ich räume mein Zimmer selbst auf.

Transkrypcja:

Wypowiedź 3.

Ich habe ein kleines, gemütliches Zimmer. Ich brauche nicht viel Platz. Von 8 bis 17 Uhr bin ich in der Schule und dann fahre ich noch zum Volleyballtraining oder Fotokurs. Oft komme ich spät nach Hause und bin schon müde. Ich mache trotzdem **Ordnung**, denn es gefällt mir, wenn meine Kleider im Schrank hängen und die CDs im **Regal** stehen.

W przypadku wypowiedzi 2.3. uczniowie wybierali odpowiedzi A. i B. częściej niż odpowiedź prawidłową E. W prezentowanym przykładzie widać, że uczniowie wybierając odpowiedź, nie koncentrują się na treści całego tekstu lecz wybierają odpowiedź, w której słyszą w tekście takie samo pojedyncze słowo znajdujące się w zadaniu. Zadanie polegało na tym, aby poprawnie zidentyfikować wyrażenia synonimiczne „*aufräumen*“ i „*Ordnung machen*“. W odpowiedzi B. użyto słowa „*Unordnung*“, które jest antonimem słowa „*Ordnung*” pojawiającego się w tekście. Mimo przedrostka „*Un-*” odpowiedź stała się dla uczniów tak atrakcyjna, że właśnie ją wybierali.

W zadaniach sprawdzających umiejętność rozumienia tekstów pisanych zdający uzyskali 45% punktów możliwych do zdobycia. Zdający poradzili sobie lepiej z zadaniem 3., sprawdzającym umiejętność określania głównej myśli tekstu niż z zadaniem 4., w którym musieli określić związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Najtrudniejsza do uzupełniania okazała się luka 4.1. 32% zdających podało prawidłową odpowiedź E. Pozostała grupa uczniów nie zidentyfikowała logicznego połączenia między zdaniami. W poprawnej odpowiedzi pojawia się rzeczownik „*Privates*”, którego określeniem jest zaimek wskazujący „*Das*”, znajdujący się w kolejnym zdaniu w tekście.

Telefonieren immer und überall – dem Sprecher macht es Spaß, aber die Anderen sind genervt, wenn man z.B. laut über die letzte Geburtstagsparty erzählt. Das interessiert fremde Menschen auf der Straße nicht. **4.1.** ____ Das kann man doch zu Hause ruhig am Telefon besprechen. Wenn man alleine ist.

E. Deswegen sollte Privates privat bleiben.

Również luka 4.4. sprawiła uczniom trudność. Poprawnie uzupełniło ją 35% zdających. Poprawna odpowiedź to zdanie B. „*Der Gesprächspartner kann uns sehr gut hören.*” W kolejnym zdaniu znajduje się zaimek osobowy „*ihn*“, który bezpośrednio odnosi się do słowa „*Der Gesprächspartner*”.

Was tun, wenn das Handy klingelt und man gerade auf einer Party ist? Man sollte nicht schreien. **4.4.** ____ Nur wir hören ihn nicht.

B. Der Gesprächspartner kann uns sehr gut hören.

W zadaniu 5., sprawdzającym umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji, wyniki w poszczególnych jednostkach były bardziej zróżnicowane. Zadanie 5.1. wykonało poprawnie 67% zdających.

5.1. ____

Peter möchte etwas für seine Gesundheit tun. Er sucht eine **Wintersportart** und träumt von einer großen Karriere als Profisportler. Sein Ziel will er **im Team** erreichen. Jedes Wochenende hat er Zeit.

C.
SPORTKLUB VÖLS – bietet Freizeit- und Leistungssport. Wer **in einer Mannschaft** als Fortgeschrittener spielen möchte, sollte sich sofort zum Training mit bekannten Trainern melden. Besonders beliebt sind Ballsportarten und **Eishockey**. Das Training findet samstags und sonntags statt.

Uczniowie poprawnie wyszukali w ofercie klubu sportowego informacje zbieżne z oczekiwaniami Petera (zaznaczenia w tekście powyżej). Większość z nich poprawnie połączyła m.in. słowo *Wochenende* z dniami tygodnia *Samstag* oraz *Sonntag*. Co ciekawe, w zadaniu 5.3., które rozwiązało poprawnie znacznie mniej zdających (39%), uczniowie zasugerowali się prawdopodobnie również informacją dotyczącą terminu.

5.3. _____

Jan achtet auf einen gesunden Lebensstil. Schwimmen interessiert ihn aber nicht mehr. Er sucht nach einer neuen Sportdisziplin mit einer Lebensphilosophie. Er will seinen Charakter formen und in Harmonie leben. Vormittags hat er Zeit. An den Wochenenden ist er beschäftigt.

W profilu Jana również znajduje się informacja o weekendzie, lecz chłopiec właśnie wtedy na zajęcia chodzić nie może. Tymczasem wielu uczniów wybrało propozycję weekendowego kursu (odpowieź C), co wskazuje, że nie zrozumieli oni zdania podkreślonego w tekście. Oprócz terminu zajęć, ważną też była informacja dotycząca ich rodzaju. Chłopiec poszukiwał dla siebie innej, niestandardowej dyscypliny: „*Er sucht nach einer neuen Sportdisziplin mit einer Lebensphilosophie. Er will seinen Charakter formen und in Harmonie leben.*” W tekście oferty należało zwrócić uwagę na takie wyrażenia jak : „*Im Training schulen sie Konzentration und Respekt. Meditation gehört auch zum Programm.*”

Wiele trudności sprawiły uczniom przystępującym do egzaminu na poziomie rozszerzonym zadania otwarte 6. i 7., sprawdzające znajomość struktur leksykalno-gramatycznych.

Zadanie 6. polegało na uzupełnieniu luk w krótkim tekście podanymi wyrazami. Wyrazy te uczeń powinien przekształcić na właściwą formę, tak aby powstał spójny i logiczny tekst. Jedynie 14 % zdających poradziło sobie z wymaganiami tego zadania. Bardzo często zdający opuszczali to zadanie, co może świadczyć o tym, że nie opanowali oni sprawdzanych w zadaniu struktur leksykalno-gramatycznych.

Uczniowie, którzy podejmowali próbę rozwiązania zadania, uzupełniali luki źle dobranymi wyrazami, co świadczy o niezrozumieniu przez nich treści tekstu. Wielu z uczniów uzupełniało tekst źle odmienionymi bądź nieodmienionymi formami podanych wyrazów.

Najwięcej trudności sprawiło uczniom uzupełnienie luk w zadaniach 6.1., i 6.5. W obu przypadkach jedynie niewielki odsetek gimnazjalistów wykonał to zadanie prawidłowo (w zadaniu 6.1. 6% poprawnych odpowiedzi, w zadaniu 6.5. – 6%). Zadanie 6.1. sprawdzało umiejętność tworzenia liczby mnogiej rzeczownika „*Kino*”, natomiast zadanie 6.5. umiejętność odmiany przymiotnika „*populär*” po rodzajniku nieokreślonym. W zadaniu 6.3. zdający mieli wykazać się umiejętnością tworzenia liczebnika porządkowego „*dritten*”. 7% gimnazjalistów w województwie warmińsko-mazurskim rozwiązało to zadanie prawidłowo. Co piąty uczeń uzupełnił właściwie lukę w zadaniu 6.4. rzeczownikiem „*Rolle*” w liczbie mnogiej, a co trzeci – lukę w zadaniu 6.2. poprawnie odmienionym czasownikiem „*heißen*”.

Także zadanie 7., polegające na tłumaczeniu fragmentów zdań, okazało się trudne dla tegorocznych trzecioklasistów.

- 7.1. Ich kann nicht länger bleiben, denn ich muss um 20.00 Uhr (*być w domu*) _____

7.2. Der Deutschkurs macht ihm (*dużo przyjemności*) _____.
7.3. Die Tomatensuppe (*smakuje*) _____ mir sehr gut.
7.4. (*Jak długo*) _____ spielst du Tennis?
7.5. Das Konzert findet (*w czwartek*) _____ statt.

Niewiele ponad połowa gimnazjalistów prawidłowo przetłumaczyła fragment pytania w zadaniu 7.4., a tylko co trzeci uczeń poprawnie uzupełnił zdanie 7.5. wyrażeniem „*am Donnerstag*”. Przyczyną błędu często było pomylenie przyimka lub dni tygodnia („*Dienstag*” / „*Donnerstag*”). 12% gimnazjalistów z woj. warmińsko-mazurskiego poprawnie przetłumaczyło na język niemiecki wyrażenie „*być w domu*”. Uczniowie często myślą wyrażenia „*zu Hause*” oraz „*nach Hause*”. Właśnie z tego powodu mogła wynikać błędna odpowiedź. Częstą przyczyną niepowodzeń w tych zadaniach było także popełnianie błędów ortograficznych, co uniemożliwiało przyznanie punktu. Należy

pamiętać, że w zadaniach 6. i 7. wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.

Zagadnienie „pod lupą”

Analiza wyników uzyskanych przez uczniów piszących egzamin, pokazuje, że jednym z najtrudniejszych zadań jest dla zdających zadanie 8. na poziomie rozszerzonym, sprawdzające umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. To tutaj sprawdzane są najbardziej złożone umiejętności w zakresie przekazywania określonych w poleceniu informacji, nadawania wypowiedzi określonej formy, zachowania logicznego toku formułowania myśli, wreszcie posługiwania się w sposób sprawny strukturami leksykalno-gramatycznymi. Trudności związane z realizacją tego zadania wynikają z wielu czynników. Przyjrzyjmy się niektórym z nich.

Zadanie 8. składa się z trzonu zadania, w którym opisana jest sytuacja komunikacyjna oraz trzech elementów polecenia tzw. „kropek”.

Zadanie 8. (0–10)

Twój kolega z Niemiec poinformował, że przyjeżdża do Ciebie w najbliższy weekend. W e-mailu do kolegi:

Trzon

- napisz, jak zareagowała Twoja rodzina na wiadomość o jego przyjeździe
- opisz pogodę zapowiadaną na weekend
- przedstaw plany na wspólne spędzenie czasu.

Elementy polecenia tzw. „kropki”

Istotnym jest, jakie informacje zawarte są w trzonie zadania. To w tym miejscu zamieszczony jest opis sytuacji, w jakiej znajduje się piszący oraz informacja, do kogo adresuje wiadomość. Zdarza się, że uczniowie pobieżnie odczytują treść poleceń, nie analizując, jakich informacji oczekuje się w pisany przez nich tekście.

W tegorocznym zadaniu, e-mail miał być reakcją na wiadomość, jaką zdający otrzymał od kolegi o jego planowanej wizycie w Polsce. Zdarzało się, że uczniowie zamiast napisać e-mail do kolegi z Niemiec, formułowali wypowiedź do innej osoby i opisywali przyjazd kolegi z Niemiec. Przykładem błędnego zrozumienia polecenia jest zamieszczona poniżej wypowiedź jednego z tegorocznych zdających:

Hallo!
Wie geht's? Mir geht's gut. Was gibt es neues bei dir? Meine Freund Karim fährt zu mir im Urlaub. Meine Familie sehr, unser liebster Mutter spricht, dass Karim ist toll. Vater ist super. Im Urlaub nicht hat Regen

Przykład błędnego zrozumienia podanego w poleceniu adresata maila.

Ten przykład pokazuje, jak ważne jest aby uczeń wnikliwie czytał polecenie i umiał odnaleźć w nim wskazówki do wykonania zadania, od których uzależniona jest ocena treści pracy.

W każdej kolejnej edycji egzaminu sprawdzane są różne umiejętności szczegółowe, które zawarte są w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Realizując kolejne elementy polecenia, uczeń powinien wykazać się tymi umiejętnościami. Stąd istotna jest analiza treści zadania właśnie pod tym kątem.

Realizacja zadania 8. wymaga od ucznia opanowania szerokiego spektrum umiejętności. Przeanalizujmy to na przykładzie tegorocznego egzaminu.

Pierwszy element polecenia brzmiał:

- **napisz, jak zareagowała Twoja rodzina na wiadomość o jego przyjeździe.**

Przy realizacji tego elementu polecenia uczeń powinien wykazać się następującymi umiejętnościami z podstawy programowej:

- uczeń przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości (5.3.)
- uczeń przedstawia opinie innych osób (5.6.).

Aby spełnić wymienione wymagania, uczeń powinien dysponować odpowiednimi środkami leksykalno-gramatycznymi. Na przykład użyć:

- przymiotników opisujących reakcję rodziny
Meine Mutter ist zufrieden.
- konstrukcji umożliwiających przedstawienie opinii rodziny
Mein Vater findet es toll, dass du kommst.
Mein Bruder sagt, dass er freut sich.

Do poprawnej realizacji tego elementu polecenia uczeń mógł użyć czasu przeszłego np. *Meine Mutter hat sich gefreut* lub teraźniejszego, np. *Meine Mutter bereitet ein Zimmer für dich vor.*

Drugi element polecenia brzmiał:

- **opisz pogodę zapowiadaną na weekend.**

Przy realizacji tego elementu polecenia uczeń powinien wykazać się znajomością środków leksykalnych oraz gramatycznych, pozwalających na zrealizowanie wymagania: uczeń opisuje [...] zjawiska (5.1.).

Do opisu pogody można było użyć:

- odpowiednich przymiotników opisujących zjawiska atmosferyczne, tj.: *sonnig, windig, regnerisch*, itd.
- wyrażen czasownikowych, tj.: *Es regnet, Es scheint die Sonne.*

Zadaniem ucznia było opisanie pogody, jaka przewidywana jest na najbliższy weekend, stąd ważne było także użycie czasu przyszłego *Am Samstag wird es schön sein.* lub czasu teraźniejszego w połączeniu z odpowiednimi okolicznikami czasu *Am Wochenende scheint die Sonne.* lub zdania okolicznikowego czasu *Wenn du kommst, regnet es.*

Trzeci element polecenia brzmiał:

- **przedstaw plany na wspólne spędzenie czasu.**

Przy realizacji tego elementu polecenia uczeń powinien wykazać się znajomością środków leksykalnych oraz gramatycznych, pozwalających na zrealizowanie wymagania: uczeń opisuje plany na przyszłość (5.7.).

Aby w pełni zrealizować ten element polecenia, należało użyć na przykład:

- czasu teraźniejszego (niezbędny stosowny okolicznik czasu wskazujący na przyszłość)
Am Wochenende gehen wir ins Kino und dann essen wir Eis.
- czasu przyszłego
Am Wochenende werden wir ins Kino gehen und dann Eis essen.

Inny niż wymagany w zadaniu czas prezentowanych treści może powodować, że piszący przekazuje inną informację i nie zrealizuje tym samym wymagania podstawy programowej o planach na przyszłość. Poniższy przykład jest ilustracją takiej sytuacji.

Wir sind am Montag ins Kino
gegangen. Du hast meine
Freunde getroffen.

Oprócz znajomości struktur gramatycznych do realizacji zadania niezbędne było wykorzystanie środków leksykalnych z zakresu tematycznego życie rodzinne i towarzyskie – formy spędzania czasu wolnego. Na przykład: *ins Theater gehen, ein Museum besuchen, Bücher lesen, im Wald wandern*. Istotne znaczenie dla poprawnego wykonania tego elementu polecenia było zaprezentowanie planów, które byłyby realizowane wspólnie z odwiedzającym ucznia kolegą z Niemiec. Wskazane było użycie zaimków wskazujących na wspólne działania, np. *wir / du und ich / für uns*. Zdarzało się, że uczniowie podawali plany na najbliższy weekend, ale nie dotyczyły one wspólnych działań, np. *Am Wochenende gehe ich ins Kino*. Takie przedstawienie planów nie było realizacją wymagania z polecenia.

Warunkiem pełnej realizacji zadania egzaminacyjnego jest zatem jego analiza pod kątem wymagań szczegółowych wymienionych w podstawie programowej oraz niezbędnych do napisania tekstu struktur leksykalnych i gramatycznych. Środki językowe umożliwiające spełnienie poszczególnych wymagań podstawy programowej mogą być odpowiednio dobrane w zależności od poziomu biegłości językowej danej grupy uczniów. Dla uczniów o niższych umiejętnościach ważne jest opanowanie najbardziej podstawowych struktur umożliwiających spełnienie poszczególnych wymagań. Celem uczniów o wyższym poziomie umiejętności jest natomiast opanowanie jak najszerszej gamy struktur, aby mogli uzyskać maksymalną liczbę punktów nie tylko w kryterium treści, ale też w kryterium zakresu środków językowych.

Poniżej przedstawiono przykładowe środki językowe, które mogłyby być pomocne przy realizacji innych wybranych wymagań z podstawy programowej.

Wymaganie z podstawy programowej:	Przykładowe środki językowe
5.5) uczeń wyraża i uzasadnia swoje poglądy, uczucia	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wyrażenia: <i>Ich denke, ...</i> <i>Ich finde, ...</i> ❖ Użycie zdania podrzędnego ze spójnikiem „dass“ <i>Ich meine, dass ...</i> <i>Ich glaube, dass ...</i>
7.7) uczeń wyraża swoje emocje	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Użycie przymiotników opisujących pozytywne i negatywne emocje: <i>Ich bin glücklich.</i> <i>Ich fühle mich schlecht, deprimiert.</i> ❖ Użycie czasowników wyrażających emocje: <i>Das nervt mich.</i> <i>Das ärgert mich.</i> <i>Das freut mich.</i>
7.8) uczeń prosi o radę i udziela rady	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Użycie czasowników modalnych takich <i>sollen</i> oraz <i>können</i> <i>Du solltest ...</i> <i>Könntest du mir sagen, wie...</i> ❖ Użycie czasownika <i>bitten</i> <i>Schreib mir, bitte, was /wie /wem...</i>
7.2) uczeń uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Umiejętne budowanie pytań tworzonych za pomocą inwersji: <i>Ist der Tisch frei?</i> ❖ Umiejętne budowanie pytań W-Fragen: <i>Wann fährt der Zug ab?</i>

Opanowanie przez uczniów określonego spektrum struktur leksykalno-gramatycznych w zakresie wymienionych w podstawie programowej umiejętności szczegółowych pozwoli uczniom precyzyjnie formułować myśli i konsekwentnie w pełni realizować kolejne elementy polecenia.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka niemieckiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Analiza wyborów uczniów w zadaniach zamkniętych pokazuje, że zdający bardzo często udzielają odpowiedzi sugerując się pojedynczymi słowami występującymi w tekstach. Bardzo ważne jest zwracanie uwagi uczniów na kontekst, w jakim poszczególne słowa są użyte, i ich powiązanie z opcjami w zadaniu. Wykonanie zadania z podręcznika nie powinno polegać jedynie na sprawdzeniu rozwiązań poprzez odczytanie poprawnych odpowiedzi. Dobrą praktyką jest wymaganie od uczniów, aby potrafili uzasadnić zarówno wybór opcji właściwej, jak i powody odrzucenia opcji, które są dystraktorami w zadaniu. Dzięki temu bardziej świadomie będą wybierać odpowiedzi na egzaminie.
- ❖ Część zadań na egzaminie sprawdza umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna ograniczyć się wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Ważne jest, aby pokazać uczniom oraz uczyć ich reakcji mniej standardowych. Warto poszerzać listy reakcji w różnych sytuacjach komunikacyjnych i egzekwować od uczniów odpowiedzi bardziej oryginalnych.
- ❖ Uczniowie uzyskali stosunkowo niskie wyniki w zadaniu sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Ważne, aby w ramach pracy z różnorodnymi tekstami (także tymi zawartymi w podręczniku) analizować je także pod tym kątem. Należy zwracać uwagę uczniów na różnorodne rodzaje związków w tekście (np. logiczne, leksykalne, gramatyczne) oraz na typowe wyrażenia, które np. wskazują na kontynuację myśli, wprowadzają przeciwny punkt widzenia lub zapowiadają ilustrację jakiegoś problemu przykładem. Uczniowie powinni też umieć identyfikować, do czego odnoszą się poszczególne zaimki czy chronologicznie porządkować fakty, na przykład poprzez wskazywanie okoliczników czasu. Warto też ćwiczyć z nimi pisanie krótkich, kilkuzdaniowych tekstów, w taki sposób, aby każde kolejne zdanie wynikało z poprzedniego lub było z nim połączone jakimś elementem leksykalnym lub strukturą gramatyczną. W ten sposób zwiększy się świadomość tekstu, który uczniowie czytają, jak i spójność ich własnych wypowiedzi pisemnych.
- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywną pracę nad jakością języka uczniów. Tymczasem brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje to też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.
- ❖ Polecenie w wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym przygotowywane jest w taki sposób, aby sprawdzić opanowanie kilku wybranych umiejętności z podstawy programowej w zakresie tworzenia tekstów i reagowania językowego. Dlatego ważne jest, aby przyzwyczajać uczniów do wnikliwej analizy polecenia i planowania swojej wypowiedzi. W tym celu warto ćwiczyć na lekcjach dobieranie odpowiednich środków językowych do wykonania poszczególnych elementów polecenia i wskazywać uczniom różnorodne sposoby realizacji wymagania w taki sposób, aby uniknąć niejednoznaczności w pracy. W zależności od grupy językowej ten wachlarz wprowadzanych struktur może być mniej lub bardziej szeroki, ważne jest, aby każdy uczeń, niezależnie od swojego poziomu biegłości językowej, był w stanie zrealizować wymagania podstawy programowej w sposób przejrzysty i komunikatywny dla odbiorcy.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Arkusz zadań dla uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera z zakresu języka niemieckiego (GN-P2-142) został przygotowany na podstawie arkusza GN-P1-142 zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie otrzymali zadania dostosowane pod względem graficznym: wyróżniono informację o numerze każdego zadania i liczbie punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie, zwiększono odstęp między wierszami w tekstach i zastosowano pionowy układ odpowiedzi. W związku z wydłużonym czasem trwania egzaminu na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Przy każdym zadaniu zamkniętym umieszczono informację o sposobie zaznaczenia właściwej odpowiedzi.

Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera

Tabela 19. Wyniki uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – parametry statystyczne – (arkusz GN-P2-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka niemieckiego (GN-P4-142, GN-P5-142, GN-P6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GN-P4-142 – Arial 16 pkt, GN-P5-142 – Arial 24 pkt. W arkuszu GN-P5-142 materiał ikonograficzny został dodatkowo opisany. W przypadku arkuszy GN-P5-142 oraz GN-P6-142 na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 20. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne – (arkusze GN-P4-142, GN-P5-142, GN-P6-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
4	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P7-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 9 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz znajomość funkcji językowych.

Tabela 21. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne – (arkusz GN-P7-142)

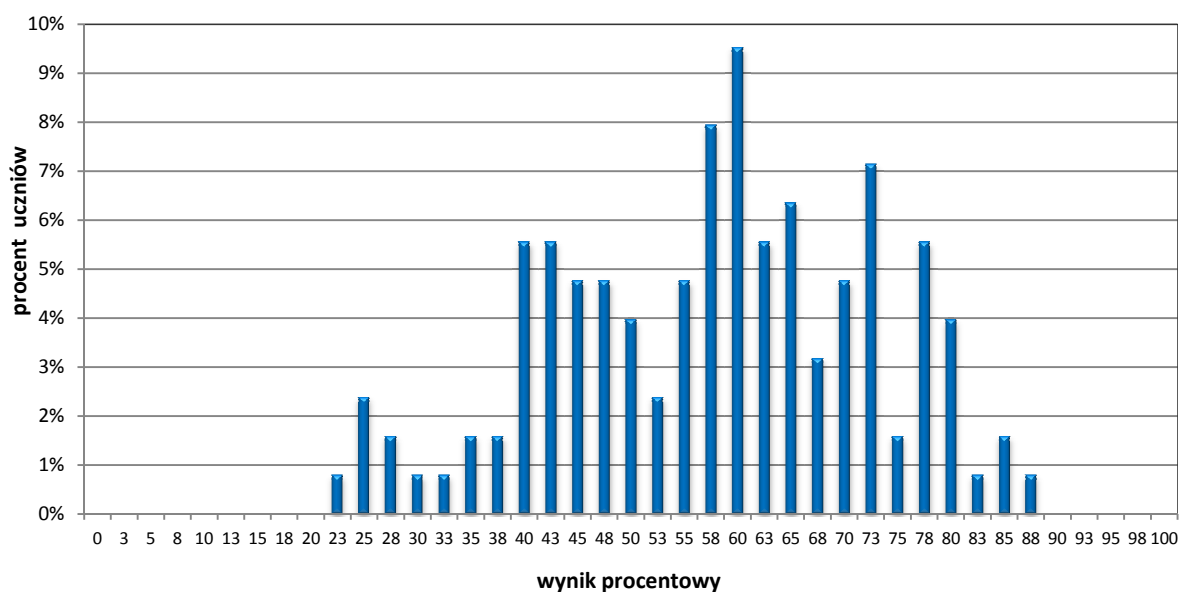
Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
8	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-P8-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 13 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Wykres 5. Rozkład wyników uczniów (arkusz GN-P8-142)

Tabela 22. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne – (arkusz GN-P8-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
126	23	88	60	60	57,6	15

Poziom rozszerzony

Opis arkuszy dla uczniów słabowidzących i niewidomych

Arkusze dla uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych z zakresu języka niemieckiego (GN-R4-142, GN-R5-142, GN-R6-142) zostały przygotowane na podstawie arkusza standardowego zgodnie z zaleceniami specjalistów. Uczniowie słabowidzący otrzymali arkusze, w których dostosowano wielkość czcionki: GN-R4-142 – Arial 16 pkt, GN-R5-142 – Arial 24 pkt. W przypadku arkuszy GN-R5-142 oraz GN-R6-142 na płycie CD do zadań sprawdzających rozumienie tekstów słuchanych wydłużono przerwy przeznaczone na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Dla uczniów niewidomych przygotowano arkusze w brajlu.

Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych

Tabela 23. Wyniki uczniów słabowidzących i uczniów niewidomych – parametry statystyczne – (arkusze GN-R4-142, GN-R5-142, GN-R6-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
1	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Opis arkusza dla uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GN-R7-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz składał się z 7 zadań (4 zadania zamknięte i 3 zadania otwarte), sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów pisanych, znajomość środków językowych oraz wypowiedź pisemna.

Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących

Tabela 24. Wyniki uczniów słabosłyszących i uczniów niesłyszących – parametry statystyczne – (arkusz GN-R7-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
6	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Język rosyjski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GR-P1-142)

Liczba uczniów		383
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	342
	z dysleksją rozwojową	41
	dziewczeta	209
	chłopcy	174
	ze szkół na wsi	278
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	85
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	12
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	8
	ze szkół publicznych	373
	ze szkół niepublicznych	10

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 18 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	1
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	10
	Ogółem	11

3. Przebieg egzaminu

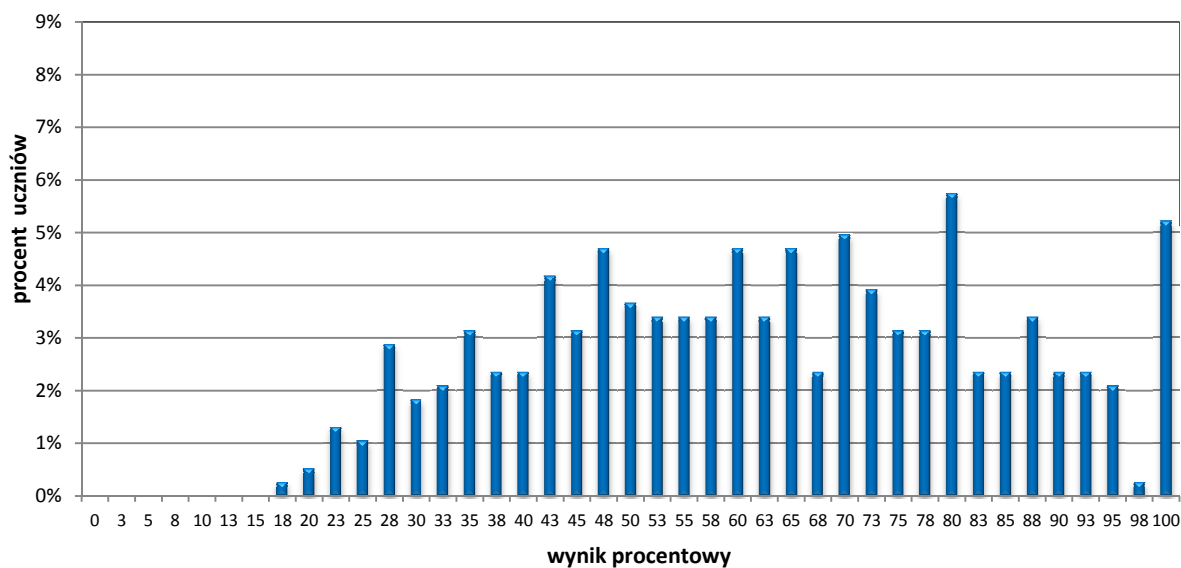
Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 80 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		43	
Liczba zespołów egzaminatorów		-	
Liczba egzaminatorów		-	
Liczba obserwatorów ¹⁸ (§ 143)		-	
Liczba unieważnień ¹	w przypadku		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	-
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-	
Liczba wglądów ¹ (§ 50)		0	

¹⁸Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 1. Rozkład wyników uczniów (arkusz GR-P1-142)

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – (arkusz GR-P1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
383	18	100	62,5	80	62,4	21

Tabela 5. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności (arkusz GR-P1-142)

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	8	100	66,7	67	66,8	20,3
Znajomość funkcji językowych	0	100	80,0	100	73	25,2
Rozumienie tekstów pisanych	0	100	50,0	42	55,1	25,2
Znajomość środków językowych	0	100	50,0	33	50,7	28,4

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 6. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język rosyjski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	2	
23	2	
25	4	
28	5	
30	7	2
33	10	3
35	13	
38	16	
40	19	
43	23	4
45	27	
48	31	
50	35	
53	39	5
55	43	
58	47	
60	52	
63	56	
65	59	6
68	63	
70	67	
73	71	
75	74	
78	78	7
80	81	
83	84	
85	88	
88	90	8
90	93	
93	95	
95	97	9
98	98	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 81% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 19% zdających i znajduje się on w 7 staninie.

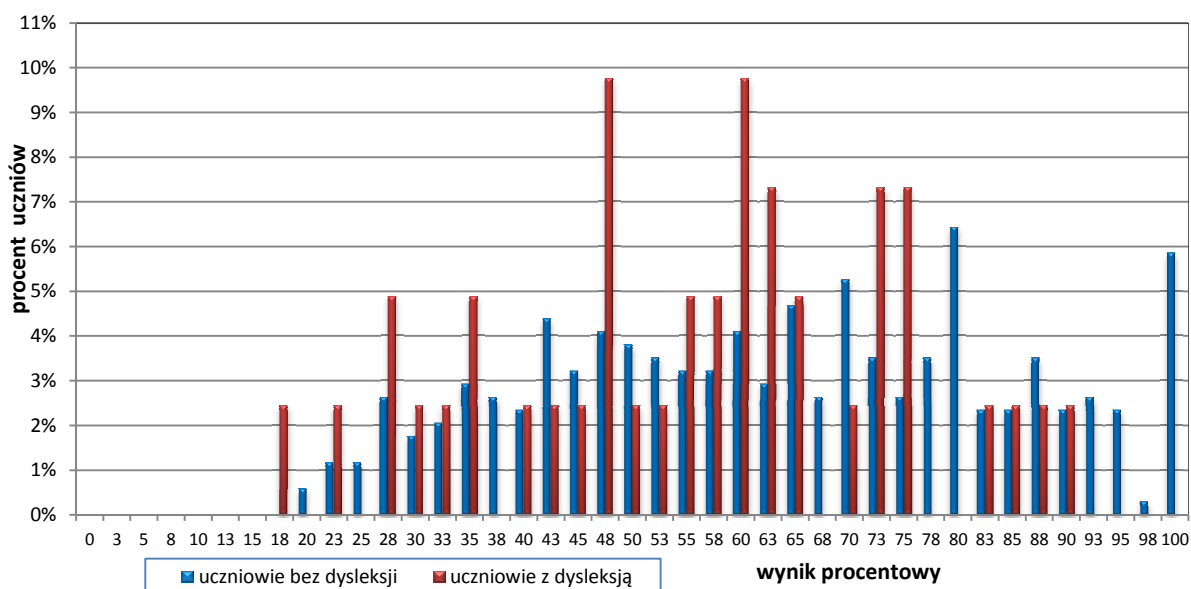
Średnie wyniki szkół¹⁹ na skali staninowej

Tabela 7. Wyniki szkół na skali staninowej

Stanin	Przedział wyników (w %)
1	9,2–15,8
2	15,9–21,5
3	21,6–26,8
4	26,9–32,2
5	32,3–38,9
6	39,0–48,0
7	48,1–61,7
8	61,8–82,1
9	82,2–100

Skala staninowa umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach. Uzyskanie w kolejnych latach samego poziomu osiągnięć.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

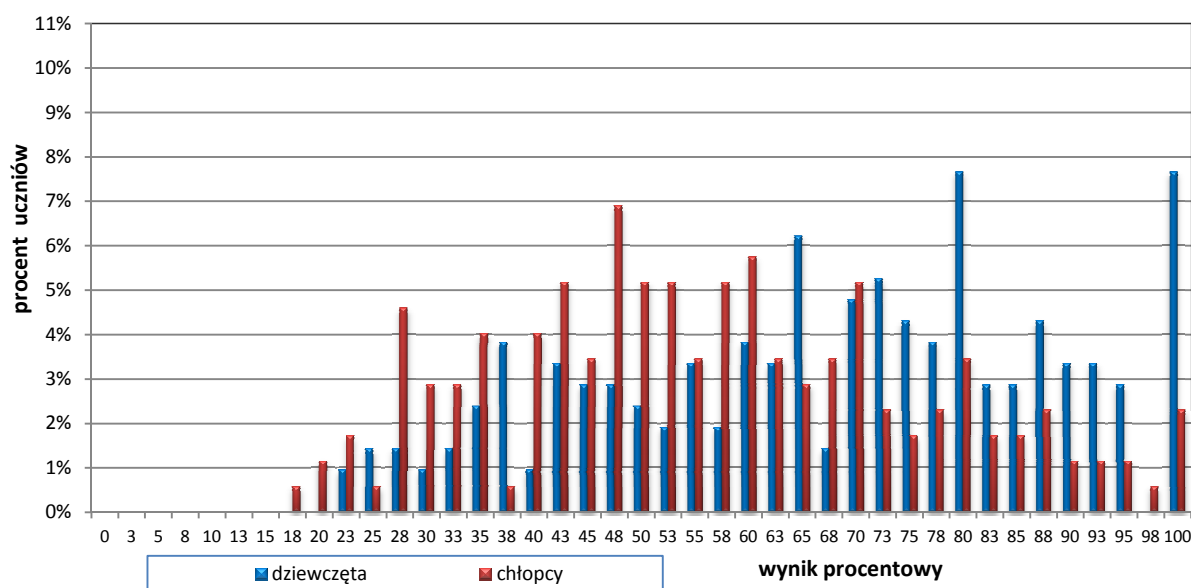
Wykres 2. Rozkłady wyników uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową (arkusz GR-P1-142)

Tabela 8. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne – (arkusz GR-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	342	20	100	65	80	63,2	21,2
Uczniowie z dysleksją	41	18	90	57,5	48	55,8	18,3

¹⁹Ilećroć w niniejszym sprawozdaniu jest mowa o wynikach szkół w 2014 roku, przez szkołę należy rozumieć każdą placówkę, w której liczba uczniów przystępujących do egzaminu była nie mniejsza niż 5. Wyniki szkół obliczono na podstawie wyników uczniów, którzy wykonywali zadania z arkusza GR-P1-142.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Wykres 3. Rozkłady wyników dziewcząt i chłopców (arkusz GR-P1-142)

Tabela 9. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne – (arkusz GR-P1-142)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	209	23	100	70	80	67,6	20,7
Chłopcy	174	18	100	55	48	56,2	19,7

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 10. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły – parametry statystyczne – (arkusz GR-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	278	23	100	65	70	65,1	20
Miasto do 20 tys. mieszkańców	85	18	100	47,5	48	50,8	19,3
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	12	50	100	80	80	79,6	15,8
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	8	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 11. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych – parametry statystyczne – (arkusz GR-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	373	18	100	62,5	80	62,6	21
Szkoła niepubliczna	10	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Poziom wykonania zadań

Tabela 12. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	77
	1.2.		67
	1.3.		72
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	56
	1.5.	2.4) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	37
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	74
	2.2.		66
	2.3.		74
	2.4.		92
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	67
	3.2.		58
	3.3.		60
IV. Reagowanie na wypowiedzi	4.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	49
	4.2.	6.1) Uczeń nawiązuje kontakty towarzyskie.	81
	4.3.		85
	4.4.		63
	5.1.	6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	60
	5.2.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	82
	5.3.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie.	71
	6.1.	6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	70
	6.2.		83
	6.3.	6.5) Uczeń wyraża swoje opinie.	86
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	54
	7.2.		46
	7.3.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	74
	7.4.		73
	8.1.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	60
	8.2.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	55
	8.3.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	72
	8.4.		44
	9.1.		46
	9.2.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	28
	9.3.		46
9.4.	62		

I. Znajomość środków językowych	10.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	49
	10.2.		38
	10.3.		55
	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	64
	11.2.		60
	11.3.		37

Język rosyjski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 13. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GR-R1-142)

Liczba uczniów		143
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	127
	z dysleksją rozwojową	16
	dziewczeta	80
	chłopcy	63
	ze szkół na wsi	121
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	19
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	2
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	143
	ze szkół niepublicznych	0

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 18 uczniów – laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych oraz laureatów konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 14. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	0
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 15. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		18	
Liczba zespołów egzaminatorów		1*	
Liczba egzaminatorów		10*	
Liczba obserwatorów ²⁰ (§ 143)		-	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	-
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-	
Liczba wglądów ³ (§ 50)			

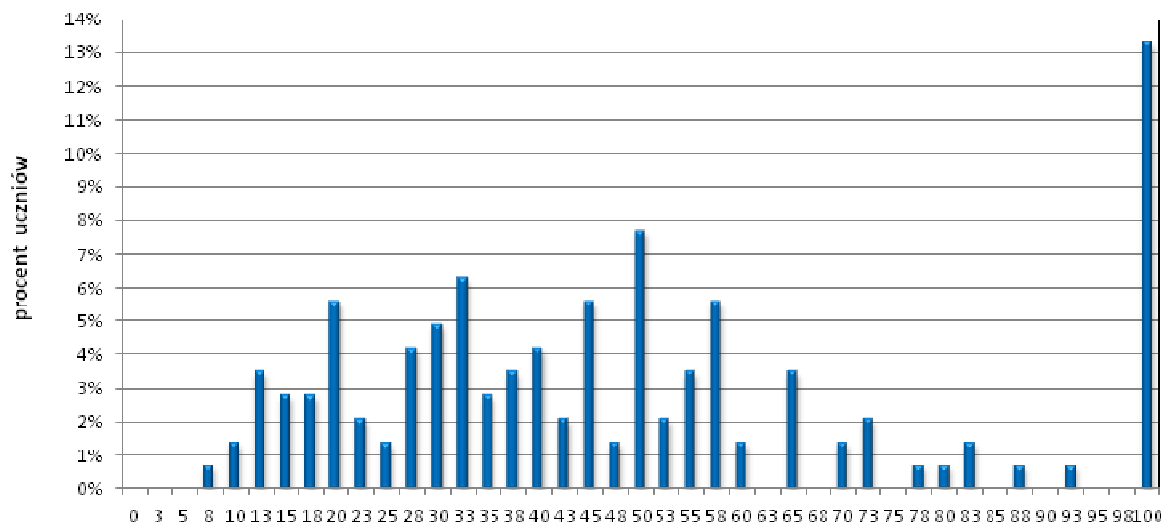
*Dane dotyczą województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego

²⁰Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Wykres 4. Rozkład wyników uczniów (arkusz GR-R1-142)

wynik procentowy

Tabela 16. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – (arkusz GR-R1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
143	8	100	45	100	48,7	26,8

Tabela 17. Tabela 25. Wyniki uczniów w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności(arkusz GR-R1-142)

	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Rozumienie ze słuchu	0	100	60	100	57,8	27,7
Rozumienie tekstów pisanych	0	100	40	40	49,7	28,4
Znajomość środków językowych	0	100	20	0	34,2	33,2
Wypowiedź pisemna	0	100	50	40	53	30,7

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 18. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język rosyjski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	2	
8	4	
10	8	2
13	13	
15	18	3
18	24	
20	28	4
23	32	
25	36	
28	40	
30	44	5
33	48	
35	52	
38	55	
40	58	
43	61	6
45	63	
48	66	
50	69	
53	72	
55	74	7
58	77	
60	79	
63	81	
65	83	
68	85	
70	87	
73	88	8
75	89	
78	90	
80	92	
83	93	
85	94	9
88	95	
90	96	
93	96	
95	97	9
98	98	
100	100	

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka rosyjskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 92% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 8% zdających i znajduje się on w 8 staninie.

Poziom wykonania zadań

Tabela 19. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe/Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)	
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	41	
	1.2.		80	
	1.3.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	57	
	1.4.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	69	
	1.5.		63	
	1.6.	2.4) Uczeń określa intencję nadawcy/autora tekstu.	73	
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	47	
	2.2.		37	
	2.3.		55	
	2.4.		56	
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	3.1.	3.2) Uczeń określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	49	
	3.2.		30	
	3.3.		40	
	4.1.	3.6) Uczeń rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	55	
	4.2.		41	
	4.3.		50	
	4.4.		45	
	5.1.	3.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	59	
	5.2.		62	
	5.3.		67	
I. Znajomość środków językowych	6.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	29	
	6.2.		22	
	6.3.		46	
	6.4.		60	
	6.5.		36	
	7.1.	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	52	
	7.2.		31	
	7.3.		22	
	7.4.		15	
	7.5.		28	
I. Znajomość środków językowych III. Tworzenie wypowiedzi IV. Reagowanie na wypowiedzi	8	5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne, np. e-mail: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości 6) przedstawia opinie innych osób 7) opisuje plany na przyszłość 9) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji. 7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego, np. e-mail, w typowych sytuacjach: 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia.	treść	53
		spójność i logika wypowiedzi	63	

	1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), umożliwiających realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów: 1) człowiek 5) życie rodzinne i towarzyskie – formy spędzania czasu wolnego 13) świat przyrody.	zakres środków językowych	50
		poprawność środków językowych	45

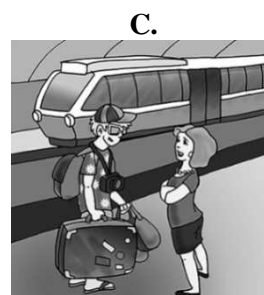
Кomentarz

Poziom podstawowy

Gimnazjaliści przystępujący w tym roku do egzaminu z języka rosyjskiego na poziomie podstawowym uzyskali najwyższe wyniki za rozwiązanie zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych (średni wynik 73%). Najtrudniejsze, podobnie jak w latach ubiegłych, były zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik 51%). Zdający lepiej opanowali umiejętność rozumienia tekstów słuchanych (67%) niż pisanych (55%). Poniżej przyjrzymy się kilku wybranym problemom, jakie pojawiły się podczas rozwiązywania tegorocznego testu.

W części sprawdzającej rozumienie ze słuchu uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji. Trudniejsze okazały się zadania sprawdzające umiejętność określenia intencji nadawcy/autora tekstu i kontekstu wypowiedzi. Jako przykład może posłużyć zadanie 1.4.

1.4. Где можно услышать этот диалог?

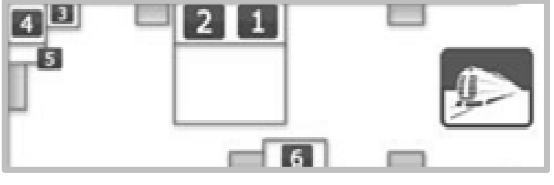

Transkrypcja:

- Молодой человек, осторожнее! Куда Вы с таким огромным чемоданом?! Вы ведь весь экран зрителям загродили!
- Куда-куда! На своё место! А что мне с чемоданом делать, если до поезда ещё четыре часа осталось? Я на море еду – отдыхать!
- Вы бы ещё лежак с собой взяли!
- Да не кричите Вы! Фильм уже начался! Людям смотреть мешаете!

W zadaniu zdający miał wybrać obrazek przedstawiający miejsce, w którym odbywa się rozmowa, czyli określić kontekst sytuacyjny. Poprawną odpowiedź B. wybrało 56% zdających. Miejscem, w którym odbywa się ta rozmowa, jest kino, na co wskazują typowe dla kina zwroty: *экран, зрители, фильм начался, смотреть мешаете*, które występują na początku i na końcu dialogu. Wyzwaniem dla uczniów mogła być niecodzienna sytuacja przedstawiona w dialogu. Na początku jest mowa o bagażu – *огромный чемодан* kojarzy się z podróżą, dlatego często uczniowie wybierali odpowiedź C., sugerując się zwrotami dotyczącymi podróży: *чемодан, еду, поезд* lub zaznaczali odpowiedź A., słysząc zwroty o wypoczynku: *море, отдыхать, лежак*.

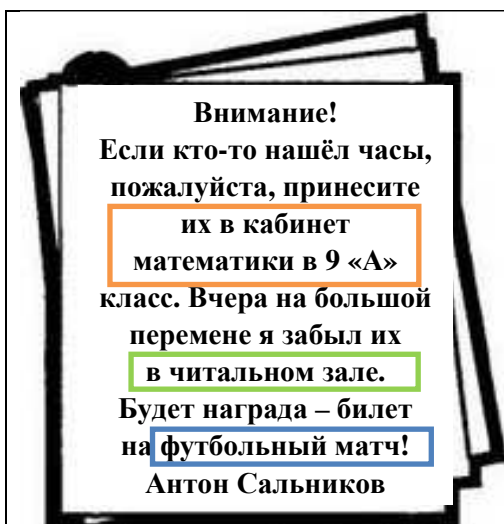
W części sprawdzającej rozumienie tekstów pisanych uczniowie dobrze poradzili sobie z umiejętnością określania kontekstu wypowiedzi, więcej problemów sprawiło im wyszukiwanie określonej informacji w tekście. Przykładem było zadanie 7., w którym sprawdzane są obie umiejętności. W tym zadaniu cztery teksty powiązane były jednym zakresem tematycznym – podróż pociągiem.

<p>7.1.</p> <p>Уважаемые пассажиры!</p> <p>Домашних животных можно перевозить только в клетках.</p> <p>За больших собак следует заплатить дополнительно в кассе №3.</p> <p>По всем вопросам обращайтесь к дежурному по вокзалу.</p>	<p>7.2.</p> <p>СХЕМА I ЭТАЖА ВОКЗАЛА</p> <p>1. ЗАЛ ОЖИДАНИЯ 2. РЕСТОРАН 3. КИОСК 4. КАМЕРЫ ХРАНЕНИЯ 5. СПРАВОЧНОЕ БЮРО 6. БИЛЕТНЫЕ КАССЫ</p> <p>ВЫХОД К ПОЕЗДАМ →</p>
<p>7.3.</p> <p>Внимание!</p> <p>Участников проекта «Поезд дружбы» просим собраться на большой перемене в кабинете биологии.</p> <p>Директор</p>	<p>7.4.</p> <p>НЕ ВЫСОВЫВАТЬСЯ ИЗ ОКОН ВАГОНА</p>

A. Этот текст можно увидеть в поезде.
 B. Это объявление можно прочитать в школе.
 C. В этом тексте есть информация о том, где можно пообедать.
 D. Здесь есть информация о том, где находится дежурный по вокзалу.
 E. В этом тексте есть информация о том, как взять в поездку четвероногого друга.

W zadaniu 7.3. 74% uczniów wybrało prawidłową odpowiedź B., skupiając się na zwrotach odnoszących się do szkoły, mimo iż w ogłoszeniu występuje słowo *поезд* i tę tematykę wzmacnia materiał ilustracyjny. Najtrudniejsze w tej wiązce było zadanie 7.2., które prawidłowo rozwiązało 46% zdających. Zadaniem uczniów było wskazanie tekstu, w którym znajduje się informacja, gdzie można zjeść obiad. Po wnikliwym przeczytaniu schematu dworca zdający powinni byli zorientować się, że jednym z pomieszczeń na dworcu jest restauracja, jednoznacznie kojarząca się ze spożywaniem posiłku.

W obszarze sprawdzającym rozumienie tekstów pisanych warto też zwrócić uwagę na zadanie 8.4., w którym uczeń miał znaleźć określone informacje.

8.4. Антон оставил часы в/на

- A. школьной библиотеке.
- B. спортивной площадке.
- C. кабинете математики.

Atrakcyjną dla uczniów okazała się błędna odpowiedź C., ponieważ w tekście i w zadaniu pojawia się ten sam zwrot *кабинет математики*. Niektórzy gimnazjaliści zaznaczali odpowiedź B., która mogła być atrakcyjna ze względu na podobieństwo wyrazów *футбольный, спортивный* do ich odpowiedników w języku polskim. Natomiast prawidłową odpowiedź A. zazaczyło tylko 44% uczniów, ponieważ nie była ona podana wprost – należało zrozumieć i skojarzyć zwroty: *в читальном зале – в школьной библиотеке*.

Niewątpliwym sukcesem uczniów okazała się znajomość funkcji językowych. Przyjrzyjmy się wiązce zadań 4. Jej analiza pokazuje, że uczniowie dobrze poradzili sobie z zadaniami 4.2. i 4.3., w których należało przyporządkować odpowiedzi do pytań dotyczących określenia wieku i miejsca zamieszkania. Cieszy fakt, iż uczniowie wykazali się umiejętnością uzyskiwania i przekazywania prostych informacji o sobie. Natomiast mieli oni problemy ze wskazaniem prawidłowej odpowiedzi na pytanie 4.1. *На кого ты похожа?* Kluczowe do rozwiązania tego zadania było zrozumienie konstrukcji z krótką formą przymiotnika w funkcji orzecznika.

Największą trudność w arkuszu sprawiły uczniom zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Średni wynik uzyskany przez zdających w tej części arkusza wykracza niewiele ponad 50%. Spośród dwóch zadań z tego obszaru trudniejszym dla uczniów okazało się zadanie 10. niż zadanie 11.

A. ужин	B. летнее	C. хорошо	D. зимнее	E. плохо	F. завтрак
<p>Не знаю, как вы, а я обожаю 10.1. ____ утро! Пение птиц, шум листьев за окном, весёлый свист чайника – все эти звуки сливаются в один радостный концерт. А ещё запах цветов! Свежий 10.2. ____ на столе на веранде, какао с булочкой.. И я с оптимизмом верю, что сегодня всё обязательно будет 10.3. ____, что всё удастся и получится. Здравствуй, новый день!</p>					

Należało zwrócić uwagę, że w ramce podane były po dwa alternatywne wyrazy z każdej kategorii gramatycznej. Przy rozwiązywaniu tego typu zadania warto pamiętać, że wybór poprawnej odpowiedzi uwarunkowany jest całościowym zrozumieniem tekstu i analizą jego treści. Większą szansę na udzielenie prawidłowej odpowiedzi miał uczeń, który najpierw zapoznał się z całym tekstem. Uzupełniając lukę 10.1. należało zdecydować, który z przymiotników *летнее – зимнее* logicznie pasuje do kontekstu. Aby udzielić prawidłowej odpowiedzi trzeba było zwrócić uwagę na zwroty charakteryzujące porę roku: *пение птиц, шум листьев, запах цветов* oraz możliwość zjedzenia posiłku na werandzie. Do uzupełnienia luki 10.2. wskazówkami dla ucznia były zwroty, które sugerowały wczesną porę dnia: *утро, здравствуй, новый день*, oraz potrawy tradycyjnie kojarzące się ze śniadaniem *какао с булочкой*. Logicznym uzupełnieniem luki 10.3 był przysłówek. Uczeń nie powinien mieć problemów z wyborem *хорошо* lub *плохо*, gdyż w tekście wyraźnie zaakcentowany jest optymizm autora i jego wiara w dobry początek dnia: *я с оптимизмом верю, всё удастся*.

Poziom rozszerzony

Na poziomie rozszerzonym najniższe wyniki zdający uzyskali w części sprawdzającej znajomość środków językowych – średnio 34%. Średnio 53% – gimnazjaliści otrzymali w części sprawdzającej wypowiedź pisemną. W zakresie rozumienia tekstów pisanych uczniowie w województwie warmińsko-mazurskim uzyskali 50% punktów możliwych do uzyskania. Natomiast najlepsze wyniki w całym teście uczniowie uzyskali w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu – 58% punktów. Analiza wyników w tym obszarze pokazała, że warto popracować nad kształtowaniem umiejętności wyszukiwania szczegółowych informacji w tekście. Jako przykład może posłużyć zadanie 1.1.

1.1. Паша хочет взять автограф у

- A. писателя.
- B. музыканта.
- C. спортсмена.

Fragment transkrypcji:

Паша: Маша, давай пройдем ещё до следующей остановки. Этот книжный магазин находится где-то здесь. Говорят, что там часто известные люди подписывают свои книги или диски. Мой кумир будет там только до обеда.

Маша: Столько километров, чтобы получить один автограф! А что, этот твой любимый футболист, которого хочешь там увидеть, тоже книгу написал?

Паша: Ну что ты! Он снялся для календаря, поэтому встречается сегодня с покупателями. Хочу, чтобы он и мне подписал свою фотографию.

Маша: А я не любительница собирать автографы. Вот недавно была на концерте группы «Театр», так вокруг них была такая толпа, просто кошмар!

Паша: А ты слышала, что их солист сыграл главную роль в новом боевике?

Zadaniem uczniów było wskazać, od kogo chłopiec chce dostać autograf. Jeżeli spotkanie odbywa się w księgarni, pierwszym skojarzeniem jest pisarz. Dlatego też po wysłuchaniu informacji: *подписывают свои книги, тоже книгу написал?* zdający najczęściej wybierali błędną odpowiedź A. Atrakcyjną okazała się również odpowiedź B., ponieważ pojawiło się w nagraniu: *была на концерте группы, солист*. Aby wskazać na spotkanie ze sportowcem (prawidłowa odpowiedź C.), należało zwrócić uwagę na wyrażenia: *любимый футболист* oraz *которого хочешь там увидеть*.

W obszarze sprawdzającym rozumienie ze słuchu trudniejszym od zadania 1. okazało się zadanie 2., które sprawdzało umiejętność wyszukiwania szczegółowych informacji i oparte było na czterech wypowiedziach na temat prezentów.

- A. Иногда делаю себе подарки.
- B. Лучший подарок – это деньги.
- C. Подарки покупаю в Интернете.
- D. Мне нравится дарить людям радость.
- E. Люблю получать то, что сделано своими руками.

Fragment transkrypcji:

Вывод 2.

Я особенно радуюсь подаркам, которые дарят просто так, а не потому что праздник. Моя близкая подруга знает об этом и часто покупает мне разные мелочи: блокнотики, ручки, брелочки. Мне это так поднимает настроение – сразу хочется жить! Но думаю, что своему счастью надо помогать, поэтому, время от времени, когда у меня плохое настроение, я иду в бутик, покупаю новую блузочку или юбку, надеваю – и сразу становится как-то лучше.

Вывод 3.

Я люблю разные подарки. Только вот, когда деньги дарят – не очень. Потому что идти в магазин и выбирать себе подарок – это всё равно, что покупки делать, никакой радости от подарка. Особенно мне нравится, когда кто-то сам приготовил какую-то оригинальную вещь именно для тебя. Например, нарисовал рисунок или испёк торт. Тогда я чувствую, что человек думал обо мне и вложил в подарок душу.

W każdym z tekstów o prezentach uczniowie powinni wyodrębnić jedną szczegółową informację. Najłatwiejsze okazało się zadanie 2.3., które poprawnie rozwiązało 55% zdających. Do wskazania prawidłowej odpowiedzi E. kluczowe były następujące wyrażenia w tekście: *рисунок, торт*, czyli prezenty, które można własnoręcznie wykonać. Uczniowie powinni również zwrócić uwagę na informacje wzmacniające *кто-то сам приготовил* oraz *человек вложил в подарок душу*. W zadaniu 2.2. mniej liczna grupa uczniów (37%) wskazała prawidłową odpowiedź A. Można przypuszczać, że zdający nie skojarzyli, że zakup nowej rzeczy dla podniesienia nastroju jest formą prezentu dla siebie: *Когда у меня плохое настроение, я иду в бутик, покупаю новую блузочку или юбку*.

W obszarze sprawdzającym rozumienie tekstów pisanych umiarkowanie trudną dla gimnazjalistów okazała się umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu, którą sprawdza zadanie 4. Uczniowie nie zawsze radzili sobie z rozpoznaniem związków przyczynowo-skutkowych oraz relacji gramatycznych pomiędzy zdaniami.

RSS PDA IPAD MOBILE ЭЛЕКТРОКНИГИ Читай свежий номер 2 Декабря № 156.5 КОМСОМОЛЬСКАЯ ПЕРИОДИКА

ФОТО ВИДЕО РЕКЛАМА ВСЕ О КП ЕЖЕНЕДЕЛЬНИК ТЕЛЕКАНАЛ КП РАДИО КП КОЛЛЕКЦИИ КП АКЦИИ КП ПРЕСС-ЦЕНТР

ВСТУПАЙТЕ В «КЛУБ ПУТЕШЕСТВЕННИКОВ»

Вы любите открывать для себя новые страны? Объездили весь мир, и вам не терпится рассказать об этом? Хотите узнать, как сэкономить на отдыхе и на что стоит обратить внимание во время путешествия? Тогда вам сюда. **4.1.** ____ Каждый читатель может стать его членом. Здесь вы найдёте всё о туризме в России, Европе, экзотических странах. Наши сотрудники – люди, которые увлекаются своим делом. **4.2.** ____ Например, подскажут, как лучше забронировать тур или как оформить визу.

Но это не всё! Вы побывали там, где не ступала нога человека? Вам удалось сфотографировать диких животных в джунглях? Вы подружились со Снежным человеком в Гималаях? Вы достигли дна самого глубокого моря? **4.3.** ____ Им наверняка это будет интересно. Отправьте заметки о своих интересных путешествиях нам в редакцию. Мы их обязательно опубликуем на страницах журнала. **4.4.** ____ Это будут книги из коллекции «Музеи мира» от нашего журнала. Ждём ваших писем!

A. Поделитесь этими яркими впечатлениями с другими читателями.
B. Обещаем, что самые интересные работы наградим призами.
C. Наш журнал приглашает вас в «Клуб путешественников».
D. У читателей было много интересных предложений.
E. Все они охотно ответят на все ваши вопросы.

Aby udzielić prawidłowej odpowiedzi, należało zrozumieć dłuższe fragmenty tekstu i logiczne powiązania między nimi. Tekst zaczyna się od pytań, skierowanych do czytelników czasopisma, i sugestii, że odpowiedź na te pytania czytelnicy znajdą tutaj – *Тогда вам сюда.*, a więc logicznym uzupełnieniem pierwszej luki 4.1. jest zdanie C. *Наш журнал приглашает вас в «Клуб*

путешественников». Następne zdanie jest kontynuacją zaproszenia do klubu *Каждый читатель может стать его членом*. Zaimek, którego użyto, wyraźnie łączy to zdanie ze zdaniem C.

Aby poprawnie uzupełnić lukę 4.2. zdający powinni byli wybrać zdanie, które jest kontynuacją informacji o pracownikach redakcji *Все они охотно отвечают на все ваши вопросы*. (odpowiedź E.) oraz pasujące do podanego w zdaniu następującym przykładu *Например, подсказжут, как...* Zadanie 4.2. poprawnie rozwiązało tylko 41% zdających, ponieważ uczniowie nie zawsze dostrzegali powiązania pomiędzy zdaniami sąsiadującymi z luką.

Najwięcej trudności sprawiły uczniom zadania otwarte 6. i 7., sprawdzające znajomość struktur leksykalno-gramatycznych.

W zadaniu 6. należało uzupełnić tekst, wpisując w lukę odpowiedni wyraz z ramki. Duża grupa uczniów miała problemy z wybraniem wyrazu logicznie pasującego do danej luki, a nawet, jeżeli zdający wybrali właściwy wyraz do luki, często nie potrafili wstawić go w odpowiedniej formie. Błędy wynikały również z niezastosowania się do wymogów polecenia: uczniowie wstawiali wyraz, którego nie było w ramce (zamiast liczebnika głównego *один* odmieniali liczebnik porządkowy *первый*) lub uzupełniali lukę wyrazem w niezmienionej formie (*они жить как кошка*).

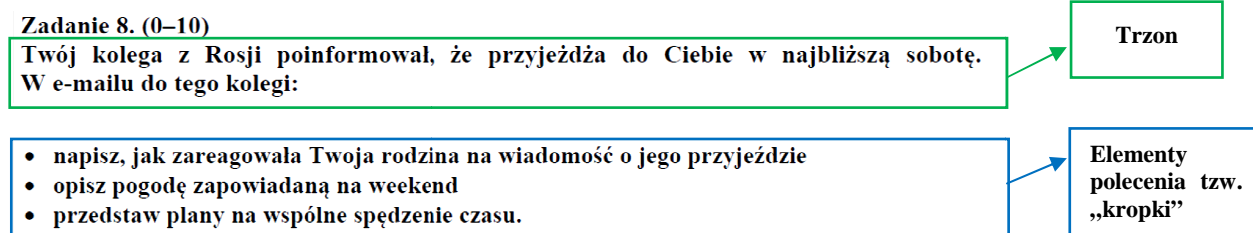
Zadanie 7. okazało się najtrudniejszym w całym arkuszu. Uczniom sprawiło problemy utworzenie stopnia wyższego przymiotnika – zadanie 7.4., czasu teraźniejszego czasownika – zadanie 7.2. i czasu przyszłego czasownika – zadanie 7.5. Niski wskaźnik realizacji zadania 7.3. wynika nie tylko z braku umiejętności zastosowania przyimka *за* w konstrukcjach określających cel, ale również z tego, że zdający zmieniali podaną formę wyrazu, stosując liczbę pojedynczą zamiast mnogiej (*поехал за билеты/матч*) – *за билетом на матч*).

Ponadto w zadaniach 6. i 7. wymagana jest pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów zdań. Częstą przyczyną nieprzyznania punktów w obydwu zadaniach były błędy ortograficzne lub nieprawidłowy zapis liter.

Zagadnienie „pod lupą”

Podczas egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym największym wyzwaniem dla zdających było zadanie 8., polegające na napisaniu krótkiego tekstu użytkowego, zgodnie ze wskazówkami podanymi w poleceniu. Aby poprawnie wykonać to zadanie, uczeń powinien opanować różne umiejętności. Po pierwsze, umieć przekazać w sposób zrozumiały informacje określone w poleceniu. Po drugie, przekazywać te informacje w sposób logiczny, aby wypowiedź funkcjonowała jako całość, dzięki jasnym leksykalnym i gramatycznym powiązaniom. Po trzecie, umieć poprawnie stosować struktury leksykalno-gramatyczne. Sukces wykonania tego zadania zależy również od tego, na ile uważnie zdający przeczytał polecenie. Czasem zdarza się, że nawet ci uczniowie, którzy dobrze posługują się językiem, nie wykonują zadania poprawnie, ponieważ nie zauważają wszystkich istotnych elementów polecenia. Warto więc zastanowić się nad tym, jak analizować polecenie, aby poprawnie wykonać to zadanie.

Zadanie 8. składa się z trzonu zadania oraz z trzech elementów polecenia tzw. „kropki”.

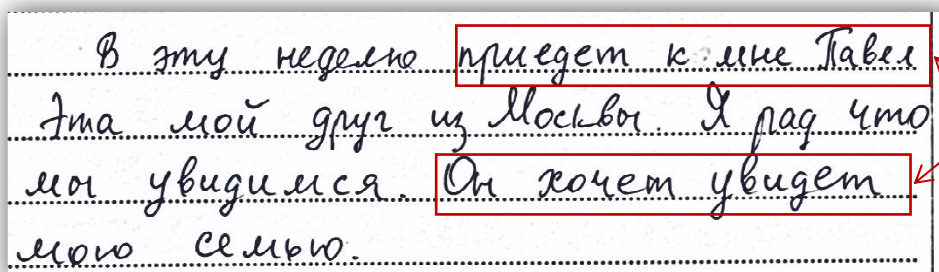

Trzon polecenia zawiera ważne informacje, które powinien mieć na uwadze piszący. W trzonie znajduje się opis sytuacji, która jest punktem wyjścia do formułowania wypowiedzi, rodzaj tekstu, jaki

ma stworzyć piszący oraz informacja określająca adresata i nadawcę. W tegorocznym zadaniu e-mail miał być reakcją na wiadomość, jaką zdający otrzymał od kolegi o jego planowanej wizycie w Polsce (Twój kolega poinformował, że przyjeżdża do Ciebie).

W niektórych wypowiedziach uczniowie zamiast pisać odpowiedź na e-mail kolegi (w e-mailu do tego kolegi) pisali o przyjeździe innego kolegi.

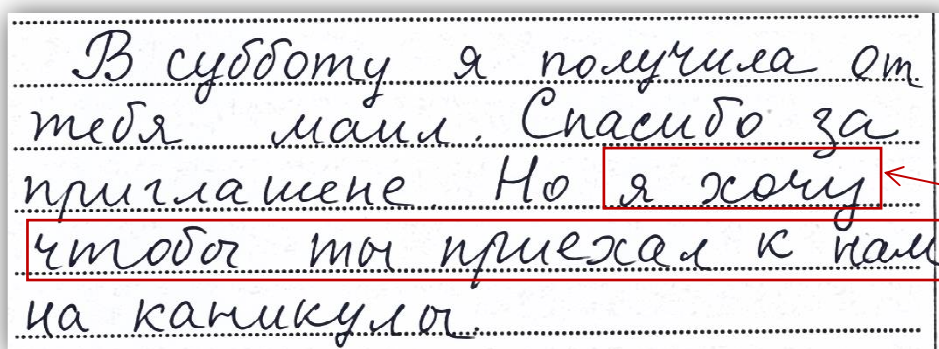
Przykład 1.

Przykład błędnego zrozumienia podanego w poleceniu adresata

Innym błędem wynikającym z nieuważnego czytania polecenia było to, że uczniowie zamiast pisać odpowiedź na e-mail kolegi zapraszali kolegę do siebie.

Przykład 2.

Przykład błędnego zrozumienia podanego trzonu polecenia.

Pobieżne odczytanie treści polecenia może skutkować nieprawidłowym wykonaniem zadania i w konsekwencji niską punktacją. Dlatego tak ważne jest, aby uczeń wnikliwie czytał polecenie, zarówno jego trzon, jak i trzy elementy tzw. „kropki”.

W podstawie programowej kształcenia ogólnego opisane są umiejętności szczegółowe, które uczeń powinien opanować w trakcie nauki w gimnazjum. Każdy z trzech elementów polecenia jest zbudowany w taki sposób, aby sprawdzić, czy gimnazjalista opanował daną umiejętność szczegółową. Wychodząc z założenia, że każdy nauczyciel chce jak najlepiej przygotować ucznia do prawidłowej realizacji tego zadania, warto, wprowadzając struktury leksykalno-gramatyczne na lekcjach zwracać uwagę uczniów na to, którą z nich można wykorzystać realizując dany element zadania.

Przeanalizujmy to na przykładzie tegorocznego egzaminu.

Pierwszy element polecenia brzmiał:

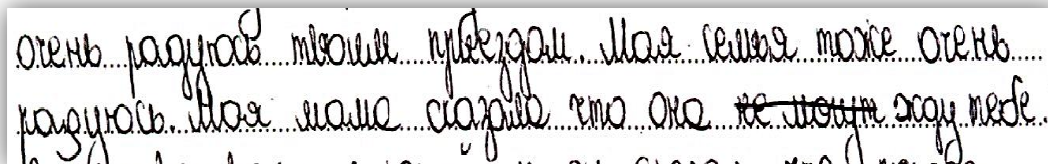
- **napisz, jak zareagowała Twoja rodzina na wiadomość o jego przyjeździe.**

Przy realizacji tego elementu polecenia uczeń powinien wykazać się opanowaniem następujących umiejętności z podstawy programowej: uczeń przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości (5.3.) oraz uczeń przedstawia opinie innych osób (5.6.).

Aby przedstawić fakty z przeszłości lub teraźniejszości zdający powinien wykazać się umiejętnością tworzenia czasu przeszłego lub teraźniejszego np.: *Моя мама удивилась твоему приезду* lub *Моя сестра готовит комнату к твоему приезду*. Ważne jest też, aby znał przymiotniki opisujące reakcje człowieka np.: *Мои родители счастливы*.

Inną formą realizacji tego elementu polecenia mogło być też użycie w zdaniu konstrukcji wyrażającej opinie innych, np.: *Моя сестра считает, что это замечательная идея*.

Przykład 3.

Pomimo licznych błędów uczeń realizuje kluczowy element polecenia.

Drugi element polecenia brzmiał:

- **opisz pogodę zapowiadaną na weekend.**

Przy realizacji tego elementu polecenia uczeń powinien wykazać się znajomością środków leksykalnych oraz gramatycznych, pozwalających na zrealizowanie wymagania: uczeń opisuje [...] zjawiska (5.1.).

Najbardziej oczywistą i prostą formą realizacji tego elementu polecenia jest użycie przymiotników lub przysłówków, służących do opisu pogody, np.: *хорошая, плохая, пасмурная, солнечная, дождливая* lub/i *пасмурно, дождливо, солнечно, жарко, тепло, холодно*.

Przy opisywaniu zjawisk (pogody) warto zwrócić uwagę na to, że bardziej precyzyjnym środkiem dla realizacji tego elementu polecenia mogą być wyrażenia z czasownikiem, np.: *пойдёт дождь, появится солнце* lub/i same czasowniki, np.: *похолодает, потеплеет*.

Należy podkreślić, że uczniowie powinni opisać pogodę, którą zapowiedziano na weekend, więc warto zwrócić uwagę na użycie czasu przyszłego, np.: *Будет солнечно*. lub czasu teraźniejszego w połączeniu z odpowiednimi okolicznikami czasu, np.: *В субботу обещают дождь*.

Trzeci element polecenia brzmiał:

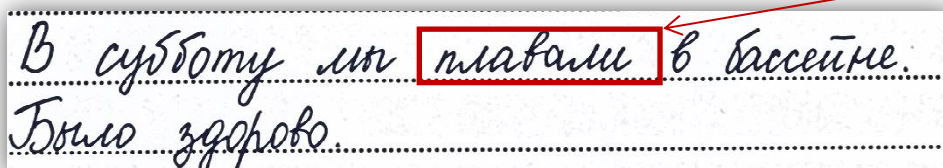
- **przedstaw plany na wspólne spędzenie czasu.**

Głównym wymaganiem podstawy programowej, do którego odnosi się ta „kropka”, jest następująca umiejętność szczegółowa: uczeń opisuje plany na przyszłość (5.7.).

Przygotowując gimnazjalistów do egzaminu należy pamiętać, że najważniejsze w przedstawieniu planów na przyszłość jest użycie czasu przyszłego, np.: *Мы пойдём в кино, а потом погуляем в парке., Мы будем загорать и купаться*.

Jeżeli uczeń użyje innego czasu, może przekazać inną informację i tym samym nie zrealizuje elementu polecenia. Poniższy przykład jest ilustracją takiej sytuacji.

Przykład 4.

Przykład błędnej realizacji elementu polecenia przez użycie niewłaściwego czasu.

Realizacja tego elementu polecenia wymagała też wykazania się znajomością struktur leksykalno-gramatycznych z zakresu tematycznego *жизнь rodzinne i товарищеские – формы spendinga czasu*

wolnego, np.: *пойти на выставку, танцевать в клубе, кататься на велосипеде, играть в футбол* i zaprezentowania planów, które byłyby realizowane razem z odwiedzającym ucznia kolegą z Rosji. Dlatego właśnie gimnazjaliści w swoich pracach powinni byli użyć wyrazów wskazujących na wspólne działania, np.: *мы, мы с тобой, вдвоём, вместе*.

Poniższy przykład ilustruje sytuację, gdy zdający podaje tylko swoje plany na weekend, nie uwzględniając w nich kolegi.

Przykład 5.

В субботу я могу поехать на море, чтобы поплавать.

Przykład błędnej realizacji elementu polecenia – brak wspólnych planów.

Przedstawiona analiza pokazuje, że aby w pełni zrealizować poszczególne elementy zadania egzaminacyjnego zdający powinni wnikliwie zapoznać się z poleceniem, wykazać się opanowaniem umiejętności ujętych w podstawie programowej oraz tak dobrać środki leksykalno-gramatyczne, by jak najpełniej zrealizować treści wymagane w poleceniu. Należy mieć świadomość, że środki językowe umożliwiające spełnienie poszczególnych wymagań podstawy programowej mogą być dobrane w zależności od poziomu biegłości językowej każdego ucznia. Uczniowie o niższych umiejętnościach mogą użyć podstawowych struktur umożliwiających spełnienie poszczególnych wymagań, natomiast uczniowie o wyższym poziomie umiejętności mogą wykazać się bogatszym zasobem środków językowych, stosując do realizacji polecenia bardziej zaawansowane struktury leksykalno-gramatyczne i dzięki temu uzyskać maksymalny wynik w tym zadaniu.

Analiza zadania 8. pokazuje, że każdy element polecenia opiera się na wybranym wymaganiu szczegółowym podstawy programowej. W związku z tym poniżej przedstawiono przykładowe środki językowe, które mogłyby być pomocne przy realizacji innych wybranych wymagań z podstawy programowej.

Wymaganie z podstawy programowej:	Przykładowe środki językowe
5.5) uczeń wyraża i uzasadnia swoje poglądy, uczucia;	<ul style="list-style-type: none"> użycie konstrukcji pozwalającej wyrazić swoje poglądy <i>Я считаю, что ...</i> <i>Я думаю, что...</i> <i>Я уверен(-а), что...</i> <i>По-моему, ...</i> <i>По моему мнению, ...</i> użycie konstrukcji pozwalającej wyrazić swoje uczucia <i>Я боюсь...</i> <i>Я люблю...</i> użycie konstrukcji pozwalającej uzasadnić swoje poglądy i uczucia <i>..., потому что...</i> <i>..., так как...</i>
7.4) uczeń proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie;	<ul style="list-style-type: none"> wyrażenie propozycji <i>Я предлагаю...</i> <i>Давай пойдём...</i> odrzućcenie propozycji

	<p><i>Я (не) согласен/согласна с ...</i> <i>Мне (не) нравится ...</i> <i>Я против того, чтобы...</i></p>
7.7) uczeń wyraża swoje emocje;	<ul style="list-style-type: none"> • użycie przymiotników i przysłówków opisujących emocje <p><i>Я рад(-а).</i> <i>Я счастлив(-а)</i> <i>Я (не) доволен/довольна.</i> <i>Мне грустно.</i> <i>Мне стыдно.</i> <i>Мне страшно.</i> <i>Как прекрасно!</i></p>
7.8) uczeń prosi o radę i udziela rady;	<ul style="list-style-type: none"> • wyrażenie prośby o radę <p><i>Что/Как ты думаешь ...?</i> <i>Что можешь мне посоветовать?</i> <i>Можешь мне сказать...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • udzielanie rady <p><i>Я советую...</i> <i>Я бы на твоём месте...</i> <i>Ты можешь...</i></p>

Opanowanie przez uczniów umiejętności analizowania polecenia, stosowania odpowiednich środków leksykalnych i określonego spektrum struktur leksykalno-gramatycznych w zakresie wymienionych w podstawie programowej wymagań szczegółowych pozwoli uczniom precyzyjnie formułować myśli i konsekwentnie w pełni realizować kolejne elementy polecenia.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka rosyjskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Zgodnie z podstawą programową uczeń powinien posiadać świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami). Istotne jest, by nauczyciele, wprowadzając podczas lekcji struktury charakterystyczne dla danego języka, zwracali uwagę uczniów na odmiennosć sposobu ich funkcjonowania w języku polskim oraz języku obcym. Ograniczy to stosowanie przez nich dosłownych tłumaczeń (tzw. kalki językowe), a w konsekwencji wpłynie pozytywnie na naturalność oraz poprawność ich wypowiedzi.
- ❖ Uczniowie uzyskali stosunkowo niskie wyniki w zadaniu sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Ważne, aby w ramach pracy z różnorodnymi tekstami (także tymi zawartymi w podręczniku) analizować je także pod tym kątem. Należy zwracać uwagę uczniów na różnorodne rodzaje związków w tekście (np. logiczne, leksykalne, gramatyczne) oraz na typowe wyrażenia, które np. wskazują na kontynuację myśli, wprowadzają przeciwny punkt widzenia lub zapowiadają ilustrację jakiegoś problemu przykładem. Uczniowie powinni też umieć identyfikować, do czego odnoszą się poszczególne zaimki czy chronologicznie porządkować fakty, na przykład poprzez wskazywanie okoliczników czasu. Warto też ćwiczyć z nimi pisanie krótkich, kilkudzaniowych tekstów, w taki sposób, aby każde kolejne zdanie wynikało z poprzedniego lub było z nim połączone jakimś elementem leksykalnym lub strukturą gramatyczną. W ten sposób zwiększy się świadomość tekstu, który uczniowie czytają, jak i spójność ich własnych wypowiedzi pisemnych.

- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywną pracę nad jakością języka uczniów. Tymczasem brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje to też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania.
- ❖ Polecenie w wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym przygotowywane jest w taki sposób, aby sprawdzić opanowanie kilku wybranych umiejętności z podstawy programowej w zakresie tworzenia tekstów i reagowania językowego. Dlatego ważne jest, aby przyzwyczajać uczniów do wnikliwej analizy polecenia i planowania swojej wypowiedzi. W tym celu warto ćwiczyć na lekcjach dobieranie odpowiednich środków językowych do wykonania poszczególnych elementów polecenia i wskazywać uczniom różnorodne sposoby realizacji wymagania w taki sposób, aby uniknąć niejednoznaczności w pracy. W zależności od grupy językowej ten wachlarz wprowadzanych struktur może być mniej lub bardziej szeroki, ważne jest, aby każdy uczeń, niezależnie od swojego poziomu biegłości językowej, był w stanie zrealizować wymagania podstawy programowej w sposób przejrzysty i komunikatywny dla odbiorcy.

Podstawowe informacje o arkuszach dostosowanych

Poziom podstawowy

Opis arkusza dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim rozwiązywali zadania zawarte w arkuszu GR-P8-142 przygotowanym zgodnie z zaleceniami specjalistów. Arkusz zawierał 17 zadań zamkniętych, sprawdzających opanowanie przez uczniów umiejętności w następujących obszarach: rozumienie tekstów słuchanych, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Dostosowane do potrzeb tej grupy zdających było tempo nagrań na płycie CD oraz długość przerw na zapoznanie się z treścią zadań oraz ich rozwiązanie. Zadania zamieszczone w arkuszu były bliskie sytuacjom życiowym zdających. Polecenia były jasne, proste i zrozumiałe.

Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

Tabela 20. Wyniki uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – parametry statystyczne – (arkusz GR-P8-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
10	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Język francuski – poziom podstawowy

1. Opis arkusza standardowego

Arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie) ujętych w 11 wiązek. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.0 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (12 zadań), rozumienie tekstów pisanych (12 zadań), znajomość funkcji językowych (10 zadań) oraz znajomość środków językowych (6 zadań). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 1. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym (arkusz GF-P1-142)

Liczba uczniów		14
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	13
	z dysleksją rozwojową	1
	dziewczeta	11
	chłopcy	3
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	4
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	5
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	5
	ze szkół publicznych	14
	ze szkół niepublicznych	0

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 1 ucznia – laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 2. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszacy i niesłyszacy	0
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	0
Ogółem		0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu	25 kwietnia 2014 r.		
Czas trwania egzaminu	60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym		
	do 80 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym		
Liczba szkół	6		
Liczba zespołów egzaminatorów	-		
Liczba egzaminatorów	-		
Liczba obserwatorów ²¹ (§ 143)	-		
Liczba unieważnień ¹	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	-
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-	
Liczba wglądów (§ 50)	0		

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 4. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – województwo warmińsko-mazurskie (arkusz GF-P1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
14	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

²¹Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 5. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język francuski – poziom podstawowy		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	1	
8	1	
10	1	
13	1	
15	1	
18	1	
20	1	
23	2	
25	5	
28	7	
30	10	2
33	13	
35	16	3
38	19	
40	22	
43	26	
45	29	4
48	31	
50	34	
53	36	
55	38	
58	41	
60	42	5
63	44	
65	46	
68	48	
70	49	
73	50	
75	53	
78	55	
80	56	
83	59	
85	62	6
88	65	
90	69	
93	73	7
95	77	
98	83	8
100	100	9

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka francuskiego na poziomie podstawowym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 56% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 44% zdających i znajduje się on w 5 staninie.

Wyniki uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową

Tabela 6. Wyniki uczniów bez dysleksji oraz uczniów z dysleksją rozwojową – parametry statystyczne – (arkusz GF-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Uczniowie bez dysleksji	13	-	-	-	-	-	-
Uczniowie z dysleksją	1	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki dziewcząt i chłopców

Tabela 7. Wyniki dziewcząt i chłopców – parametry statystyczne – (arkusz GF-P1-142)

Płeć	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Dziewczęta	11	-	-	-	-	-	-
Chłopcy	3	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów a wielkość miejscowości

Tabela 8. Wyniki uczniów w zależności od lokalizacji szkoły (arkusz GF-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Wieś	0	-	-	-	-	-	-
Miasto do 20 tys. mieszkańców	4	-	-	-	-	-	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	5	-	-	-	-	-	-
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	5	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów szkół publicznych i szkół niepublicznych

Tabela 9. Wyniki uczniów szkół publicznych i niepublicznych (arkusz GF-P1-142)

	Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
Szkoła publiczna	14	-	-	-	-	-	-
Szkoła niepubliczna	0	-	-	-	-	-	-

Poziom wykonania zadań

Tabela 10. Poziom wykonania zadań

Wymagania ogólne	Nr zad.	Wymagania szczegółowe	Poziom wykonania zadania (%)
II. Rozumienie wypowiedzi (ustnych)	1.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	64
	1.2.		86
	1.3.		71
	1.4.	2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	71
	1.5.	2.2) Uczeń określa główną myśl tekstu.	36
	2.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	79
	2.2.		93
	2.3.		79
	2.4.		93
	3.1.	2.3) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	36
	3.2.		79
	3.3.		2.5) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.
	IV. Reagowanie na wypowiedzi	4.1.	6.1) Uczeń nawiązuje kontakty towarzyskie.
4.2.		6.6) Uczeń wyraża swoje emocje.	57
4.3.		6.2) Uczeń stosuje formy grzecznościowe.	79
4.4.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	29
5.1.		6.6) Uczeń wyraża swoje emocje.	71
5.2.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	71
5.3.		6.7) Uczeń wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby.	79
6.1.		6.3) Uczeń uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia.	79
II. Rozumienie wypowiedzi (pisemnych)	7.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	71
	7.2.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	50
	7.3.	3.4) Uczeń określa kontekst wypowiedzi.	36
	7.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	57
	8.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	100
	8.2.	3.3) Uczeń określa intencje nadawcy/autora tekstu.	86
	8.3.	3.1) Uczeń określa główną myśl tekstu.	29
	8.4.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	43
	9.1.	3.2) Uczeń znajduje w tekście określone informacje.	36
	9.2.		57
	9.3.		57
	9.4.		57
	10.1.		1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
10.2.	71		
10.3.	57		
I. Znajomość środków językowych	11.1.	1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	36
	11.2.		93
	11.3.		71

Język francuski – poziom rozszerzony

1. Opis arkusza standardowego

Uczniowie bez dysfunkcji oraz uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykonywali zadania zawarte w arkuszu standardowym. Arkusz składał się z 20 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego oraz zadań na dobieranie) ujętych w 5 wiązek oraz 11 zadań otwartych: 2 wiązek zadań sprawdzających znajomość środków językowych oraz jednego zadania sprawdzającego umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej III.1 w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu (10 zadań), rozumienie tekstów pisanych (10 zadań), znajomość środków językowych (10 zadań) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (1 zadanie). Za rozwiązanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

2. Dane dotyczące populacji uczniów

Tabela 11. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym

Liczba uczniów		3
Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji standardowej	bez dysfunkcji	3
	z dysleksją rozwojową	0
	dziewczeta	1
	chłopcy	2
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	1
	ze szkół publicznych	3
	ze szkół niepublicznych	0

W województwie warmińsko-mazurskim z egzaminu zwolniono 1 ucznia – laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim.

Tabela 12. Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Uczniowie rozwiązujący zadania w arkuszu w wersji dostosowanej	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący i niewidomi	0
	słabosłyszący i niesłyszący	0
	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	0
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 13. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		25 kwietnia 2014 r.	
Czas trwania egzaminu		60 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu standardowym	
		do 90 minut dla uczniów rozwiązujących zadania w arkuszu dostosowanym	
Liczba szkół		2	
Liczba zespołów egzaminatorów		-	
Liczba egzaminatorów		-	
Liczba obserwatorów ²² (§ 143)		-	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	§ 47 ust. 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
		wniesienia lub korzystania przez ucznia w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
		zakłócenia przez ucznia prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym uczniom	-
	§ 47 ust. 2	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia	-
	§ 146 ust. 3	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-
Liczba wglądów ³ (§ 50)		0	

²²Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. nr 83, poz. 562, z późn. zm.)

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki uczniów

Tabela 14. Wyniki uczniów – parametry statystyczne – (arkusz GF-R1-142)

Liczba uczniów	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
3	-	-	-	-	-	-

*Parametry statystyczne są podawane dla grup liczących 30 lub więcej uczniów.

Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Tabela 15. Wyniki uczniów w procentach, odpowiadające im wartości centyli i wyniki na skali staninowej

Język francuski – poziom rozszerzony		
wynik procentowy	wartość centyla	stanin
0	1	1
3	1	
5	2	
8	3	
10	6	2
13	10	
15	11	
18	13	3
20	14	
23	16	
25	17	
28	19	
30	20	
33	21	
35	22	
38	23	
40	25	
43	27	4
45	29	
48	30	
50	32	
53	34	
55	35	
58	36	
60	38	
63	40	5
65	42	
68	44	
70	48	
73	52	
75	55	
78	58	6
80	61	
83	64	
85	68	
88	71	
90	74	
93	75	
95	76	
98	77	
100	100	7,8,9

Wyniki w skali centylowej i staninowej umożliwiają porównanie wyniku ucznia z wynikami uczniów w całym kraju. Na przykład, jeśli uczeń z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym uzyskał 80% punktów możliwych do zdobycia (wynik procentowy), to oznacza, że jego wynik jest taki sam lub wyższy od wyniku 61% wszystkich zdających (wynik centylowy), a niższy od wyniku 39% zdających i znajduje się on w 5 staninie.

Komentarz

Poziom podstawowy

Za rozwiązanie zadań z języka francuskiego na poziomie podstawowym gimnazjaliści uzyskali średnio 66%, możliwych do uzyskania punktów. Analiza wyników pokazuje, że gimnazjaliści na poziomie podstawowym najlepiej poradzili sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających znajomość funkcji językowych. Za zadania z tej części arkusza zdający uzyskali średnio 71% punktów. Nieco gorzej uczniowie poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość środków językowych (69% punktów) oraz umiejętność rozumienia ze słuchu (69% punktów). Najtrudniejsze okazały się zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych (57% punktów). Poniżej przyjrzymy się kilku wybranym problemom, jakie pojawiły się podczas rozwiązywania zadań z tegorocznego arkusza egzaminacyjnego.

W części arkusza sprawdzającej umiejętności z obszaru rozumienie ze słuchu dość trudne okazało się dla uczniów określanie głównej myśli i kontekstu wypowiedzi (zadania 1.4., 1.5. i 3.3.) niż wyszukiwanie w tekście określonych informacji (pozostałe jednostki w zadaniach 1.–3.).

Najtrudniejszym w tej części arkusza okazało się dla zdających zadanie 3.

3.1.	Le petit garçon est sur le parking.	P	F
3.2.	Martin porte une casquette jaune.	P	F
3.3.	Le message passe dans le magasin.	P	F

Transkrypcja:

Chers clients ! Il est presque 21 heures. Nous vous demandons de terminer vos achats et de vous diriger vers les caisses ! Nous fermons nos portes dans quelques minutes. Et voici une information urgente de dernière minute ! Les parents du petit Martin sont priés de se présenter à l'accueil le plus vite possible, où le petit garçon attend sa maman et son papa avec impatience. C'est un petit garçon blond d'environ 6 ans. Il a une casquette jaune de type baseball. Le personnel l'a trouvé sur le parking à côté d'une voiture rouge garée tout près de l'entrée. Le garçon est très inquiet et il sera heureux de retrouver ses parents.

Zadanie 3.3. rozwiązało poprawnie 43% uczniów. W nagraniu wystąpiły wyrażenia typowe dla sytuacji komunikacyjnej w sklepie (*chers clients, vos achats, les caisses*). Pewna liczba zdających mogła jednak nie zrozumieć czasownika *passer* istotnego do zidentyfikowania kontekstu wypowiedzi.

W zadaniach sprawdzających wyszukiwanie informacji w tekście słuchanym wyniki były zróżnicowane. Uczniowie poradzili sobie najlepiej z zadaniem 3.2. (79% poprawnych odpowiedzi). Dzięki konstrukcji *C'est un...* z łatwością zrozumieli, że mają do czynienia z opisem chłopca, a następnie właściwie przyporządkowali podstawowy czasownik *avoir* do opisu ubrania, wyrażonego

w treści zadania za pomocą czasownika *porter*. Większą trudność sprawiło zadanie 3.1. (36% punktów), w którym należało wskazać aktualne miejsce przebywania chłopca. Atrakcyjna dla uczniów okazała się odpowiedź *sur le parking*. Nie zwrócili oni uwagi na to, że w momencie nadawania komunikatu chłopiec nie przebywa na parkingu, a jedynie został tam odnaleziony. Do prawidłowego rozwiązania zadania, czyli wskazania punktu informacyjnego w supermarkecie, niezbędne było zrozumienie zdania okolicznikowego miejsca *à l'accueil (...)* *où le petit garçon attend sa maman et son papa* i czasownika *trouver*.

W części sprawdzającej znajomość funkcji językowych największym wyzwaniem dla zdających było zadanie 4., w którym należało dobrać właściwą reakcję do usłyszanych wypowiedzi.

- A. Oui, la table est dans la cuisine.
- B. Oui, une fille et un garçon.
- C. On arrive tout de suite.
- D. C'est dommage !
- E. Félicitations !

Transkrypcja:

Wypowiedź 1.

Vous avez des enfants ?

Wypowiedź 2.

Elle ne peut pas venir dimanche.

Wypowiedź 3.

Hier, j'ai réussi mon examen.

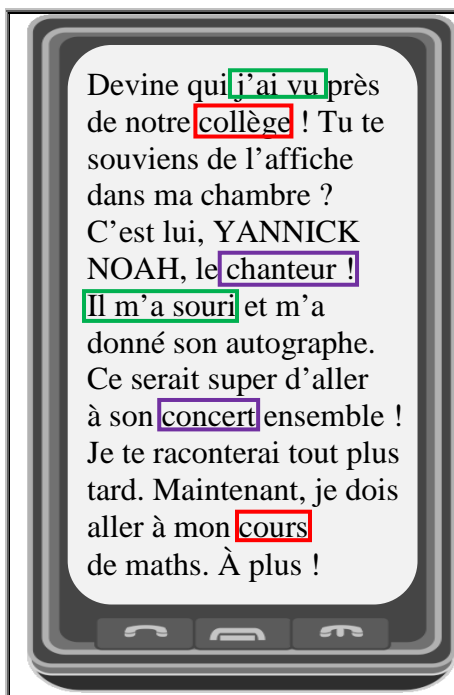
Wypowiedź 4.

Les enfants, à table !

Najtrudniejsze okazało się zadanie 4.4. Poprawną odpowiedź zaznaczyło 29% uczniów. Właściwą reakcją na zaproszenie dzieci do stołu było *On arrive tout de suite*. Tymczasem dla wielu gimnazjalistów atrakcyjna okazała się odpowiedź B. Słyszac słowo *enfants*, dobierali odpowiedź, w której występowały słowa z tej samej grupy semantycznej. Jednak w tej sytuacji nie była to reakcja właściwa. Dobierając poprawną reakcję do wypowiedzi 3. zdecydowana większość zdających (79%) wykazała się znajomością typowej reakcji na wiadomość o tym, że ktoś zdał egzamin: *Félicitations !* Tego typu sytuacja jest często spotykana w codziennym życiu, a zaprezentowana wypowiedź jest jednym z podstawowych *actes de paroles*.

Porównując poziom wykonania zadań w części sprawdzającej reagowanie językowe, można zauważyć, że uczniowie lepiej radzą sobie z zadaniami, w których sytuacja i reakcja są zapisane w arkuszu (zadanie 5. – średni wynik 74%; zadanie 6. – 88% poprawnych odpowiedzi), gorzej, kiedy muszą zareagować na komunikat słuchany (zadanie 4. – średni wynik 57 %). Jego zrozumienie wymaga opanowania bardziej złożonych umiejętności, ponieważ w swojej formie zbliżone jest do warunków, w jakich odbywa się autentyczna rozmowa, a zdający nie mają możliwości, aby kilkakrotnie powracać do usłyszanych wypowiedzi. Czas reakcji jest tu ograniczony długością trwania przerw w nagraniu, które przeznaczone są na rozwiązanie zadania.

Największym wyzwaniem dla znacznej liczby zdających były zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych. Spośród wszystkich zadań w arkuszu najtrudniejsze okazało się zadanie 8.3., sprawdzające umiejętność określania głównej myśli tekstu. Poprawnie rozwiązało je 29% uczniów. Bardzo często zdający wybierali rozwiązania brzmiące identycznie lub bardzo podobnie do fragmentów podanych w tekście, zamiast skupić się na połączeniu informacji z różnych jego części.

8.3. Ce texte parle

- A. d'une journée en classe.
- B. d'une rencontre extraordinaire.
- C. d'impressions à la sortie d'un concert.

Uczniowie sugerowali się pojedynczymi słowami, które występowały zarówno w zaproponowanych odpowiedziach do zadania, jak i w tekście, np. *classe* – *collège*, *cours*, *concert* – *concert*, *chanteur*. Strategia skojarzeń leksykalnych, często przydatna w rozwiązywaniu zadań podczas egzaminu, okazała się tym razem niewystarczająca. W tym zadaniu należało zrozumieć całą sytuację przedstawioną w tej wiadomości i połączyć słowo *une rencontre* (z odpowiedzi B.) z fragmentami tekstu opisującymi spotkanie (*j'ai vu*, *il m'a souri*, (*il*) *m'a donné son autographe*). Wskazówką dla zdających powinno też być słowo *extraordinaire*, które nawiązuje do wyjątkowości sytuacji, w której młoda osoba niespodziewanie spotyka na ulicy idola znanego z plakatu i dzieli się na gorąco swoimi emocjami, opisując kolejne etapy spotkania oraz stopniując napięcie: *Devine qui j'ai vu !*

Gimnazjaliści lepiej opanowali umiejętność wyszukiwania informacji szczegółowych w tekście pisany niż umiejętność określania głównej myśli tekstu. Wyniki zdających były jednak dość zróżnicowane. Najlepiej obrazuje to zadanie 9.

57% uczniów w województwie warmińsko-mazurskim dobrze poradziło sobie z zadaniem 9.3., przyporządkowując *sandales* do *tous types (...)* de chaussures. Zadanie 9.1. rozwiązało poprawnie 36% zdających. Aby zdecydować, która oferta jest najbardziej odpowiednia dla osoby, która nie może wydać na zakupy zbyt dużo pieniędzy, należało zrozumieć wyrażenia sugerujące przystępność cen w danym sklepie (*à bon prix*, *des soldes de fin de saison*). Tymczasem sugerując się obecnością słowa *argent* (srebro), które jest homonimem słowa *argent* (pieniądze), część uczniów wybrała odpowiedź B., nie zwracając uwagi na to, że wyrażenie *les prix élevés* wyklucza ten opis w tym zadaniu.

Zadania sprawdzające znajomość środków językowych okazały się dla uczniów zdających egzamin na poziomie podstawowym umiarkowanie trudne. Średni wynik za tę część egzaminu to 69% punktów. Uczniowie lepiej poradzi sobie z zadaniem 10. sprawdzającym znajomość leksyki, niż z zadaniem 11., gdzie nacisk położono na zagadnienia gramatyczne. Najtrudniejsze było zadanie 11.1., wymagające od zdających wykazania się znajomością konstrukcji *avoir mal à* oraz zasady tworzenia rodzajników ściągniętych (*articles contractés*). To zadanie poprawnie rozwiązało 36% uczniów. Pozostali wybrali rodzajnik określony bądź nieokreślony. Powodem może być fakt, że w języku polskim zdanie *Bolą mnie oczy.* nie wymaga użycia żadnego przyimka. Warto pamiętać, że jednym z wymagań podstawy programowej kształcenia ogólnego, pozwalającym unikać podobnych błędów interferencyjnych, jest posiadanie przez uczniów świadomości językowej, co oznacza między innymi świadomość podobieństw i różnic między językami.

Poziom rozszerzony

Ze względu na małą liczbę zdających nie zamieszczono komentarza do analizy jakościowej zadań na poziomie rozszerzonym. Odpowiedni komentarz wraz z wnioskami i rekomendacjami znajduje się w sprawozdaniu z egzaminu gimnazjalnego „*Osiągnięcia uczniów kończących gimnazjum w 2014 r.*”, zamieszczonym na stronie www.cke.edu.pl.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka francuskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z gimnazjalistami w kolejnych latach.

- ❖ Część zadań w arkuszu na poziomie podstawowym sprawdza umiejętność reagowania językowego w typowych sytuacjach życia codziennego. Nie oznacza to jednak, że praca z uczniami powinna się ograniczyć wyłącznie do najbardziej typowych reakcji w tych sytuacjach. Pytając o drogę również często usłyszymy konkretne wskazówki, jak gdzieś dotrzeć, jak i informację o tym, że ktoś nie wie lub nie jest pewien, jak nas pokierować. Reakcję typową (np. *idź prosto; skręć w lewo*) znajdziemy w każdym podręczniku, ale warto takie listy poszerzać, podając uczniom przykłady mniej typowych odpowiedzi i zachęcając ich do tworzenia własnych. Warto również pozwolić im przewidywać, jakie mogłyby być możliwe wypowiedzi do już podanych reakcji, np. do komunikatu *C'est dommage!* również dobrze może pasować zdanie *Il n'y a plus de gâteau.*, co wypowiedź *Elle ne peut pas venir dimanche.* Zadania, w których uczniowie wykażą się większą samodzielnością i twórczym podejściem do ich rozwiązania, pozostaną w pamięci uczących się dużo dłużej. Praktyka taka sprawi też, że nie będą się czuli ograniczeni do stereotypowych rozwiązań, także w sytuacji egzaminacyjnej.
- ❖ Wyniki egzaminu gimnazjalnego pokazują, że zdający gorzej sobie radzą z zadaniami sprawdzającymi umiejętność określania głównej myśli tekstu, kontekstu wypowiedzi czy intencji nadawcy tekstu. Zadania sprawdzające te umiejętności rzadziej występują w podręcznikach, ale wiele tekstów wykorzystywanych na lekcjach może służyć jako doskonały materiał do ćwiczenia tych umiejętności, np. poprzez wymyślenie tytułu do tekstu, określenie miejsca, w którym dany dialog się odbywa lub wskazanie osób, które biorą w nim udział. W przypadku określania intencji należy kłaść nacisk na użycie czasowników pojawiających się w tych zadaniach arkusza egzaminacyjnym, np. *encourager, inviter, conseiller*. Innym sposobem na ćwiczenie wspomnianych umiejętności jest stawianie różnego rodzaju hipotez przez uczniów tuż przed zapoznaniem się z tekstem pisanym, jedynie na podstawie krótkiego przesłedzenia wzrokiem całego tekstu, np. jaki to rodzaj tekstu, czego dotyczy, w jakim celu został stworzony. Taki zabieg pozwoli nie tylko zaktywizować uczniów na lekcji, ale również wzmocni ich świadomość jako potencjalnych odbiorców tekstów pisanych.
- ❖ Znajomość środków językowych to od lat część arkusza, w której zadania są największym wyzwaniem dla zdających. Duży odsetek uczniów nie podejmuje próby ich rozwiązania albo uzyskuje bardzo niskie wyniki. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywną pracę nad jakością języka uczniów. Tymczasem brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub bardzo ograniczony zasób słownictwa wpływa nie tylko na wynik zadań sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często powoduje zaburzenie komunikacji, a tym samym uzyskanie mniejszej liczby punktów za przekazanie informacji w wypowiedzi pisemnej (np. na skutek użycia niewłaściwego czasu lub słowa). Co więcej, bardzo często pośrednio powoduje to też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu i rozumienie tekstów pisanych, ponieważ brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych znacznie utrudnia lub uniemożliwia zrozumienie fragmentów tekstu kluczowych do rozwiązania zadania, zwłaszcza jeżeli w procesie nauczania mniej uwagi poświęca się na rozwijanie wiedzy w zakresie formy mówionej i pisanej słów.

- ❖ Dobrą praktyką jest stosowanie na lekcjach map mentalnych ze wskazaniem podgrup słownika (np. dla słowa *école* byłyby to m. in. *le système scolaire*, *les matières* czy *les activités scolaires*) lub tworzenie przez uczniów własnych minisłowników tematycznych.
- ❖ Polecenie w wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym przygotowywane jest w taki sposób, aby sprawdzić opanowanie kilku wybranych umiejętności z podstawy programowej w zakresie tworzenia tekstów i reagowania językowego. Dlatego ważne jest, aby przyzwyczajać uczniów do wnikliwej analizy polecenia i planowania swojej wypowiedzi. W tym celu warto ćwiczyć na lekcjach dobieranie odpowiednich środków językowych do wykonania poszczególnych elementów polecenia i wskazywać uczniom różnorodne sposoby realizacji wymagania w taki sposób, aby uniknąć niejednoznaczności w pracy. W zależności od grupy językowej ten wachlarz wprowadzanych struktur może być mniej lub bardziej szeroki, ważne jest, aby każdy uczeń, niezależnie od swojego poziomu biegłości językowej, był w stanie zrealizować wymagania podstawy programowej w sposób przejrzysty i komunikatywny dla odbiorcy.

IV. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Egzaminy zewnętrzne dostarczają informacji o poziomie osiągnięć uczniów oraz efektywności nauczania nie tylko konkretnym szkołom i uczniom, ale także całemu systemowi oświaty. Informacje o wynikach egzaminów zewnętrznych są ważne dla JST, gdyż pozwalają na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron nauczania w szkołach, co ułatwia opracowywanie *Informacji o realizacji zadań oświatowych*. Informacje o wynikach wykorzystuje nadzór pedagogiczny podczas ewaluacji zewnętrznej oraz realizacji zadań związanych z kontrolą i wspomaganiem szkół. Ale wynikami egzaminów zewnętrznych najbardziej zainteresowane są szkoły, gdyż wyniki stanowią informację zwrotną o efektach ich pracy.

Na podstawie danych statystycznych oraz przeprowadzonych analiz wyników zaprezentowanych w niniejszym sprawozdaniu można sformułować następujące wnioski i rekomendacje skierowane do odbiorców informacji o wynikach:

Dyrektorzy i nauczyciele gimnazjów

1. Sprawozdania z egzaminu gimnazjalnego w 2014 roku zarówno Centralnej jak i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży powinny być wykorzystywane podczas przeprowadzania szkolnej analizy wyników.
2. Podczas analizy wyników konkretnej szkoły zasadne jest spojrzenie na wyniki w szerszej perspektywie, np. województwa, powiatu i gminy (wyniki powiatów i gmin dostępne są na stronie internetowej OKE w Łomży www.oke.lomza.pl, wyniki krajowe w sprawozdaniu CKE udostępnionym na stronie www.cke.edu.pl).
3. Celowe jest wykorzystanie udostępnionego w serwisie ISA przez OKE w Łomży arkusza do sporządzania szkolnej analizy wyników. Dyrektor szkoły (lub zespół analizujący wyniki) po skopiowaniu wyników punktowych uczniów w formacie Excel do arkuszy analizy otrzymuje gotowe zestawienia (tabele, wykresy) prezentujące wyniki szkoły i klas na tle kraju, województwa i gminy. Na podstawie tych zestawień można dokonać interpretacji i wartościowania wyników, sformułować wnioski oraz rekomendacje.
4. Potrzebna jest analiza wyników uczniów otrzymanych za kolejne zadania lub czynności w każdym z zakresów egzaminu. Najlepiej wtedy widać, które elementy w pracy dydaktycznej szkoły są zadowalające, a które należałoby poprawić. Najbardziej interesujące w szkolnej analizie powinny być te zadania, których poziom wykonania znacznie różni się od wskaźnika wykonania w grupach odniesienia (szkoły, województwa, kraju).
5. Warto sięgnąć po informacje zawarte w *Aneksie do sprawozdania ze sprawdzianu przeprowadzonego w 2014 roku w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim* (www.oke.lomza.pl). Prezentowane w rozdziale 2.2. *Treściowe znaczenie wyniku ucznia* wyniki ze sprawdzianu mogą być wykorzystane przez dyrektorów i nauczycieli gimnazjów, w których we wrześniu rozpoczną naukę absolwenci szkół podstawowych, jako diagnoza osiągnięć uczniów na progu gimnazjum.
6. Uzasadnione jest objęcie szczególnym wsparciem uczniów o wynikach sprawdzianu mieszczących się w staninach 1., 2., i 3. Tabele 2.1. i 2.2. (zawarte w Aneksie do sprawozdania) pomogą zidentyfikować umiejętności, których ci uczniowie nie opanowali i tak zaplanować pracę, by w gimnazjum nie pogłębiały się ich niepowodzenia dydaktyczne. Należy też wykorzystać duży potencjał edukacyjny uczniów, których wyniki mieszczą się w obszarze wyników wysokich (staniny 7.,8.,9.).

7. Celowe jest wykorzystanie zawartych w sprawozdaniu analiz wyników uczniów piszących arkusze niestandardowe (w tym roku po raz pierwszy dostosowano zestaw testowy do potrzeb uczniów z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera) pozwoli na ocenę indywidualizacji procesu nauczania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
8. Ze szczególną uwagą nauczyciele powinni zapoznać się z zawartymi w sprawozdaniu komentarzami ekspertów dotyczącymi rozwiązań uczniowskich oraz wnioskami i rekomendacjami dotyczącymi każdego zakresu egzaminu. Informacje o wynikach uczniów za poszczególne zadania oraz uwagi ekspertów mogą stanowić dla nauczycieli przedmiotów objętych egzaminem ważną przesłankę do pytań o to, czy zastosowane przez nich strategie nauczania okazały się skuteczne i czy nie wymagają modyfikacji.

Organy prowadzące gimnazja

1. Sprawozdania z egzaminu gimnazjalnego w 2014 roku zarówno Centralnej jak i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży powinny być wykorzystywane podczas przeprowadzania analizy wyników na szczeblu gminy.
2. JST analizując wyniki uczniów gminy oraz sporządzając *Informację o realizacji zadań oświatowych* może wykorzystać udostępnione na stronie internetowej OKE w Łomży www.oke.lomza.pl zestawienia wyników w powiatach i gminach.
3. Zestawienia wyników w powiatach i gminach zawierają cenną informację dla JST o liczbie uczniów i szkół, których osiągnięcia mieszczą się w poszczególnych obszarach wyników (niskich, średnich i wysokich). Trzeba pamiętać, że uczniowie o niskich wynikach sprawdzianu zagrożeni są niepowodzeniami szkolnymi także w gimnazjum. Potrzebują wsparcia w nadrobianiu zaległości by ich osiągnięcia za trzy lata były jak najwyższe.
4. Celowe jest spojrzenie na wyniki w perspektywie kilku lat, wykorzystując średnie wyniki szkół w skali staninowej. Nie należy ograniczać porównań do jednego roku.
5. Wyniki uzyskane przez grupę uczniów można zinterpretować jako niepowodzenie, osiągnięcie średnie bądź też sukces. Zasadne jest poszukiwanie właściwego wyjaśnienia przyczyn takich czy innych wyników egzaminu i ustalenie w jakich warunkach przebiegało uczenie się i nauczanie (kontekst). Analiza kontekstowa wyników powinna służyć wskazaniu czynników, mających wpływ na poziom wyników, innych niż wiedza i umiejętności uczniów.

Kuratoria oświaty

1. Badając wyniki w szkołach, celowe jest spojrzenie na wyniki w perspektywie kilku lat, wykorzystując średnie wyniki szkół w skali staninowej. Nie należy ograniczać porównań do jednego roku.
2. Trzeba pamiętać, że wyniki egzaminu gimnazjalnego to informacja o końcowym poziomie osiągnięć uczniów w zakresie sprawdzanym testem egzaminacyjnym, a nie całościowa ocena efektywności nauczania w szkole.
3. Celowe jest dążenie do poznania przyczyn niskich wyników osiąganych przez szkoły i wspomagać je (we współpracy z organami prowadzącymi) w opracowaniu i wdrożeniu skutecznych działań naprawczych.

